

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ANADOLU MASAL ANLATICILIĞI EĞİTİMİ ALMIŞ OKUL
ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM DURUMLARINDA
MASALIN KULLANILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Zeynep UÇ

Denizli-2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ANADOLU MASAL ANLATICILIĞI EĞİTİMİ ALMIŞ OKUL
ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM DURUMLARINDA
MASALIN KULLANILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Zeynep UÇ

Danışman

Doç. Dr. İbrahim TUNCEL

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Bu çalışma, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:

Üye:

Üye:

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/..... tarih
ve/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kılavuzlarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel âhlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Zeynep UÇ

Rahmetli Annem Hayrunisa UÇ anısına...

TEŞEKKÜR

Her konuda beni aydınlattığınız için, bana her zaman moral verdiğiniz için, daima yanımda olduğunuz için, örnek bir rol model olduğunuz için, mütevazı bir şekilde daima beni dinlediğiniz için, yolumu bulmamda bana ışık olduğunuz için, her zaman sabırlı olduğunuz için, bana değer verdiğiniz ve bana inandığınız için size çok minnettarım. İyi ki varsınız Sayın Değerli Danışman Hocam Doç Dr. İbrahim Tuncel, sonsuz teşekkürler.

Sayın hocalarım, sizinle geçirdiğim her zaman benim için çok kıymetliydi. Derslerinize girebildiğim için daima kendimi çok şanslı buldum. Sizden o kadar çok değerli bilgiler öğrendim ki minnettarlığım bir ömür boyu sürecek. Doç. Dr. Aysun Doğutaş, Prof. Dr. Necla Köksal, Doç Dr. Zeynep Ayvaz Tuncel, Doç. Dr. Abdurrahman Şahin, Doç. Dr. Eren Can Aybek ve Doç Dr. Serhat Süral desteğiniz için çok teşekkür ederim.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği bölümünde okuduğum yıllarda bana örnek olan Sayın Hocam Öğr. Gör. Dr. Kısmet Deliveli sizi hiç unutmadım; sevgi ve saygılarımla...

Ahmet Çalışkan Anaokulu okul müdürümüz Sayın Didem Gamze Mızrak ve okul müdür yardımcımız Sayın Özlem Yıldırım; daima yanımda olduğunuz beni her zaman desteklediğiniz için çok teşekkür ederim.

Her konuda, hiç düşünmeden içtenlikle bana yardımcı olduğunuz için, bana moral verdiğiniz için, varlığınızı hissettirdiğiniz için, bana güvendiğiniz ve inandığınız için sizlere çok minnettarım Dr. Esra Uçak ve Dr. Murat Balkıs...

Her zaman sakinliği ile çıkmaz yollarda yolumu bulmamı sağlayan Değerli büyüğüm Münire Kiriş'e, benden güzel yüreğini esirgemeyen Değerli arkadaşım Belkıs Çatal'a, en sıkıştığım anlarda yanımda olan Sevgili Rabia Başar'a desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Yol uzun ve çetindi. Engeller çoktu ve aşılmaz gözüküyordu. Ama siz vardınız; Can dostlarım, gözyaşımı silip, sen yaparsın dediğiniz için bana gerçekten inandığınız ve her düştüğümde beni kaldırdığınız için sizlere Emine Muslugüme ve Nergis Özlü çok teşekkür ederim.

Canım ablam Fatma Dilek Yılbaş'a ve canım kardeşim Aslı eki'e tez çalışmasının her aşamasında yanımda olduğunuz için çok teşekkür ederim. Benim en büyük motivasyonum ve moral kaynağım sizler oldunuz. Sizleri çok seviyorum. Daima birlikte olabilmek dileğiyle...

Değerli Byklerim; iğdem Bal, İbrahim Bal, Bahri Uç, Figen Uç, Yalçın Yılbaş, Mehmetcan Yılbaş ve Glden Yılbaş her zaman yanımda olduğunuz için çok teşekkür ederim.

Kıymetlilerim; Melih Bal, Semih Bal, Dr. Gülcan Kara, Ozan Uç, Sinan Uç ve Kerem eki bana her zaman moral verdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Varlığın bana daima g verdi. İyi ki varsın yol arkadaşım Fikret Karaca, bu süreçte hayalimi gerçekleştirirken göstermiş olduğun anlayış için, elimi hiç bırakmadığın için, sabırla ve özveriyle bana daima destek olduğun için çok teşekkür ederim. Sevgi neydi? Sevgi Emekti...

Babam Mehmet Duran Uç'a çok teşekkür ederim. Son olarak canım rahmetli annem Hayrunisa Uç, sen benim daima yanımda ve kalbimdesin. Seni çok seviyorum.

Zeynep U

ÖZET

Anadolu Masal Anlatıcılığı Eğitimi Almış Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarında Masalın Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

UÇ, Zeynep

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı,

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. İbrahim TUNCEL

Haziran, 2022, 118 sayfa

Bu araştırmada, Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmalarına ilişkin görüşlerini incelemek böylece masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına katkısını ve sınırlılıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre yürütülmüştür. Bu araştırmada, durum çalışması desenlerinden, bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Denizli ili ve ilçelerinde görev yapmakta olan Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; masalın planlanması, masal kullanmanın öğrenci gelişimine katkısı, masalla birlikte kullanılan yöntem ve teknikler, masal kullanmanın sınıf yönetimine katkısı, masal kullanmanın sınırlılıkları ana temalarına ulaşılmıştır. Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi alan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre; öğretmenlerin, masalı planlama aşamasında öğrenci yaş seviyesine ve planlarında yer alan kazanım göstergelere, kavram, belirli gün haftalara ve konuya göre masal seçmeye çalıştıkları, fiziksel ortam hazırlığı ve araç gereç hazırlığı yaptıkları, masalın Türkçe etkinliği, görsel sanat etkinliği ve drama etkinliği ile bütünleştirilerek plana eklenerek kullanılabilirdiği; okul öncesi eğitim programı ile masalın bütünleştirilebildiği programın hedeflediği dil gelişimini, sosyal duygusal gelişimi, motor gelişimi desteklediği, öğretmenlerin masal uygulamaları yaparken en çok soru cevap ve canlandırma/dramatizasyon yöntem ve tekniklerinden yararlandıkları; masal

kullanmanın sınıf ortamına ve ilişkilerin düzenlenmesine destek olduğu; özellikle masal kullanmanın öğrencilerle göz teması kurmayı kolaylaştırdığı ve öğrencilerin meraklarını artırdığı ve zaman yönetimi açısından sınıf yönetimine katkısı olduğu; masal uygulamalarının derlenen masal sayısı, masalın içeriği, kazanım göstergelere uygun masal bulamama, yaş grubu seviyesine uygun masal bulamama olarak sınırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu masalları, Anadolu masal anlatıcısı, Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi, masal anlatıcısı, eğitim durumları, okul öncesi eğitim

ABSTRACT

Views of Preschool Teachers Who Got the Anatolian Storytelling Training on Using the Stories in Teaching and Learning Practices

UÇ, Zeynep

MA. Thesis, The Institute of Educational Sciences,

The Institute of Curriculum and Instruction

Supervisor: Doç. Dr. İbrahim TUNCEL

June 2022, 118 pages

In this study, it is aimed to examine the opinions of preschool teachers who have been trained in Anatolian storytelling on their use of Anatolian fairy tales in educational situations, thus to reveal the contribution and limitations of storytelling practices to their educational status. The research was carried out according to the case study, which is one of the qualitative research methods. In this study, holistic single case design, one of the case study designs, was used. The study group of the research was determined by the maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods. The study group of the research consists of 20 preschool teachers who have been trained in Anatolian storytelling, working in Denizli province and its districts. A semi-structured interview form developed by the researcher was used as a data collection tool. Content analysis was performed on the data of the research. As a result of the research; main themes were reached planning of fairy tale, contribution of using fairy tale to student development, methods and techniques used with fairy tales, contribution of using fairy tales to classroom management, limitations of using fairy tales. According to the opinions of preschool teachers who received Anatolian storytelling training; in the planning stage of the tale, the teachers tried to choose tales according to the age level of the student and the achievement indicators in the plans, the earnings, the specific days, the weeks and the subject; they prepared the physical environment and prepared the equipment, the tale can be used by integrating it with Turkish activity, visual art activity and drama activity and adding it to the plan; it supports the language development, social emotional development and motor development targeted by the program, in which the preschool education program and the fairy tale can be integrated, it was determined that teachers mostly benefited from

question-answer and animation/dramatization methods and techniques while making fairy tale applications; using fairy tales supports the classroom environment and the regulation of relations; especially using fairy tales facilitates eye contact with students and increases students' curiosity and contributes to classroom management in terms of time management; It was concluded that tale applications were limited as the number of tales compiled, the content of the tale, the inability to find tales suitable for the outcome indicators, and the inability to find tales suitable for the age group level.

Keywords: Anatolian tales, Anatolian storyteller, Anatolian storytelling training, storyteller, educational situations, preschool education

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
İTHAF	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
İÇİNDEKİLER	xii
TABLolar LİSTESİ	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.2. Alt Problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.5. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim	8
2.1.2. Okul Öncesi Eğitim Programı	10
2.1.3. Eğitim Durumları	12
2.1.4. Okul Öncesi Eğitimde Eğitim Durumları	13
2.1.5. Masal	14
2.1.5.1. Masalın sınıflandırılması.	18
2.1.5.2. Masalın yapısal özellikleri.	19

2.1.5.3. Masalın incelenmesi.	20
2.1.5.4. Masal kuramları.	20
2.1.6. Masal Anlatıcısının Özellikleri	22
2.1.7. Masal Anlatma Tekniği	23
2.1.8. Anadolu Masal Anlatıcılığı Eğitimi	24
2.1.9. Okul Öncesi Eğitimde Anadolu Masal Anlatıcılığı Uygulamaları	26
2.2. İlgili Araştırmalar	27
2.2.1. Yurt içinde yapılan ilgili araştırmalar	27
2.2.2. Yurt dışında yapılan ilgili araştırmalar	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Deseni	32
3.2. Çalışma Grubu	33
3.3. Veri Toplama Araçları	34
3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	34
3.4. Verilerin Toplanması	35
3.5. Verilerin Analizi	35
3.6. Araştırmacının Rolü	36
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	38
4.1. Tema Masalın Planlanması	38
4.1.1. Masal Seçme	39
4.1.1.1. Kazanım/kavram/konu/belirli gün ve haftalar.	39
4.1.1.2. Yaş seviyesi.	40
4.1.2. Fiziksel Ortam Hazırlığı	41
4.1.2.1. Sınıf düzeni.	41
4.1.3. Araç Gereç Hazırlığı	42
4.1.3.1. Antika eşyalar.	42
4.1.3.2. Dekor.	43

4.1.3.3. Yaratıcı materyaller.	44
4.1.3.4. Müzik aletleri.	44
4.1.3.5. Masalın için geçen simgeler.	45
4.1.3.6. Kostüm/kıyafet.	46
4.1.3.7. Kitap/set/kartlar.	47
4.1.3.8. Kukla/maske.	47
4.1.4. Masalla Bütünleştirilmiş Etkinlikler	48
4.1.4.1. Drama etkinliği.	48
4.1.4.2. Görsel sanat etkinliği.	49
4.1.4.3. Türkçe etkinliği.	51
4.2. Tema Masal Kullanmanın Öğrenci Gelişimine Katkısı	52
4.2.1. Sosyal Duygusal Gelişim	53
4.2.1.1. Paylaşma.	53
4.2.1.2. Özgüven.	54
4.2.1.3. Empatik davranışlar sergileme.	54
4.2.1.4. Kendini tanıma.	55
4.2.1.5. Dikkatini verme.	56
4.2.1.6. Değerleri tanıma.	57
4.2.2. Bilişsel Gelişim	58
4.2.2.1. Problem çözme becerisi.	58
4.2.2.2. Kültürü tanıma.	59
4.2.2.3. Kavram öğrenme.	60
4.2.2.4. Üst düzey düşünme becerilerini geliştirme.	61
4.2.3. Motor Gelişim	62
4.2.3.1. Küçük/büyük kas gelişimi	62
4.2.3.2. Müzik/ritim çalışmaları	62
4.2.4. Dil Gelişimi	63

4.2.4.1.Sözcük dağarcığı.	63
4.2.4.2. Dinleme becerisi.	64
4.3. Tema Masalla Birlikte Kullanılan Yöntem ve Teknikler	65
4.3.1. Yöntem ve Teknikler	66
4.3.1.1. Düz anlatım.	66
4.3.1.2. Soru cevap.	67
4.3.1.3. Canlandırma/dramatizasyon.	68
4.3.1.4. Beyin fırtınası.	69
4.3.1.5. Örnek olay sıralaması	70
4.3.1.6. Problem çözme.	71
4.4. Tema Masal Kullanmanın Sınıf Yönetimine Katkısı	71
4.4.1. Sınıf Ortamı	72
4.4.1.1. Sınıf iklimi.	72
4.4.1.2. Zaman yönetimi.	73
4.4.2. İlişkilerin Düzenlenmesi	74
4.4.2.1. Merak.	74
4.4.2.2. Göz teması kurma.	75
4.5.Tema Masal Kullanmanın Sınırlılıkları	76
4.5.1. Masal Açısından	76
4.5.1.1. Derlenen masal sayısı.	76
4.5.1.2. Masal içeriği.	77
4.5.2. Öğrenci Açısından	78
4.5.2.1. Kazanım.	78
4.5.2.2. Yaş grubu.	79
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	80
5.1. Tartışma ve Sonuç	80
5.2. Öneriler	85

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	85
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	85
KAYNAKÇA	86
EKLER	96
Ek 1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	96
Ek 2. MEB. İzin Belgesi	98
Ek 3. Etik Kurul Kararı	99
ÖZGEÇMİŞ	100

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.1. <i>Okul Öncesi Eğitim Programının Temel Özellikleri</i>	11
Tablo 3.1. <i>Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Özellikleri</i>	34
Tablo 4.1. <i>Masalın Planlanması</i>	39
Tablo 4.2. <i>Masal Kullanmanın Öğrenci Gelişimine Katkısı</i>	52
Tablo 4.3. <i>Masalla Birlikte Kullanılan Yöntem ve Teknikler</i>	66
Tablo 4.4. <i>Masal Kullanmanın Sınıf Yönetimine Katkısı</i>	72
Tablo 4.5. <i>Masal Kullanmanın Sınırlılıkları</i>	76
Tablo 5.1. <i>Araştırma Sonucu Ortaya Çıkan Ana Temalar Tablosu</i>	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 3.1.</i> Bütüncül tek durum deseni	33

1.GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu açıklandıktan sonra, araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine yer verilmiştir. Araştırmanın amacı ve önemi açıklandıktan sonra ise çalışmanın sınırlılıkları ortaya konmuştur. Son olarak işlevsel tanımlar açıklanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim, çocukların eğitim yaşantısının başlangıcını ve temellerini oluşturur. Okul öncesi eğitim, çocuğun sadece bilişsel, duyuşsal ve motor gelişim alanlarını kapsamaz. Aynı zamanda çocuğun yaşamla ilgili tüm alanlarını kapsar. Okul öncesi dönem çocuğu, kişilik geliştirmede, kültürü tanımada ve değerleri anlamada kritik bir dönemdedir. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarına eğitim veren okul öncesi öğretmenlerinin rolleri yadsınamaz ve öğretmenlik mesleğinde ayrı bir değere sahiptir. Okul öncesi öğretmenlerine, kendilerini mesleki yönden geliştirmeleri için verilebilecek her türlü maddi manevi desteğin çocuklarımıza ve geleceğimize yatırım olacağı unutulmamalıdır. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki gelişimleri, lisansüstü eğitim, hizmet içi eğitim veya kurslar ve benzeri yollarla daha fazla desteklenmelidir.

Eğitim, insanlarda sosyal hayata ve çağa uygun davranış değişikliği sağlar. Eğitimin işlevi, bireylerin topluma sağlıklı bir biçimde uyum sağlamalarına destek olmaktır. Eğitim, geçmişteki sosyal ve ulusal değerleri tanıyıp, geleceğe dönük değerler kazanarak olur. Çağdaş eğitimin amacı dünü koruyarak yarını güven altına almaktır (Kavcar, 1994, s.1). Geçmişle günümüzde köprü görevi görecektir, eğitimi bu anlamda destekleyecek yeni yollara günümüz öğretmenleri tarafından çok ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimin en temel ögesi öğretmendir.

Öğretmen, sadece bilgi dağıtan, ders anlatan pasif bir birey değildir. Aslında modern eğitim anlayışında öğretmen, çocuğu toplum içinde duyabilen, özgürce gelişebilmesi için onu destekleyen, düşünen ve görebilen bir birey olabilmesi için ona rehberlik eden, çocuğun çeşitli deneyimler kazanmasını sağlayan bir yol göstericidir (Yavuzer, 1998, s.167). Bir öğretmen, öğrencilerinin gelişmesini ve gizlemiş oldukları potansiyeli ortaya çıkarmak istiyorsa ilk önce kendini yenilemeli ve geliştirmelidir (Saban, 2004, s.109). Bu nedenle öğretmen, yaşam boyu kendini yenilemeli ve geliştirmelidir. Her öğretmen tüm meslek hayatı boyunca hem öğrenen hem öğreten konumundadır.

Öğretmenlerin, yaşam boyunca mesleki eğitimlerinin devam etmesi esastır. Çocukların, eğitimi yanında hayata hazırlanmalarını olumlu bir şekilde yardımcı olmak için öğretmenlerin sürekli eğitimini sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak gerekmektedir (Saylan, 2009, s.7). Eğitim sisteminde görev alacak öğretmenlerin hizmet içinde iyi bir biçimde yetiştirilmesi ve geliştirilmesi eğitimin kalitesi yönünden önem taşımaktadır. Öğretmenin niteliği ile eğitimin kalitesi doğru orantılıdır (Şişman, 2004, s.5). Toplumun kalkınmasında insanın rolü ne kadar önemliyse, insanın şekillenmesinde eğitimin rolü o kadar önemlidir. Öğretmenlik mesleğinde yeterlilik, eğitimin kalitesini doğrudan etkiler. Eğitimin nitelikli olması öğretmenlerin yeterlilikleri ile ilişkilidir. Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin belirlenmesi ve bu mesleki yeterliliklerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programıyla öğretmenlere kazandırılması mümkündür. (Yavuz-Konokman ve Yanpar-Yelken, 2013, s.175). Bu tür programlarla, mesleği yerine getirirken bilgiyi yenilemek, mesleki nitelik ve yeterlilikleri artırmak amaçlanır(Şişman, 2004, s.19). Öğretmen yetiştirmenin hizmet öncesinde ve hizmet içinde olmak üzere iki genel yolundan söz edilebilir. Öğretme ve öğrenmede yeni yaklaşımlar, yöntemler ve tekniklerin ortaya çıkışı ile birlikte öğretmenlerin kendini geliştirmesi beklenmektedir. Bu bağlamda hizmet-içi eğitime duyulan ihtiyacın günden güne arttığı söylenebilir.

Okul öncesi eğitim, çocukların sadece bilişsel gelişimini sağlamak için değil; huzurlu yaşamayı öğrenme, duygularını güvenli ifade edebilme, yaşamdan hoşnut olma gibi çocuğun kendisini ilgilendiren tüm alanları kapsar. Okul öncesi eğitimin amacı; çocuğun yaşamla ilgili bilgi ve becerilerde kişisel yeteneğinin desteklenmesidir (Darıca, 2004, s.17). Çocuğun çok yönlü gelişiminde ilk yaş dönemleri çok kritiktir ve insan hayatının diğer dönemlerinin temelidir. Okul öncesi eğitim, çocuğun eğitim hayatının başlangıcıdır. Akademik hayatının başlangıcını oluşturması okul öncesi eğitiminin önemini artırmaktadır. Bu süreçte verilen eğitimin niteliği, eğitimin başlangıcını oluşturduğundan dolayı çocuğun gelişimine ve gelecekteki eğitim hayatına etki etmektedir (Çullu,2019,s.1).

Okul öncesi öğretmeni bu dönem çocuklarının gelişimlerini, gereksinimlerini ve psikolojik özelliklerini iyi desteklemelidir (Yörükoğlu, 1998, s.74). Okul öncesi öğretmenleri, öğrencilerine yaşam deneyimi kazandıracak, geçmiş tecrübelerden yola çıkarak yeni deneyimlerle, kendini ve çevresini anlamasını sağlayacak; öğrencilerin kendi duygularını daha kolay anlamlandırabilmesine yardımcı olacak okul öncesi eğitimde yeni yollar arayışındadır. Her zaman kendini yenilemek isteyen öğretmenler, hizmet-içi eğitimlerle hem öğrencilerine hem de kendilerine faydalı olabilmektedir.

Dünyanın çoğu yerinde ve farklı gelenekte masal anlatıcısı görmekteyiz. Tarihin büyük bir bölümünün sözlü olduğu düşünülürse masal anlatıcısının toplum içindeki önemi anlaşılmaktadır. Masal anlatıcısı her toplumun belleğidir (Topçam, 2019, s.22). Masal ise, insanlığın gelişim dönemleri ile özdeşleştiği düşünüldüğünde toplumların çocukluk çağlarındaki ürünleridir (Kıbrıs, 2002, s.39). Günümüzde masalın çocukların gelişiminde ve eğitim süreçlerinde çok büyük katkısı olduğu unutulmamalıdır. Masal kadar masalın içeriği, masalın dili ve masal anlatıcıları temel öğeler olarak önemini korumaktadır (Oruç ve Çağır, 2020, s.708). Bununla birlikte okul öncesi eğitiminde masalın çok önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Masalın çocuklarda dil gelişiminin yanında, onlarda hayal dünyasının gelişip zenginleşmesine de katkı sunduğu unutulmamalıdır. Masallar, çocuklarda öğrenmeyi geliştirip zenginleştirir (Bağcı-Ayrancı ve Aytaş, 2017, s.4229). Teorik Fizikçi Albert Einstein'ın *Çocuklarınızın zeki olmasını istiyorsanız onlara peri masalları okuyun. Eğer daha da zeki olmalarını istiyorsanız, daha da çok peri masalı okuyun* (Şimşek, 2020, s.23), ünlü sözü de masalın çocuk gelişiminde olan önemini vurgulayan sözler arasında bilinmektedir. Bu bağlamda okul öncesi dönem çocukları için masalın eğitim durumlarında kullanılması önemli bir durum niteliğini korumaktadır.

2019 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu iş birliği ile *Anadolu Masalları Projesi* adı altında proje çalışması başlatılmıştır. Özellikle çocukların kendi kültürel kodlarını tanımayı sağlayan, onlara farklı dünyaların kapısını aralayan ve hayal güçlerini geliştiren Anadolu masalları ile çocukların tanışması Anadolu Masalları projesinin en temel amaçlarından biri olmuştur (*Atalarımızın dilinden öğrencilerimizin paletinden*, 2019). *Anadolu Masalları* projesi kapsamında farklı branşlardan olan öğretmenlerin katıldığı hizmet içi eğitim faaliyetlerinde Masal Anlatıcılığı Eğitimi kursu ve Masal Anlatıcılığı Eğitici Eğitimliği kursu olmak üzere iki kategoride eğitimler düzenlenmiştir. Bu eğitimlerin en önemli amaçlarından biri uzman kişiler tarafından derlenen Anadolu masallarının öğretmenler vasıtasıyla Türkiye'nin dört bir yanındaki çocuklara ulaşmasını sağlamaktır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi öğretmenleri de Anadolu Masal Anlatıcılığı hizmet içi eğitimlere katılıp sınıflarında gerçekleştirdikleri eğitim-öğretim süreçlerinde Anadolu Masallarına yer vermeye başlamışlardır. Bu noktada öğretmenlerin, Anadolu masallarını okul öncesi eğitimin içine dâhil etmeleri; eğitim ortamlarında kullanmaları, eğitim durumlarında yer vermeleri, masalın eğitim durumlarına nasıl yansıtıldığı durumu merak uyandırmaktadır.

Bu bağlamda alanyazın incelendiğinde, Anadolu masalları ve masal anlatıcılığı ile ilgili eğitim-öğretim konu alanında yapılmış sınırlı sayıda araştırma bulunmuştur. Masal anlatıcılığı ile ilgili; Etkileşimli masal anlatımı uygulamalarının çocuk dil gelişimine göre etkisi incelenmiştir (Çelik.2022). Çoklu duyuşal öğrenme modeline göre masal anlatıcılığının dil gelişimine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır (Gazioğlu, 2021). Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerisine etkisi çalışılmıştır (Erdal, 2020). Günümüzde hikâye-masal anlatıcılığı incelenmiştir (Çeker, 2020) ve Anadolu masalları ile ilgili Hasan Latif Sarıyüce' nin Anadolu masalları eseri üzerine yapılan araştırmada Anadolu masalları eserinde yer alan 60 masal değerlere göre incelenmiştir (Alabay-Yolcu, 2019) Ancak Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmen görüşlerine göre Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının okul öncesi eğitimde eğitim durumlarına nasıl yansıdığını ortaya çıkaran bir araştırma yapılmamıştır. Anadolu masalları ve masal anlatıcılığı ile ilgili eğitim-öğretim konu alanında yapılan araştırmalar oldukça sınırlı olmasına rağmen özellikle de okul öncesi öğretmenleri arasında masal anlatıcılığının giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatıcılığı eğitimi almış olmalarının daha nitelikli eğitim ortamları oluşturmalarına nasıl yansıdığının ve masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına yansımalarının belirlenmesine ihtiyaç olduğu düşünülmüştür.

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü'nün düzenlemiş olduğu hizmet içi faaliyetleri kapsamında Anadolu Masalları Anlatıcılığı hizmet içi eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre; öğretmenlerin, Anadolu masallarını eğitim ortamlarında kullanmalarının ve Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarını eğitim durumlarına dâhil etmelerinin eğitim durumlarına nasıl yansıdığını ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmalarına ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

1.1.2.Alt Problemler

- 1) Eğitim durumlarını planlama aşamasında Anadolu Masallarının kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- 2) Eğitim durumlarında Anadolu masallarının kullanılmasının öğrencinin hangi yönlerden gelişimine katkı sağladığına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- 3) Masal anlatıcılığının eğitim durumlarında nasıl uygulandığına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- 4) Anadolu masallarının eğitim durumlarında kullanılmasının sınıf yönetimi açısından katkısına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- 5) Anadolu masallarının eğitim durumlarında kullanılmasının sınırlılıkları öğretmen görüşlerine göre nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmalarına ilişkin görüşlerini incelemek böylece öğretmen görüşlerine göre masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına katkısını ve sınırlılıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bununla birlikte bu araştırma, öğretmenlerin masal anlatıcılığı uygulamalarını, planlama, uygulama, öğrenci gelişimi, yöntem teknik ve sınıf yönetimi bağlamında değerlendirmeyi de amaçlamaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın sonuçlarının Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen *Anadolu Masal Anlatıcılığı* eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına katkıları ve sınırlılıklarını ortaya çıkaracak olmasının, okul öncesi öğretmenlerine yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda araştırmanın sonuçlarının öğretmen görüşlerine göre, Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına nasıl yansıtıldığına ortaya çıkarmasının okul öncesi eğitim programının geliştirilmesine yönelik katkı sağlayacağı beklenmektedir. Bununla birlikte araştırmanın sonuçlarının okul öncesi eğitime, eğitim durumları açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanında araştırma sonuçları

öğretmenlere, masal anlatıcılığını, eğitim durumlarında daha etkili ve bilinçli bir biçimde nasıl kullanabileceklerine ve okul öncesi eğitim programlarının masal anlatıcılığı uygulamaları ile nasıl bütünleştirilebileceğine ilişkin bilgi sağlayacaktır.

Alanyazın tarandığında eğitim-öğretim konu alanında okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumları açısından daha önce incelenmediği belirlenmiştir. Bu bakımdan yapılacak çalışmanın alanyazına katkı sağlaması ve gelecekte yapılabilecek araştırmalara yardımcı olması beklenmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- *Çalışma grubu açısından;* Denizli ili ve ilçelerinde görev yapmakta olan, 2021 Eylül tarihine kadar Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenleri ile sınırlı tutulmuştur.
- *Veri toplama araçları açısından;* Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlı tutulmuştur.
- *Zaman açısından;* Bu tez çalışması 2021/2022 eğitim öğretim yılı ile sınırlı tutulmuştur.
- *Yöntem açısından;* Nitel araştırma yöntemi durum çalışması ile sınırlı tutulmuştur

1.5.Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim; İlkokul öncesi yıllarda çocukların tüm gelişim alanlarına çağdaş normların ışığında ebeveyn ve öğretmenlerin birlikte desteklediği, işbirliği içinde kurumsal anlamda ilk örgün eğitim sürecidir (Zembat, 2016, s.15).

Hizmet içi Eğitim; Türk Dil Kurumu (2005) sözlüğünde hizmet içi eğitim, çalışanlara mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için çalıştıkları süre içinde verilen eğitim olarak tanımlanmıştır.

Eğitim Durumları; Öğrencilerde istenilen davranışların oluşabilmesi için yaşantıların etkili bir biçimde düzenlenmesi gerekir. Bu yaşantıların düzenlenmesinde belli ölçütlerin olması ve öğrenmelerin nasıl olduğunun bilinmesi gereklidir. Eğitim durumlarını öğrenci açısından öğrenme yaşantıları düzeneği, öğretmen açısından öğretme yaşantıları düzeneği olarak tanımlanabilir (Demirel, 2017b, s.15).

Eğitim Programı; Öğrenene, okulda ya da okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantılarının düzeneğidir. Belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini kapsamaktadır (Demirel, 2017a, s.6).

Okul Öncesi Eğitim Programı; Bu program, okul öncesi eğitimine devam eden çocukların bilişsel, dil, motor, sosyal duygusal, öz bakım becerilerinin gelişmesini ve bu gelişimlerin kazandırılmasını esas almakla birlikte tüm gelişim alanlarında yaratıcılık kazanmalarını sağlayan bir eğitim programıdır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Okul Öncesi Eğitim Programı, 2002, s.11).

Masal; Halkın yarattığı, dilden dile, kulaktan kulağa, kuşaktan kuşağa, gönülden gönüle aktarılan, çoğunlukla insanların veya mitolojik olayların anlatıldığı öğüt verici sözlü hikâyelerdir (Türk Dil Kurumu, 2005, s.1349).

Masal Anlatıcılığı; Türk Dil Kurum (2005) sözlüğünde masalcı sözcüğünün karşılığında masal anlatan, masal okuyan kişi olarak açıklanmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları; Çocukların bir program doğrultusunda bütün gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla ve ilkokula hazırlamak için oluşturulmuş eğitim ortamlarıdır (Çullu,2019, s.1).

Okul Öncesi Dönem Çocuğu; İnsan yaşamının gelişiminin en kapsamlı, en hızlı ve en nitelikli olduğu sıfır altı yaş dönemini kapsayan dönem çocuğuna denir (Uyanık ve Kandır, 2010, s.118).

Okul Öncesi Öğretmeni; Okul öncesi eğitimin niteliğini ve çocuğun gelişimini etkileyen en temel belirleyicidir (MEB. Okul öncesi eğitim programı, 2013, s.11).

Anadolu Masalları Anlatıcılığı Eğitimi; Öğretmenlerin, masalın gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaları, masalın türlerini ve ana temalarını bilmelerini; masal anlatıcısını ve masalın eğitsel özelliklerini tanımlarını, masal anlatımına ilişkin çeşitli yöntem ve teknikleri öğrenmelerini amaçlanmış olan hizmet içi eğitim faaliyetidir (Kılıç, 2019, s.8).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölüm, gerekli alanyazın taraması yapılarak temel konular; kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar başlığı altında incelenmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Genel anlamda mecburi ilköğretim çağına gelmemiş çocukların aldığı eğitimidir. Bu eğitim isteğe bağlıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarının amaç ve görevleri Türk eğitim sisteminin amaç ve temel ilkelerine göre; Beden, zihin, duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim, çocukları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çocuklara ortak bir yetişme ortamı yaratmak; çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak amacıyla okul öncesi çağ çocuklarına eğitim vermektedir (Saylan, 2009, s.251). Temel kavramların öğrenilmeye başlandığı okul öncesi çağında uygulanacak etkili bir eğitim ile kazanılması beklenen becerilerin daha kolay pekiştirilmesi çocuğun bir sonraki eğitimine katkı sağlayacaktır (Gözalan ve Koçak, 2014, s.115). Okul öncesi eğitim; 0-68 ay arasındaki çocukların gelişimlerini ve bireysel özelliklerini destekleyen, zengin çevre imkânı veren; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen; toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yön veren bir eğitim sürecidir (Gürkan, 2000, s.4).

Okul öncesi dönem çocuğu, hızlı bir gelişim gösterdiği, çevreden gelen etkilere çok duyarlı olduğu ve öğrenme kapasitesinin çok yüksek seviyede görüldüğü, sevgiye ve ilgiye en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemdedir. Bu durum okul öncesi eğitimin önemini açıkça ortaya koymaktadır (Oktay, 1990, s.151). Okul öncesi eğitim, çevresine duyarlı, öğrenmeye ve düşünmeye meraklı çocuğun bu özelliklerini yönetme, teşvik etme ve geliştirme gibi çok önemli bir göreve sahiptir.(Senemoğlu, 1994, s.21). Bununla birlikte okul öncesi eğitiminde çocuğun benlik kavramlarını geliştirmesi, kendilerini doğru ifade edebilmesi çocuğun gelişimini her alanda desteklemesi amaçlanmaktadır (Göğebakan, 2011, s.10). Yaşam boyu öğrenmenin temeli okul öncesi eğitimde atılır. Bu dönemde öğrendikleri ile diğer dönemlerde öğrenecekleri bilgi ve becerilerin, destekler nitelikte olmalıdır. Kendini anlatabilmeyi, dilini kullanabilmeyi, sosyal beceri kazanmayı, problem çözmeyi, karar verme becerilerini, düşünmeyi bu dönemde kazanır (Gürkan, 2000, s.5).

Okul öncesi eğitim, çocuğu hayata hazırlayan ve günümüzde değişen teknoloji ve çevre koşullarına, yaşamın getirdiklerine ailenin yanında destek olan eğitimidir (Çelik ve Daşcan, 2014, s.38). Okul öncesi eğitim, çocuğun gelişim alanlarını desteklemesi ve yardım etmesi önemlidir. Okul öncesi dönem çocuğuna zengin çevre uyarıcıları ile uygun öğrenme ortamları oluşturulmalıdır. Okul öncesi yıllarında kazanılan yaşantıların niteliği yetişkin dönemdeki başarılarının temelini oluşturur (Göğebakan, 2011, s.9). Okul öncesi eğitim, çocukların sosyal ve duygusal gelişimini destekleyerek, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkmasını, kendisine güven duymasını ve olumlu kişilik geliştirmesini destekleyerek yetişkinlik döneminde de daha üretici ve verimli olmalarını ve sahip oldukları potansiyeli tam olarak kullanmalarını sağlayacaktır (Özen, 2008, s.21). Okul öncesi dönemde kazanılan davranışların çoğunluğu yetişkinlik döneminde, bireyin kişiliğinin, düşüncelerinin ve tutumlarının temelini oluşturur. Bu nedenle okul öncesi eğitim, çocuğun bütün hayatını etkileyen kritik bir dönemdir (Çullu, 2019, s.1).

Okul öncesi eğitimde Aristoteles çocuklara verilecek görev ve sorumlulukların çocukların beceri ve yeteneklerine göre seçilmesi gerektiğini önermiştir. Okul öncesi dönemin kendine has bir özelliği kişilik gelişiminin başladığı süreç olmasıdır. Kişiliğın temellerinin atıldığı bu dönemde verilen eğitimin özelliği ve kalitesi önemlidir (Koyuncuoğlu, 2022, s.7). Okul öncesi dönem yaşamın temeli ve öğrenme hızının en yüksek olduğu dönemdir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri ortaktır. Ancak her çocuğun kendine özgü özellikleri unutulmamalıdır (MEB. Okul öncesi eğitim programı, 2013, s.9). Okul öncesi eğitimde, öğrenme yaşantıları, çocuğu merkeze alarak onun istek, ilgi ve hazırbulunuşluk düzeyine göre gelişim özelliklerine uygun, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak, fiziki ve sosyal çevrenin desteğini alacak şekilde oluşturulmalıdır (Oktay, 2003, s.17).

Çocuğun aktif eğitimle ilk karşılaştığı yer okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Sağlıklı ve başarılı bir kişilik için sağlam temellerin atıldığı okul öncesi dönemde verilen planlı ve düzenli eğitim çok büyük önem taşımaktadır (Yeşilyurt, 2011,s.7). Okul öncesi eğitim, bireylerin tüm yaşantılarına temel oluşturması ve yön vermesi özelliği nedeniyle etkinliklerin planlanması ve uygulanması kritik bir süreçtir (Gürkan, 2003, s.103). Okul öncesi dönem çocuklarının yaş özellikleri ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanan okul öncesi eğitim programı, okul öncesi eğitiminin planlı ve düzenli olmasının temelini oluşturmaktadır.

2.1.2.Okul Öncesi Eğitim Programı

Program, bir sektörde belirlenen politikayı uygulayacak esasları içeren bir rehberdir. Eğitim programı ise eğitilenlerin kazanmaları gereken davranışlardan, öğrenme ve öğretme etkinliklerine kadar tüm etkinliklere kılavuzluk eder (Gültekin, 2000, s.72). Öğrenene okul içinde veya okul dışında etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 2017b, s.4). Bir eğitim kurumunun bireyler için sağladığı milli eğitim kurumunun amaçlarının gerçekleşmesini hedefleyen tüm etkinlikleri ve tüm öğrenme faaliyetlerini kapsayan programdır (Gültekin, 2000, s.72; Küçükahmet, 2005, s.9). Milli eğitim politikasına uygun; teknoloji, bilimsel ve sosyal gelişmeleri içine alan bir eğitim sisteminin oluşması için çevre, ülke ve dünyaya göre toplum dinamizmine paralel değerlendirilen ve gelişen tüm eğitim alanlarını içine alır (Yılmaz ve Sünbül, 2004, s. 64). Okul öncesi eğitim programı ise eğitim programının felsefesine, amaçlarına, temellerine dayanmaktadır.

Çocukların gelişim özellikleri ve yaş düzeylerine dayanan bütün gelişim alanlarının desteklenmesine dikkat edilerek oluşturulan gelişimsel ve kazanım göstergelerin temel alındığı bir programdır. Gerektiğinde programda yer almayan kazanım ve göstergeler okul öncesi eğitimin amacı, felsefesi, özellikleri ile çelişmemesine ve diğer kazanımlarla çakışmamasına özen gösterilerek öğretmen tarafından eğitim planına eklenebilir (MEB. Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013, s.12). Okul öncesi eğitim programı, tüm gelişim alanlarını desteklemesi ile yapılandırmacı yaklaşıma uygun çocukların yeni kazanımları ile eski kazanımlarını ilişkilendirerek sarmal bir program yaklaşımı benimsenmektedir. Okul öncesi eğitime uygun bütün kuram ve görüşlerin özelliklerini taşıyarak eklektik bir modeli benimsemiştir (Zembat, 2016, s.139).

Okul öncesi eğitim programı, okul öncesi dönem çocuklarına aylık planlarda ve günlük eğitim akışının içeriğinde yer alan matematik etkinliği, drama etkinliği, okuma-yazmaya hazırlık etkinliği, görsel sanat etkinliği, Türkçe etkinliği, oyun etkinliği, müzik etkinliği, fen etkinliği, hareket etkinliği ve alan gezisi etkinlikleri aracılığıyla bilişsel gelişim, sosyal duygusal gelişim, motor gelişim, dil gelişimi ve öz bakım becerileri gelişim alanlarının desteklenmek ve çeşitli kavram göstergelerin kazandırılmak istendiği bir programdır (MEB. Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013).

Okul öncesi eğitim programı, okul öncesine devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı,2013, s.12).

Tablo 2.1. *Okul Öncesi Eğitim Programının Temel Özellikleri*

2013 M.EB. Okul Öncesi Eğitim Programının Temel Özellikleri	
1.	Çocuk Merkezlidir.
2.	Esnekler.
3.	Sarmaldır.
4.	Eklektiktir.
5.	Dengelidir.
6.	Oyun Temellidir.
7.	Keşfederek öğrenme önceliklidir.
8.	Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır.
9.	Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim kullanılmasına teşvik eder.
10.	Temalar/Konular amaç değil araçtır.
11.	Öğrenme merkezleri önemlidir.
12.	Kültürel ve Evrensel değerleri dikkate alır.
13.	Aile eğitimi ve katılımı önemlidir.
14.	Değerlendirme süreci çok yönlüdür.
15.	Özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir.
16.	Rehberlik hizmetlerine önem vermektedir.

Not: Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013, s.13

Okul öncesi programında yer alan evrensel ve ulusal boyuttaki toplumsal, eğitsel ve gelişimsel amaçlar doğrultusunda hazırlanan etkinlikler aracılığı ile okul öncesi öğretmenleri çocuğun fiziksel, bilişsel ve sosyal yönden sağlıklı gelişimini; çocukta özgüven, özdenetim, saygı, sevgi, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma duygularını ve demokrasi anlayışını geliştirmesini sağlar. Etkinlikler, çocuğun ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda kişilik gelişimini destekleyerek, dilin doğru kullanımına özen gösterilerek, çocuk merkezli ve oyun temelli olarak hazırlanmalıdır. (Oktay, 2003, s.17). Okul öncesi eğitim programında problem çözme ve oyun temelli etkinliklerdir. Etkinlikler düzenlenirken problem çözme becerisinin geliştirilmesi için çocuklara seçenekler sunulmalı, yaratıcı problem çözümleri teşvik edilmeli ve seçilen problemlerin çocukların günlük yaşantılarına dönük olmasına dikkat edilmelidir. Okul öncesi çocuğu için oyun yaşamının en önemli unsurudur. Bu nedenle oyun ile öğrenme programda ilke olarak benimsenmeli ve uygulanmalıdır (Can-Gül, 2009, s.22). Sonuç olarak çocuğun kalıtımla getirdiği potansiyelinin gelişimi ona sunulan eğitsel ortama bağlıdır. Bu nedenle çocukluk döneminde eğitime gereken önem verilmelidir (Çağdaş, 2006, s.50).

2.1.3. Eğitim Durumları

Eğitim programının temel öğeleri hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirmedir. Eğitim programları hazırlanırken bu temel öğeler dikkate alınır (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2002, s.6). Programın öğrenme-öğretme boyutu üçüncü ve en önemli boyuttur. Öğrenme bu boyutta gerçekleşir (Demirel, 2017a, s.35). Ertürk'e göre eğitim durumları "belli bir zaman süresi içinde bireyi etkileme gücünde olan dış şartlar" olarak tanımlanır (akt. Demirel, 2017b, s.163).

Bir öğrenme öğretme sürecinde olması gereken ve iç içe geçmiş işlemler vardır.

- Öğrenciyi istendik davranışlar doğrultusunda güdülemek.
- Uygun öğrenme yaşantıları oluşturmak.
- Öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve motor gelişim yönlerinde katkıda bulunabilmek (Duman, 2000, s.26).

Eğitim durumları, hedefe görelilik, öğrenene görelilik ve ekonomiklik şartlarına dikkat edilerek hazırlanmalıdır (Demirel, 2017b, s.164). Hedefler belirlendikten sonra hedefe ulaştırıcı konu içeriği, ders araç-gereçleri ve öğretim yöntemleri belirlenir. Program açısından öğrenmenin gerçekleşmesi, öğrenci açısından ise öğrenmenin ortaya çıkması, öğrencinin içinde bulunduğu çevreyle olur (Tekin, 2000, s.18).

Eğitim durumları, kısaca istendik hedef davranışların gerekli uyarıcıların düzenlenerek işe koşulması yoluyla öğrenciye kazandırılması süreci olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2005, s.119). Dersi planlama, materyal belirleme, öğrenme ortamlarını hazırlama, ders dışı etkinlikler, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak öğretimi planlama, zaman tasarrufu ve davranış yönetimi öğrenme öğretme sürecine ilişkin alt yeterliliklerdir.(Yavuz-Konokman ve Yanpar-Yelken, 2013, s.176). Eğitim durumları, içerik, ipuçları, pekiştireç ve dönütler, öğrenci katılımı, öğrenme-öğretme stratejisi, yöntem ve teknik; araç-gereçler, zaman, sınıfın düzenlenmesi, öğrenciye sevgiyle yaklaşılması, akıl yürütme süreci, biçimlendirmeye ve yetiştirmeye dönük değerlendirmenin yapılmasının mantıklı bir şekil içinde kullanılması sürecidir (Sönmez, 2005, s.119).

Eğitim durumlarını düzenlemede en önemli değişkenler olarak öğretme stratejileri, yöntemleri ve teknikleri başta gelir (Demirel, 2017b, s.164). Eğitim durumlarını birbirini pekiştirecek biçimde örgütlemek gerekir. Eğitim durumları arasında dikey ve yatay şekilde ilişkiler kurulmalıdır. Öğrenme yaşantılarında her iki yönde önemlidir (Tekin,2000, s.23).

Eğitim durumları, içsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve dışsal olarak planlanan uygulanan bir süreçtir (Senemoğlu, 2001, s.399). Eğitim durumlarında sistemli ve düzenli çalışılmalı ve önceden gerekli hazırlık yapılmalıdır. Eğitim durumlarında başarıya ulaşmak her yönüyle kapsamlı bir planlamaya bağlıdır (Çelik ve Daşcan, 2014, s.65). Eğitim durumları her uygulama sonucunda değerlendirilerek işleyen yanlar elde tutulmalıdır; eksikler giderilerek işlemeyen değişkenler yeniden geliştirilmelidir. Son basamakta ise eğitim durumu yeniden uygulanmalıdır. Bu süreç devamlı sürdürülmelidir. Çünkü tamamlanmış bir eğitim durumu söz konusu değildir (Sönmez, 2005, s.119).

Sınıf ortamında etkinlik süreçlerinin merkezinde öğrenme yer almaktadır. Öğretmen, öğrenme-öğretme faaliyetlerinde hangi yolları izleyeceğine ve hangi araçları kullanacağına, öğrenme için gerekli çevrenin ne olduğuna karar vermek durumundadır. Eğitim durumlarında, öğrenme sürecinin tesadüflere değil, belirli bir plana göre yürütülmesi gerekmektedir (Şişman,2004, s.151). Öğrenme, öğrencinin gelişim özelliklerine göre öğrenme öğretim süreci oluşturmasına bağlıdır (Senemoğlu, 2001, s.399).

2.1.4. Okul Öncesi Eğitimde Eğitim Durumları

Okul öncesi eğitiminde planlama ve uygulama aşamasında eğitim ortamı, öğrenme merkezleri, çeşitli etkinlikler, günlük eğitim akışı ve aylık eğitim planı kullanılmaktadır (Koç,2021,s.21). Okul öncesi öğretmenleri, eğitim durumlarını planlarken çocukların gelişim dönemlerine uygun ve çocuk merkezli olmasına özen göstermelidir. Çocukların istenilen davranışları kazanabilmesi için eğitim durumlarında uygun öğrenme yaşantıları oluşturulabilmelidir. Okul öncesi öğretmenlerinden beklenen çocuğun gelişim ve öğrenme özelliklerine dikkat ederek eğitim durumlarının hazırlanmasıdır (Gültekin, 2003, s.51).

Okul öncesi dönem, beyin gelişiminin ve sinaptik bağların kurulma oranının en yüksek olduğu dönemdir ve çocuğun beyin gelişimi bilişsel, duyuşsal, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişim alanlarının zeminini oluşturur. Çocuğun sağlıklı bir beyin gelişimine sahip olması için zengin uyarıcı bir çevrede olması ve yeni öğrenme fırsatlarının sunulması gerekir (MEB. Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013, s.10). Hazırlanan öğrenme yaşantılarıyla çocuğun; benliğinin gelişmesine, vücudunu tanımasına, duyu organlarının farkına varmasına imkân sağlanacaktır. Çocuğun uygun dil gelişimi ve bilişsel gelişim kazanmasını destekleyecektir (Senemoğlu, 1994, s.22).

Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimi hızlı ve karmaşıktır. Bireysel gelişim açısından ise son derece hassas bir dönemdedir. Bu durum okul öncesi eğitimde öğrenme-öğretme sürecinin çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak düzenlenmesini gerektirmektedir (Gültekin, 2003, s.51). Okul öncesi eğitim programında çocuğun özgürce deneyimler kazanabilmesine imkân sağlayan eğitim ortamları önem taşımaktadır. İç ve dış mekânlardan oluşan eğitim ortamının çocuğun rahat hareket edebilmesine, güvenli hissetmesine, farklı etkinliklere yer vermesine, gereksinimlerini karşılmasına, tehlikelerden uzak ve estetik olmasına özen gösterilmelidir. Çocuk, bu şekilde özen gösterilerek hazırlanan eğitim ortamında daha rahat öğrenir (Can-Gül, 2009, s.21).

Okul öncesi öğretmeninden beklenen, çocukların öğrenmesini sağlayacak koşulların çocuğun gelişim ve öğrenme özelliklerine göre hazırlamasıdır (Gültekin, 2003, s.52). Okul öncesi eğitimde günlük yaşam deneyimlerine yer verilmeli ve yakın çevre olanakları eğitim amaçlı kullanılmıdır. Programda belirlenen amaç ve kazanımlar doğrultusunda günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılarak çocuğun öğrenme sürecinin kolaylaştırılması ve zenginleştirilmesi sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitimde yakın çevre olanaklarından yararlanmak araç ve gereçlere ulaşmada ekonomiklik ve çeşitlilik sağlar (Can-Gül, 2009, s.22).

Masallar ise ustaca kullanıldığında çocukların dünyalarını beslemelerine, sözcük dağarcıklarına geliştirmelerine, duygularını keşfetmelerine ve yaratıcı düşünmelerine destek olacak önemli bir araç olabilir. Ancak masalarda belli özellikler aranmalı ve belli kurallara göre anlatılması gerekmektedir (Güleryüz, 2003, s.187). Okul öncesi eğitimde masal anlatan öğretmenlerin masalın özelliklerini bilmesi ve masal anlatırken gerekli ustalığa ulaşabilmesi için masal anlatma deneyimi kazanması gerekmektedir.

2.1.5. Masal

İnsanlığın ilk dönemlerinden kuşaktan kuşağa, dilden dile, kulaktan kulağa aktarılan masalların nerede, ne zaman, kim tarafından ortaya çıktığı bilinmemektedir (Kıbrıs, 2002, s.39). Stith Thompson'a göre "masal, belirli karakterler ve gerçek olmayan bir dünyanın bilinmez bir yerinde geçen şaşırtıcı olaylarla dolu, belirli bir uzunlukta bir takım motiflerden oluşan edebi bir anlatı şeklidir" (Sakaoğlu, 2002, s.4). Ölçer-Özünel' in (2011) de vurguladığı gibi, "Masallar insan toplulukları içinde kültürel gen haritalarıdır" (s.60).

Bilinmeyen bir zamanda, bilinmeyen bir yerde, bir kişi tarafından anlatılmış masallar zamanla anlatılan unutulmuş ve halka mal olmuştur (Oğuzkan, 2001, s.18). Masallar, çoğunlukla yaşanmamış ve yaşanması imkânsız olan veya yaşanmışsa bile anlatıla anlatıla olağanüstülük kazanmış halk edebiyatı türüdür (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.55). Masal, genellikle olağanüstü kahramanlara ve maceralara yer verir, konusu hayalidir ve kişiden kişiye aktarılarak yayılan halka özgü eserlerdir. Gerçekçi veya destansı bir anlatımı olan masal, halk edebiyatının en eski biçimlerindedir (Kaptan, 1988, s.111).

Masalların kaynağı konusunda farklı fikirler vardır. Mitoloji uzmanlarına göre masallar, eski mithos topluluklarından kalmadır. Antropoloji uzmanları ise masalların kaynağını ilkel insanlar olarak görmektedir (Hacker, 1993, s.346). Farklı ülkelerde anlatılan masalların benzer olduğu gözlemlenmiştir. Ruh bilimcilerine göre farklı ülkelerde anlatılan masalların bile benzerlik göstermesi, ilk topluluklarda bile benzer masalların anlatılması, masalların ortak bir kaynağı olduğundan değil insanların iç dünyalarının benzerliğinden kaynaklı olduğu kanısındadırlar (Rado, 1982, s.2274). Edebiyat tarihçilerine göre masalların kaynağını Hindistan, Çin ve Yunanistan gibi ülkeler olarak görmektedir (Oğuzkan, 2001, s.18). Bir başka düşüncede masalların kaynağına ulaşmak, köklerini belirlemek güçtür. Masalların ortak yanı, ana konusu olarak her yerde aynı derecede rastlanmasıdır. Bu bakımdan masalların kökü aynıdır ve tarihsel geçişini belirlemek çok güçtür (Kaptan, 1988, s.111). İlk masalın nerede, nasıl, hangi toplulukta anlatıldığı bilinmemekle birlikte toplumdaki topluma masalın değişen motif ve yapısıyla neye işaret ettiği gibi sorular, araştırmacıların masal inceleme çalışmalarına temel olmuştur (Kuzu, 2021, s.14). Masallarımız, tarihsel bir boyutta; gelişip değişerek geniş bir coğrafyada anlam ve motiflerle varlığını sürdürmüştür (Yalçın ve Aytaş, 2005, s.62).

Önce ilkel topluluklarda sonrasında kırsal topluluklarda anlatılan masal, çok eskilere dayanan bir kültürün iletişim aracıdır. Çocukları dış dünyaya hazırlamak için yararlanılan çok önemli bir eğitimidir (Devrim, 1994, s.134). Masallarda, bir toplumun geleneklerini, psikolojik, sosyolojik, etik, estetik ve kültürel değer yargılarını bulmak mümkündür. Bu nedenle çocukların ‘masal kültürü’ ile yetiştirilmesi önemlidir (Yücel, 2015, s.215). Masallar, bir toplumun kültürel ve ahlâkî değerlerini hayal ürünleri ile ve doğaüstü kahramanlarla dinleyiciye ulaştırırlar. Bu nedenle masalların eğitimsel işlevlerinin özellikle çocukların masalla bütünleşmesinin çocukların gelişimi açısından önemli olduğu bilinmektedir (Yılmaz, 2012, s.299).

Okul öncesi dönem çocuklarına uygun masallar anlatılarak, çocukların sözcük dağarcığı ve dil becerileri desteklenerek duygu dünyaları zenginleştirilir. Çocuklara anlatılan masalarda, ritim ve taklitler kullanılarak motor gelişimine destek sağlanır (Güleryüz, 2003, s.180). Masalların, çocukların yaratıcı düşünme gücüne, dil gelişimine, dinleme becerilerine, dikkat gelişimine, içinde bulunduğu toplumun değerlerini bilmesine, hak tanıma düşüncelerine ve özellikle okul öncesinde dönem çocuklarında yaşamı tanımlarında önemli faydaları vardır (Zengin ve Zengin, 2007, s.164).

Masallar, biyolojik ve psikolojik bakımdan diğer yaş gruplarına göre gelişimi farklı olan ve çok önemli bir yaş özelliğine sahip olan çocuğun ilk karşılaştığı edebi türdür (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.60). Genelde çocuklar için hazırlanan masalın sonunda kötüler daima cezalarını bulur ve iyiliği temsil eden kahramanlar ise mutlaka sonunda mutlu olur (Suveren ve Suveren, 1981, s.1394). Hemen hemen bütün masalarda, âhlaksal konular işlenir; iyilik, güzellik, dürüstlük, doğruluk, adalet gibi kavramlar, masal dinleyicilerine dolaylı yollardan aktarılır (Hacker, 1993, s.347). Çocuklar, kötülüğü, ihaneti, yalanı, hileyi masalarda dinlerler ve bu durumlardan kendilerince ders çıkarırlar. Hayatta önlerine çıkabilecek olumsuzlukları bilerek mücadele etmeyi masallardan öğrenirler. Çocukların masallar sayesinde muhakeme yetenekleri gelişir ve sağlam bir karakter edinme yolunda ilerlemelerine yol açar (Yıldırım, 2004, s.223).

Devler, cinler, periler masalların başlıca kahramanları olduğu gibi padişahın oğlunun kuş olup uçması gibi olağan dışı olaylara masalarda sık rastlanır (Rado, 1982, s.2274). Bazı olağanüstü kahramanların yer aldığı (cinler, periler vb.) masallar çocuğun yaşamında yer almayan kahramanları somutlaştırmasını zorlaştırır; hayalle gerçeği ayırt edemeyen çocuğun duygusal ve zihinsel anlamda nasıl etkileneceği bilinmemektedir (Tür ve Turla, 1999 akt. Alkan-Ersoy ve Bayraktar, 2014, s.166). Masalların çocukların duyuşsal gelişimine olumsuz etkisi olduğu konusunda eleştirel olsa da masallar büyük mücadeleler sonucunda zafere ulaştırması azim ve sabır kazandırır (İşnas, 2011, s.49). Ebeveynin çocuğa hangi masalı neden anlatacağı konusunda rehberlik edilmelidir. Masalın içeriğine, anlatım dilinin sade ve anlaşılır olmasına, konusunun çocuğun yaş düzeyine ve gelişim özelliklerine uygun olmasına, içerisinde korkutucu durum bulundurmamasına özen gösterilmelidir. (Muslugüme, 2016, s.26). Bu durumda yetişkine çok iş düşmektedir. Çocuk için uygun masalı seçerken özenle, titizlikle, bilinçli olunmalıdır. Şiddet içeren, korkutucu masallar tercih edilmemelidir (Nas, 2004, s.234).

Çocukların gelişim alanlarında, kendilerini ve dünyayı keşfetmelerinde, çocuklara iyi ve doğruluğun öğretilmesinde, geleceğe umutla bakmalarında mutlu sonla biten masallarının katkısı tartışılmaz. Dürüstlük, sabır, adalet gibi evrensel değerler en güzel kendilerini masal içinde gösterir (Çevirme, 2004, s.2). Masallarda, bir toplumun yüzyıllardır süregelen şifreleri vardır. Çocuğun bu şifreleri keşfetmesi çok önemlidir. Çocuklar, masallar ile yeniden düşünerek dünyasını yeniden şekillendirebilir. Yaratıcı düşüncelerini destekleyen masallar, problemlerine değişik çözüm yolları üretmelerini sağlar (Güleryüz, 2003, s.183).

Bütün dünya uluslarının sözlü geleneğinde masallar önemli bir yer tutar. Çünkü en eski ve zengin bir türdür. Bu nedenle, birçok halk bilimci, öncelikle masalları derlemeye girişmişlerdir. Bazı derleyiciler dil özelliklerine dokunmadan yayınlarken bazıları da masalları yeniden yazma yolunu denemiştir (Hacker, 1993, s.347). Derlenen masalların çok dikkatli bir biçimde işlenmesi gerekmektedir. Toplum kültürümüzün unsurlarını çocuklara yansıtacak masallar çocukların psikoloji ve dil bilimi göz önünde bulundurularak çocuk eğitiminde kullanılacak araç-gereç haline getirilmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.63).

Anaokulu aşamasında, halk masallarının çocukların gelişimini teşvik etmek için çok büyük bir eğitim değeri vardır. Çocukların sağlıklı gelişimi, âhlaki eğitimi, dil gelişimi, yaratıcılıklarını ve estetik değerlerini geliştirmek için halk masallarının yeri çok önemlidir (Huiyu, 2018, s.757). Masallar, çocukların gelişimleri için önemli bir kaynaktır. Masallar, çocukların, sosyal beceri kazanmaları ve sosyalleşme süreçlerinde sağlıklı iletişim kurmalarında destekleyici bir rol oynar. Toplumun kültürel değerlerini kuşaktan kuşağa aktaran sözlü halk edebiyatı eseri masallara, çocukların gelişim sürecinde yer verilmelidir (Şahin, 2011, s. 219). Huiyu (2018), sosyal gelişmeler ve yabancı kültürlerin etkileşiminin arttığı günümüzde, okul öncesi dönemindeki çocukların geleneksel halk masallarını anlayabilmeleri çok önemlidir ve gereken öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, çocukların eğitiminde masalların yeri, yüzyıllar boyu ve çeşitli medeniyetlerde önemini koruduğu söylenebilir. Özellikle çocukların hayatı deneyimlemelerinde masalın önemli bir yeri vardır. Nesilden nesile kültür aktarımında sözlü bir sanat olarak yerini koruyan masallar, çocukların kendilerini geliştirmelerinde ve yetiştirilmelerinde değerli bir araçtır. Masalda geçen olaylar masalın eğitici kaynağını oluşturmaktadır.

2.1.5.1.Masalın sınıflandırılması. Masallar, halk bilimi tarafından incelenerek birden fazla farklı sınıflandırılmaları yapılmıştır (Yalçın ve Aktaş, 2005, s.62). Masallar konuları ve konuların içinde yer alan ana fikir bakımından ve ana kahramanların durumuna göre kendi içinde sınıflandırılır (Saltık, 2016, s.43; Yalçın ve Aytaş, 2014, s.65).

Masallar; genel olarak hayvan masalları, olağanüstü masallar, gerçekçi masallar, güldürücü masallar, zincirleme masallar gibi sınıflara ayrılmaktadır (Kaptan,1988, s.111).

The Types of the Folktale adlı Uluslararası Masal Kataloğunda Masallar:

1. Hayvan Masalları
2. Asıl Masallar (Olağanüstü ve Gerçekçi Masallar)
3. Güldürücü öyküler, nükteli fıkralar ve yalanlamalar
4. Zincirleme Masallar şeklinde sınıflandırılmıştır (Thompson ve Aarne.1964 akt. Goetz, Kağıtçıbaşı, Mango, Tekeli ve Yalman, 1994, s.102).

Hayvan masalları; konusunu hayvanlardan alan ülkelerin kendi kültürlerine göre geliştirilmiş toplumun değerlerini, ihtiyaç ve isteklerini çarpıcı örneklerle anlatan bir masal türüdür (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.65). Çeşitli hayvanların konuyu güçlendirmek için kendi arasında konuştuğu genellikle insanlar için eğitici özellikleri olan masallardır (Ciravoğlu, 1997, s. 34). Okul öncesi dönemdeki çocuklar hayvan kahramanlarına özellikle büyük ilgi gösterirler. Bu hayvan kahramanların giyim kuşamları, insani yönleri çocukların çok ilgisini çeker. Çocuklar, hayvan kahramanlarından günlük yaşam hakkında bilgi edinirler. Doğanın ve hayvanın cazibesi masallarda korunmalıdır. (Sawyer, 2009 akt. Alkan-Ersoy ve Bayraktar, s.166).

Olağanüstü masallarda ise gerçek hayatta masalın kahramanları ile karşılaşmamız imkânsız olan, mekân ve zamanı gerçekte bilinmeyen masallardır. Cin, peri, dev, canavar vb. olağanüstü varlıkların yaşadığı olaylar anlatılır (İşnas, 2011, s.49). Olağanüstü masallar diğer masal türlerine göre daha uzun, kahramanları daha çok, olayları daha karmaşıktır. Olağanüstü masalların kahramanları, devler, periler, canavarlar gibi varlıklardır. Hayvanlar hayvan masallarında olduğu gibi insan rolünde değil, olağanüstü varlıklar konumundadır. Bizim masallarımızda en basta gelen kahramanlardan biri sahibine öğüt veren attır. (Kirişçigil-Doğan, 2012, s.18). Canavarlar ile insanlar arasında ilişkiye dayanan masallarda çatışma unsuru olarak güçlü canavarlar, çaresiz insanlar ve onları tehlikelerden kurtaran kahramanlar yer alır (Yalçın ve Aytaş, 2005, s.67).

Güldürücü masallar ise kısa ama aynı zamanda komik olma özelliğine sahiptir. Bu masallar zekâ eseri olan veciz ifadelerle, ince mizahi anlatımlara dayanmaktadır. Fıkraların ise, eğlenceli olma özelliği nedeniyle yetişkinler arasında yaygın olarak kullanılır (Bilkan, 2009 akt. Kirişçigil-Doğan, 2012, s.199).

Zincirleme masallarda ise masal kahramanın başından geçen olay basit bir zincirleme şeklinde anlatılır. Buradaki fark anlatılan olayın bir karakterden diğerine sürekli geçiş göstermesidir (Özer, 2004, s.6).

2.1.5.2. Masalın yapısal özellikleri. Türk masalları üç bölümden oluşur;

- Giriş bölümü: Çok kez bir tekerlemedir. Bu bölümün masal ile bir ilgisi yoktur ancak eğlendirici ve dikkatleri masalın üzerinde toplar.
- Ana bölümü: Olayların anlatıldığı bölümdür.
- Son bölüm: Kısa bir tekerleme ve mutluluk dilekleridir (Rado, 1982, s.2274).

Masallarımız, batı masallarından yapısal özellikler bakımından farklılık göstermektedir. Masallarımızı bu yapısal farklılıkları göz önünde bulundurarak incelemeliyiz (Yalçın ve Aytas, 2005, s.75). Masallarımız yapı bakımından giriş, gelişme ve sonuç olmak üzere üç bölümden oluşur. Masalın giriş ve sonuç bölümü genellikle tekerlemelerden oluşur. Gövde bölümünde ise masalda yer alan olayların ve yan olaylar anlatılır. Sonuç bölümü ise kötülerin cezasını bulduğu ve iyilerin kazandığı bölümdür (Ciravoğlu, 1997, s.35). Masalın başlangıcı bir tekerlemedir. Dinleyicinin dikkatini çeken bir nesir veya manzum formüle etmelidir (Elçin, 1986, s.369). Giriş bölümünde yer alan tekerlemeler, anlamsız söz tekrarları olarak bilinse de dikkatle incelendiğinde özlü söz ve atasözlerinin yer aldığı düşünce zenginliği olan ve aslında taşıdıkları mizah unsuru ile insanları güldürerek asıl konuya motive eden bölümdür (Yalçın ve Aytas, 2014, s.75). Masal boyunca anlatılan olaylar bir bölümde bitmek zorundadır. Kafiyeyle bazı sözlerle anlatıcı dinleyicisine masalın bittiğini aktarır (Sakaoğlu, 2014, s.63). Masalın sonunda ise *kıssadan hisse* yer alır. Burada yer alan *kıssa* deyimini ise masalın ana konusundan alınacak olan dersi verir Bazen masal bitiminde gökten üç elma düştü deyimini kullanılır. Burada anlatıcı genelde kendini üç ayrı şahıs gibi gösterip elmalara sahip çıkar (Ciravoğlu, 1997, s.34; Sakaoğlu, 2014, s.65).

2.1.5.3. Masalın incelenmesi.

- Halk geleneği ile ortaya çıkan masallar
- Edebi masallar, Yapay nitelikli masallar (Kıbrıs, 2002, s.41; Yalçın ve Aytaş,2014, s.70).

Yapay nitelikli masallar, halk masallarının benzerine veya aslına uygun olarak yazınsal nitelikte oluşturulan masallardır (Güleryüz, 2003, s.184) Yapay nitelikli masallar, halk masallarının yeni biçimiyle oluşturulabileceği gibi yazarın kendi düş dünyasından da ortaya çıkabilir. Genelde kahramanların olağanüstü durumlarla karşılaştığı masallardır (Kıbrıs, 2002, s.40).

Halk masalları, halk tarafından yaratılıp ağızdan ağıza gelmiş masallardır. Bağlı kaldığı bir metin olmadığı için değişik yerlerde değişik kimseler tarafından farklı söylenebilir. Edebi masallarda ise yazarların kişisel özelliklerine göre yazdıkları, halk masallarından esinlenerek yazılan ve halk masallarına benzeyen yapma masallardır (Yalçın ve Aytaş, 2014, s.70). Halk masalları, ilgili oldukları toplumların tarihini yansıtır ve bu yönüyle sosyoloji ve antropolojiye üzerinde çalışabilecekleri bir konu oluştururlar. Belli bir kültürü yansıtan en canlı biçimde dile getirilen, gelenek ve göreneklerin günümüze ulaşmasını sağlar (Oğuzkan, 2001, s.19). Halk masallarının anlatanı belli değildir. Konuları da oldukça sade olup, yerel ağız özelliklerini içinde barındırır (Kıbrıs,2002, s.41). İnsanlığın ortak duygu ve düşüncelerin temellerini oluşturan masallar, söylendikleri dile göre karakter kazanırlar. Türk masalı deyişimiz bundan dolayıdır (Elçin, 1986, s.370).

2.1.5.4. Masal kuramları. Anonim halk edebiyatı türü olan masallar, akademik yönden birçok farklı bakış açısıyla incelenmiştir. Masallar üzerine yapılan bu çalışmalar zemininde farklı kuramsal düşünceleri ortaya çıkarmıştır (Kılıç, 2019, s.23).

Psikanalitik Kuram; Sigmund Freud, yöntemin en önemli temsilcisidir. Bilinçaltını açıklamak için *Rüyaların Yorumları (Interpretations of Dreams 1990)* kitabında masallardan yararlanmıştır (Masal Anlatıcılığı Eğitimi Ders Notu, 2022). Tarihte masal, gelenek ve görenekleri yansıtmada dışında tedavi etme metodu olarak kullanılmaktadır. Psikoterapi yaklaşımları masalı, psikoterapik sürece olumlu etkileri olan destekleyici bir unsur olarak görmektedir. Günümüzde masal ve masal anlatımı psikoterapinin bir parçası haline gelmiştir (Yüksel, 2011, s.39). Terapötik masallar önceden seçilerek çocuk ve ailenin tedavisinde kullanılabilir (Pernicano, 2014 akt. Kabataş ve Duyan, 2021, s.151).

Masal terapisi ise çocukların kendilerini ifade edebilmelerini desteklemek, davranış düzeltmek, karakter gelişiminde oluşan problem kaynaklarını tespit edebilmek için masalın içeriklerini kullanmakta olan bir psikolojik destek sürecidir. Masal terapisi sayesinde çocuk günlük yaşamda baş etmekte zorlandığı olumsuz davranış ve sorunları değiştirebilmeyi öğrenebilmektedir (*Masal terapisi nedir?*, 2020).

Yapısalcı Kuram; Proop (1928)'e göre *Masalın Morfolojisi* adlı eserinde masalların yapı özelliklerini fonksiyon adını verdiği, masala hareket sağlayan davranışlar veya olaylar olduğunu ortaya koymuştur. 31 adet fonksiyonu 7 kişinin üstlendiğini belirlemiştir. Buna göre kişi ve fonksiyon sayısı değişmez ancak fonksiyonların sıralaması değişebilir. Fonksiyonlar aynı masal içerisinde çok kez tekrar edilebilmektedir (Perk, 2019, s.122). Propp'a göre masallarda işlevsel yöntem kullanılır. Kişinin olay ve eylem örgüsünün akışı içinde anlamına göre belirlenen bir olgudur. Proop, işlevleri masalın temel öğeleri olarak adlandırır ve her masalda değişen kişi ve karakterlere rağmen işlevlerin değişmediğini vurgular. Bundan hareketle kişinin hareketlerini, kişinin değişen özelliklerinden soyutlayarak kullanır (Akarslan, 2015, s.283). Proop, masallardaki eylemler birbirine çok yakındır, ancak masallarda yer alan kahramanların ve kullandıkları araçların değiştiğini masalların tamamında yapısal bir bütünlük oluştuğunu savunmuştur (Yalçın ve Aytas, 2005, s.73).

Bağlamsal kuram; halk bilimi öğelerini geçmişte kalan yönleriyle değil dinamik biçimleriyle incelemek ister. Özellikle masallar üzerinde yapılan çalışmalarda anlatıcı, anlatılan ortamın özellikleri ve dinleyicilerin masalla ilişkisi göz önünde bulundurularak bağlamı bilinmeye çalışılmaktadır (*Masal anlatıcılığı eğitimi ders notu*, 2022). Masallar, sadece metin ve sözlüklerle sınıflandırılmamalı; bağlamsal teori ile çözümlenmelidir. Sadece masalı metin olarak bilmek yeterli değildir. Masal anlatılan ortamın, masalı oluşturan bağlamın göz önünde bulundurulması, masal unsurlarının etkilerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Masal metninin doğru değerlendirilebilmesi için yaratıldığı sosyal bağlamı da bilmek gerekir (Şafak-Aydın, 2015, s.1). Masalın metnini bağlamla, anlatıcısıyla birlikte değerlendirilmesi halk bilimine yeni bir boyut kazandırmaktadır. Masal anlatıcısının her masal anlatması bir performans ve gösterim olarak ele alınarak, anlatıcı ve masal anlatılan mekân çok boyutlu bir şekilde incelenerek değerlendirmesi gerektiği savunan bağlamsal kuram, masal incelemelerine ve halk bilimine önemli bir aşama olarak görülmektedir (Kılıç, 2019, s.29).

2.1.6. Masal Anlatıcısının Özellikleri

Masal anlatıcılığı her zaman bir meslek olarak kabul edilmiş ve çağlar boyu tıpkı bir zanaatkâr gibi usta-çırak ilişkisi içinde yürütülmüştür. Ustanın yanında yetişen çırak zamanı geldiğinde kendisi de masal anlatmaya başlar ve yeni çırakları yetiştirir. Bu durum masalların nesilden nesille aktarılmasını ve unutulmamasını sağlar (Topçam, 2019, s.11). Eski toplum hayatında masal bilmekle tanınmış kadınlar vardı. Bu kadınlara *masalcı nine* denilirdi. Masalcılar, konaklarda çoğunluğunu çocukların oluşturduğu topluluklara kış gecelerinde, ramazan gecelerinde bazen bildikleri bazen uydurdukları masalları tatlı tatlı anlatırlardı (Rado, 1982, s.2275).

Tarihin ilk dönemlerinden bu yana insanlar yaşamış oldukları olayları anlatma ihtiyacı duymuşlardır. Bu durum kültürel bir aktarım vazifesi de görmüştür. Bilim insanlarının da aktardığı gibi beyin olayları hikâye oluşturarak anlam kazandırabilir (Çeker, 2020, s.18). Masal anlatıcılarının kimliği Türk toplumunda mitolojik bir geçmişe dayanmaktadır (Ergun, 2014, s.33). Eski hayatımızda masalcı kadınlar vardı. Annelerin çoğu masal anlatmasını bilirdi ve çocuklarını masallar ile eğitirdi (Rado, 1982, s.2274).

Masal anlatıcısı, masalını ana dili olan Türkçe ile anlatır; dilin zevk ve şuuruna yükselmiş bir sanatçıdır. Toplumun değerlerine ve psikolojisine göre konuştuğu için her zaman ve her yerde itibar görür (Elçin, 1986, s.370). Masalların özelliklerinden biri de masalda tekerlemelerin kullanılmasıdır. İyi bir masal anlatıcısı, *bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde, az gitmiş uz gitmiş, onlar ermiş muradına* gibi tekerlemeleri yerinde ve zamanında kullanmasını bilir (Hacker, 1993, s.347).

Masal anlatıcısı fiziksel olarak aktiftir; dinleyiciler ise anlatılan olayları zihinlerinde canlandırır. Masal anlatıcılarının sunum becerisi dinleyicilerin duygusal ve düşünsel olarak etkilenmesini sağlayan temel bir ilkedir. Masal anlatıcıların olay örgüsünü temsil etmesi gerekmektedir (Çeker, 2020, s.17). Masal anlatıcısı, anlattığı masala kendi hayat deneyimlerini de katar. Masal anlatıcısı, geçmişte yaşanan ne varsa geleceğe hayat dersi olarak taşır. Masal anlatıcısının, anlattığı her masalda karakterinin ve hayat hikâyesinin izlerini görmek mümkündür. (Şafak-Aydın, 2015, s.1).

Masal anlatıcısında bulunması gereken önemli özellikler; doğru nefes kullanımı, sesin doğru kullanımı, diksiyon, anlatım öncesi hazırlık, anlatım sırasında geniş kelime hazinesi, yaş grubuna uygun kelime seçme, dış görünüm, jest ve mimikler, gözlem

yapabilme, dinleyici grubunu tanıyabilme, değer aktarımı yapabilme ve değer aktarımını önemseme, masala hâkim olma, soru sorma becerisi, genel kültür bilgisi, mizah anlatımı, kişisel gelişim olarak sıralanabilir (Oruç ve Çağır, 2020, s.707).

Özellikle okul öncesi eğitimde, okul öncesi dönem çocuklarına masal anlatmanın çocuğun gelecekteki yaşantısını etkileyeceği için masal anlatan kişinin masal anlatma özelliklerini ve tekniklerini çok iyi bilmesi gerekmektedir (Zengin ve Zengin, 2007, s. 165). Bu bağlamda eğitim ortamlarında masal anlatacak öğretmenlerin aynı zamanda bir masal anlatıcısı olduğu bilinmelidir. Öğretmenlerin, masalları anlatırken masal anlatma tekniğini bilmesi ve masalın özelliklerini tanınması eğitimde masalların daha doğru kullanılmasına yardımcı olacaktır.

2.1.7. Masal Anlatma Tekniği

Masalcının, masalı yazılı bir metinden almış olsa bile sözlü bir türe dönüştürerek; sözlü kültürün içinde barındırdığı dil kalıplarını, jest ve mimikleri, masalci üsluplarını ve dil oyunlarını kullanarak masalı anlatması gerekmektedir. Masal anlatan kişinin, masalı anlatmadan önce mutlaka masala hazırlanarak, masalı içselleştirmesi gerekmektedir (Kılıç, 2019, s.55). Bir anlatım esnasından önce anlatıcının mutlaka hazırlık yapması gerekir. Anlatıcının kendini hazır hale getirmesi, mekân hazırlığı yapması, kullanacağı materyalleri belirlemesi, metin hazırlığı yapması, dinleyiciye yönelik ön hazırlık yapılmalıdır (Oruç ve Çağır, 2020, s. 716). Masalcının masalı tanınması, iç dünyasına girmesi gerekir. Bu da masalın içinde yer alan kavramları iyice özümsemesine bağlıdır. Masalci, masalı çevreleyen tip, motif, varyant (eş metin), kalıp sözleri iyi bilmesi gerekmektedir (Sakaoğlu, 2010, s. 46).

Masalci, anlatacağı masalı belirledikten sonra masalı üzerinde düşünmelidir. Masalci anlatacağı masalda en sevdiği noktaları belirlemeli ve bunun nedenini bulmalıdır. Bu durum dinleyicisi ile masal anlatıcısı arasında bağ kurmasını kolaylaştıracaktır (Oğuz ve Ölçer-Özüner, 2019, s.174). Masalcının, tüm masalları aklında tutabilmesi kolay değildir. Masal anlatacağı masalların olduğu bir defter tutması masallar üzerinde çalışmasını kolaylaştıracaktır. Elbette masalın akılda tutulması en güzel yoldur bunun için masalcının, masalı defalarca anlatması gerekmektedir (Kılıç, 2019, s.56).

Masalcı, masalını seçtikten sonra masal kahramanı ile tanışmalıdır. Masalda geçen tiplerin ve kahramanların listesini çıkarmalıdır. Masalda geçen kahramanların ne giydiği, ne yediği, nerede yaşadığı, kaç yaşında olduğu üzerinde hayal kurmalıdır (Oğuz ve Ölçer-Özüner, 2019, s.176). Masal kahramanları ile tanıştıktan sonra masalda geçen olayların adımlarını akılda tutabilmek için sekiz veya on basamaktan oluşan bir merdiven hayal edilir. Merdivenin her basamağına masalda geçen eylem adımları, eşikler, masalda olmazsa olmaz bölümler hayali olarak yerleştirilir (Kılıç, 2019, s.56). Masalcının, masalı anlatırken değiştiremeyeceği unsurlar masalın iskelet yapısını oluşturur. Masalı anlatmadan önce masalın iskelet yapısı ortaya çıkarılmalıdır. Masalcı, iskelet yapıyı değiştirmeden masala kendi dünyasını ve özgünlüklerini ekleyebilir (Oğuz ve Ölçer-Özüner, 2019, s.176). Çeşitli yerel dokunun masalda yer alması, anlatıcının kişiliği ile bağlantılıdır. Her masal bulunduğu zümrenin kişisel ve yerel özelliklerini alır; bu özellikler masal anlatıcısının dili ile masalın içine girer (Azadovski, 2002, s.56).

Ancak herkes masal anlatamaz. Her masal anlatanı da *masalcı* olarak kabul edemeyiz. Masal anlatmakta tıpkı resim yapmak, türkü söylemek gibi kabiliyet gerektiren bir konudur. 3-5 saat çalışmakla saz çalmak öğrenilemeyeceği gibi 3-5 masal bilmekte masal anlatıcılığı için yeterli değildir. Masalı çok iyi aktarabilmek gerekir (Sakaoğlu, 2014, s.157). Bu nedenle usta masal anlatıcısının, anlatma tekniğini en ince ayrıntısına kadar çok iyi bilmesi ve dinleyici kitlesi önünde masalı canlandırabilen bir gösterimci olması gerekmektedir (Azadovski, 2002, s.42).

Masalıcı, akıcı ve düzgün bir Türkçe ile masalı anlatmalıdır. Gerektiğinde kendi tümceleri ve deyimleriyle masalı zenginleştirebilmelidir. Masalın akıcılığını bozmamalıdır. Çocukların yaş grubunu göz önünde bulundurarak süreyi ayarlamalıdır. Jest ve mimikleri ile aşırılığa kaçmadan dinleyici ile göz teması ile iletişim kurabilmelidir (Kıbrıs, 2002, s.46). Masal anlatıcısı, masalın kendine has insanı güdüleyen ve düşsel bir dünyaya sokan özelliğini destekler nitelikte ses tonunu ve beden dilini ayarlayarak masalın üslubunu ortaya çıkarabilir (Güleryüz, 2003, s.188). İyi bir masalcı her şeyden önce kendisini dinleyiciye kabul ettirmelidir. Anlatışındaki samimiyet, açıklık ve içtenlik masalı dinleyicinin sevmesini sağlayacaktır (Sakaoğlu, 2014, s.157).

2.1.8. Anadolu Masal Anlatıcılığı Eğitimi

Hizmet içi eğitim; çalışmakta olan bireylerin, mesleki gelişimleri için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumlarının kazandırılması için yapılan eğitimidir (Aytaç, 2000, s.66).

Okullarında görevli yönetici ve öğretmenlerin genel kültür, özel alan ve pedagojik alanlarında, bilgi ve görgülerini artırmak, yeni beceriler kazandırmak, eğitim-öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak için belli sürelerde planlanan çalışmalardır (Saylan, 2009, s.261).

Dünyanın tek tipleşmesi sonucu kültürel çeşitliliğin azalmasına tepki olarak ortaya çıkan *somut olmayan kültürel miras sözleşmesi* kapsamında masallar, sözlü anlatıların kuşaklar arasındaki aktarımına katkı sağlayan sözlü bir edebi tür olarak belirlenmiştir. UNESCO 17 Ekim 2003 tarihinde 32. genel konferansında, *somut olmayan kültürel miras sözleşmesini* imzalamıştır. Sözlü anlatımlar içerisinde yer alan ve korunması gereken türlerden birisi de masallardır. (Kılıç, 2019, s.47).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB.) Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ve UNESCO Türkiye Milli Komisyonu işbirliği ile 2019 yılında *Anadolu masal anlatıcılığı sertifika programı* başlatıldı. Bu program kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf öğretmenlerinin, Türkçe öğretmenlerinin, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin *Anadolu masal anlatıcılığı eğitimine*, katılmaları planlanmıştır (*Anadolu masalları projesi*, 2019).

2019 yılında MEB. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun ortaklığı ile Anadolu masalları projesi kapsamında çocukları kendi kültür mirasımız masallarla tanıştırmayı amaçlamaktadır. Öncelikle proje kapsamında Anadolu masalları uzman kişiler tarafından derlendi (*Çocukları Anadolu masalları ile buluşturacak proje*, 2019). Proje kapsamında öncelikle akademik bir heyet oluşturularak en sevilen Anadolu masalları derlendi. Derlenen bu masallar, akademisyenlerce incelendi ve 80 masal çocukların seviyesine uygun şekilde yeniden düzenlendi(*Anadolu masalları projesi hayata geçiyor*, 2019). Öğretmenlere, derlenen masallarında yer aldığı hizmet içi eğitim programı çerçevesinde Anadolu masal anlatıcılığı mesleki gelişim eğitimleri düzenlendi.

2019 yılında MEB. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile UNESCO işbirliği ortaklığı ile oluşan Anadolu masalları projesi kapsamında öğretmenler için Milli Eğitim Bakanlığı hizmet içi eğitimi kapsamında Anadolu masal anlatıcılığı eğitimine alınmıştır. Bu eğitim kapsamında masal anlatıcılığı konusunda uzman eğitimler görevlendirilmiştir. Hizmet içi eğitimde çeşitli teorik ve uygulamalı derslerin yanında sözel eğitimler verilmiştir. Hizmet içi eğitim kursuna katılanlara kursun sonunda değerlendirme yapılarak sertifika verilmektedir.

Anadolu masal anlatıcılığı hizmet içi eğitiminde Masal dünyasına giriş, masal seçimi, masalların eğitsel işlevi, geleneksel masalcılar, anlatma teknikleri, masal anlatımında yöntem ve teknikler, masal anlatımında gösterim örnekleri, geleneksel masal anlatıcılığı, sözlü kültür olarak masal, „masal anlatımında ses, nefes, ritim ve oyun başlıkları altında sözel eğitimlerin konuları bulunmaktadır. (Kılıç, 2019, s.8).

.Proje kapsamında okul öncesi öğretmenlerine, diğer branş öğretmenlerine ve öğrencilere yönelik olarak 15 masal kitabı, kılavuz kitap, oyun kartları, masalların ve şarkıların seslendirildiği 2 adet CD ve parmak kuklalarından oluşan Anadolu masalları eğitim seti hazırlanmıştır (*Anadolu masalları ve Dede Korkut hikâyeleri çocuklarımızla buluşuyor*, 2021). Hazırlanan Anadolu Masal Anlatıcılığı setleri, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlerin ve öğrencilerin yararlanabilmesi için okullara ulaştırılmıştır. Hizmet içi eğitimi alan öğretmenler ise sınıflarında masal anlatmaya başlamaktadır.

2.1.9. Okul Öncesi Eğitimde Anadolu Masal Anlatıcılığı Uygulamaları

Okul öncesi öğretmenlerinin mükemmeli keşfetmeleri için kaçınılmaz bir sorumlulukları vardır. Çocukların ise uygun olan ulusal kültürel eğitimlere ihtiyaçları vardır. Okul öncesi öğretmenlerinin, çocuklar için sağlıklı bir kültürel ortam geliştirmek sorumluluklarıdır (Huyiu, 2018,s.760). Dünyanın küçüldüğü bir çağda yaşayan çocukların kendi kültürel özelliklerini anlamasına yardım edilmelidir. Aynı zamanda çocukların, diğer ülkelerin kültürel özelliklerinin fark etmeleri sağlanarak, kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları da bilmeleri istenir. Böylece çocuğun hem kendi kültürel özelliklerini tanıyıp benimsemesi hem de başkalarının yaşayış biçimine saygı duyması sağlanabilecektir. Bu amaçla çeşitli kültürlere ait giysiler, kostümler, müzikler, yemeklerden vb. yararlanarak toplumsal yaşamı kapsayan eğitim durumları düzenlenmelidir (Senemoğlu, 1994,s.25).

Günümüzde bilgileri aktarmak yerine bilgiyi elde etme ve kullanma yolları öğretilmeye çalışılmaktadır. Öğrenme öğretim süreçlerine, öğrenciye bilgi verilen süreç yerine öğrenmenin kolaylaştırılması süreci demek daha doğru olur (Duman, 2000, s.27). Okul öncesi çağındaki çocukların masallar duygu ve düşüncelerini beslerken aynı zamanda iyi bir eğitim-öğretim aracıdır (Kıbrıs, 2002, s.44). Masallar; öğretmenlerin dilinde birçok işlevsellik kazanarak öğretimde iyi bir yöntem olmaktadır. Öğretmen; masalla bireylerin hem zihinlerine hem de gönüllerine seslenmektedir. Bunu yaparken öğretmenlerin aslında birer masal anlatıcısı olduğu unutulmamalıdır. Bu yüzden masal ve öğretmen kavramları birbirinden ayrı düşünülmemesi gerekmektedir (Akın ve Akın, 2021, s.18).

Anadolu masal anlatıcılığı hizmet içi eğitim programına katılan öğretmenler, masal anlatıcılığının kültürel değerinin farkına vararak Türk dünyası masal anlatıcılığı geleneği konusunda bilgi sahibi olabilmek. Masalları çocuğun yaş özelliklerine göre seçip masal tekniklerini uygulayarak sözlü kültür unsurlarından tekerleme ile masalı birleştirebilmek başlıkları altında eğitim almışlardır (*Masal anlatıcılığı eğitici eğitimi*, 2019). Öğretmenler, aldıkları hizmet içi eğitim doğrultusunda sınıflarında masala yer vermişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin, öğrenme boyutu olan eğitim durumlarında öğretmenlere yeni bir yardımcı yeni bir destekleyici olan masallar ortaya çıkmıştır. Eğitim durumlarını; öğretmenlerin, öğrencilerine amaçlanan hedeflere ulaşmasını sağlayan süreçte öğrenmenin olmasını destekleyen etkenler bütünü olarak açıklarsak masalları da öğretmenlerin, öğrencilerinin öğrenmeyi gerçekleştirmesi için yararlandıkları bir etken veya araç olarak tanımlayabiliriz.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde eğitim ve öğretim konu alanında yapılan *masal anlatıcılığı* ve *Anadolu masalları* ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelenmiştir. Alanyazınında eğitim öğretim konu alanında *Anadolu masalları* ve *masal anlatıcılığı* ile ilgili yapılmış eğitim öğretim konu alanında sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan İlgili Araştırmalar

Erdal (2020), Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerisine etkisini yüksek lisans tez çalışmasında incelemiştir. Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden yarı deneysel modele göre yapılmıştır. Araştırmada ön test/ son test kontrol gruplu yarı deneysel desen uygulanmıştır. Örneklem, aşamalı örneklem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya 20'şer çocuk olmak üzere kontrol ve deney grubundan toplam 40 çocuk dâhil edilmiştir. Araştırmada deney grubunu oluşturan toplam 20 çocuğa 2013 MEB. okul öncesi programının yanında 7 hafta boyunca haftada 2 gün birer saat drama temelli masal anlatıcılığı eğitimi verilmiştir. Kontrol grubunda bulunan toplam 20 çocuğa 2013 MEB. okul öncesi programı uygulanmaya devam edilmiştir. Ayrıca bir eğitime dâhil edilmemişlerdir. Araştırmaya katılan çocukların problem çözme becerileri, problem çözme ölçeği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerisine olumlu katkı sağladığı söylenmiştir. Araştırmanın sonucunda problem çözme

becerilerini destekleyen eğitim programlarıyla, çocukların problemi tanımlayarak, çözüm yolları üretebilme becerileri geliştiği gibi, kişiler arası problem çözme becerileri de geliştirilebilir verisine ulaşılmıştır.

Çeker (2020), Günümüz hikâye-masal anlatıcılığı eğitimi adlı yüksek lisans çalışmasında günümüzdeki hikâye ve masal anlatıcılığı eğitimlerini incelemektedir.. Araştırma bu temel amaç bağlamında dört ana bölümden oluşmaktadır. Nitel bir yaklaşım esasına göre planlanan araştırmada mülakat formu geliştirilmiştir. Hazırlanan mülakat formları üzerinden de hikâye ve masal anlatıcılığı eğitimi veren birey ve kurumlarla görüşülmüş ve veriler toplanmıştır. Toplanan veriler incelendiğinde hikâye ve masal anlatıcılığında hem teorik hem de pratik eğitimlerin yapıldığı görülmüştür. Bununla birlikte bu eğitimlerde daha çok pratik olan yanlarında öne çıktığı görülmüştür. Verilen eğitimlerde öne çıkan bir diğer önemli detay ise doğaçlamanın önemi olmuştur. Ancak doğaçlamanın gelişmesinde ise deneyim ve tecrübenin rolü de vurgulanmıştır. Araştırmada öne çıkan bir diğer eğitim metodunu ise profesyonel anlatılara geçmeden önce; küçük gruplarla yapılan deneme anlatıları oluşturmaktadır. Çalışmada öne çıkan bir diğer sonuç ise hikâye ve masal anlatıcılığı eğitimlerinin henüz akademik ve metodolojik olarak tam olarak oturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gazioğlu (2021), Çoklu duyuşal öğrenme modeline göre masal anlatıcılığının dinleme becerisine etkisini doktora çalışmasında incelemiştir. Bu araştırma karma desen olarak deneysel ve nitel yöntem bir arada kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen *Masalların dinleme becerisinin geliştirmesine yönelik tutum ölçeği* kullanılmıştır. Bunun yanında veli görüşme formu, masal günlükleri, masalı yorumluyorum, masal öz değerlendirme formu, masal kalıcılık testi veri aracı olarak 13 ortaokul öğrencisine ve velilerine uygulanmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik-analizi ve nicel verilerin analizde bir analiz programından yararlanılarak geçerlilik ve güvenilirlik analizleri için t-testi kullanılmıştır. Araştırmada çoklu duyuşal öğrenme yöntemi ile masal anlatımının, 5. sınıf öğrencilerinde masal dinlemeye karşı tutumlarının olumlu yönde etkilendiği kanısına varılmıştır. Araştırmanın verilerinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin masal olay sırasını doğru sıraladıkları, öğrencilerin masalda geçen temaları hatırladıkları; velilerin, masal etkinliklerinden memnun kaldıkları; öğrencilerin ve velilerin masal dinlemeye karşı olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik (2022), Etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil gelişimine etkisini yüksek lisans çalışmasında incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil becerilerine etkisi incelenmiştir. Deneysel desen türünde, ön test-son test kontrol gruplu desen şeklinde oluşturulan araştırmanın çalışma grubunu anaokulunda öğrenim gören 48-60 ay arasındaki 10 deney 10 kontrol grubu olmak üzere toplam 20 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; etkileşimli masal anlatımı uygulaması öncesinde dil gelişiminde benzer seviyede olan çocuklardan etkileşimli masal anlatımı uygulamasına katılanların dil gelişimlerinin katılmayanlara göre anlamlı düzeyde daha fazla ilerleme gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil gelişimini desteklemede etkili bir araç olduğu söylenebilir sonucuna ulaşılmıştır.

Önder ve Kanak (2017), Okul öncesi dönemde öykü ve masallarla değer öğretimi adlı çalışmalarında okul öncesi çocuklara değer aktarımında hikâye ve masalların faydasını ortaya koyan teorik bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada; Okul öncesi dönem çocukları karakterlerini geliştirdikleri ve yaşam boyu kullanabilecekleri becerileri kazandıkları bir dönem olduğundan; bu dönemde çocukların öğrendikleri değerlerin milli, dini ve âhlaki duyguları şekillendirdiğinden ve içselleştirdiklerinden yola çıkarak Okul öncesi dönemdeki çocukların değerleri okuma, yazma ve okuma yoluyla bilişsel olarak öğrenmeleri mümkün değildir. Duyuşsal ve psiko-motor boyutların tanıtılması, rol modellerin bilinçli çabalarını gerektirir. Okul öncesi dönemde değerlerin öğretiminde kullanılan en önemli materyaller hikâye ve masallardır. Masalların çocuklara öğretmek için bir materyal olarak nasıl kullanılabileceğini inceleyen bu teorik bir çalışmadır.

Oruç ve Çağır (2020), Masal anlatıcılarına göre masal anlatıcılarında olması gereken özellikler adlı çalışmalarında betimsel yöntem ile çalışılmıştır. Araştırma eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinden öğretmenlik mezunu olan ve masal anlatıcılığı eğitimi yapan 78 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda doğru nefes, sesin uygunluğu ve tonu, diksiyon, anlatım öncesi hazırlık, anlatım esnası, geniş kelime hazinesi, yaş grubuna uygun kelimeler, dış görünüm, jest ve mimikler, gözlem yapabilme, dinleyici grubu tanıyabilme, değer aktarımını önemseme, masalın içeriğine hâkim olma, gelişmiş soru sorma becerisi, genel kültüre sahip olma, eğlenceli anlatım, kişisel gelişim temalarına yönelik sonuçlar elde edilmiştir.

Akın ve Akın (2021), Öğretmen bakış açısına göre masal ve masal anlatıcılığı adlı akademik çalışmalarında, 20 sınıf öğretmenine nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmış ve elde edilen verilere betimsel analiz uygulanmıştır. Cevaplar, bağımsız kodlama yoluyla iki uzman tarafından analiz edilmiştir. Öğretmenler, sınıflarında az ya da çok masal anlattıklarını ancak öğretmenler kendilerini masal anlatıcısı olarak görmemekteler. Öğretmenlerin tamamı masalların önemine vurguda bulunarak öğretim programlarında masallardan yararlanılması gerektiği belirtmişlerdir. Masallar, etkili bir öğretim aracı olmasına rağmen okullarda yeterince yararlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğretmenlerin masallardan yeterince yararlanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bölümde eğitim ve öğretim alanyazınında *Anadolu masalları* ile ilgili yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Alanyazınında eğitim-öğretim konu alanında masal, hikâye ve masal kitapları üzerine yapılmış farklı boyutlarda çalışmalara rastlanmasına rağmen *Anadolu Masalları* ile ilgili yapılmış sadece bir tane tez çalışmasına rastlanmıştır.

Alabay Yolcu (2019), Bu araştırma, Hasan Latif Sarıyüce'nin Anadolu masallarının eğitsel değerler açısından incelenmiştir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni kullanılarak yapılmıştır. Hasan Latif Sarıyüce'nin *Anadolu Masalları* adlı eserinde masalların, değerleri, katkıları ve değerler aracılığıyla verilen mesajlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Hasan Latif Sarıyüce'nin *Anadolu Masalları* eserinde toplam 60 adet masalda 72 adet değer tespit edilmiştir. Tespit edilen değerler başlıklar altında toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda incelenen eserde yer alan masalların değerler ve değerler aracılığıyla verilen mesajların çok zengin olduğu saptanmıştır.

2.2.2.Yurt Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar

Wee, Kim ve Lee (2019), Külkedisi sesini çıkarmadı: Erken çocukluk döneminde halk/masal ve parodilerini kullanarak eleştirel okuryazarlık yaklaşımı adlı çalışmaları nitel bir çalışmadır. 20 kişilik beş yaşındaki Koreli çocuklar incelenmiştir. Peri veya halk masallarının eleştirel okuryazarlık uygulamalarına dayalı faaliyetler 15 hafta boyunca uygulandı. Gözlem, açık uçlu görüşmeler, alanyazın taraması ve çocuk eserleri toplanarak masalların yer aldığı edebi oturumlarda (masal saati) eleştirel bir okuryazarlık kazandırdığını buldular. Çocukların farklı çoklu hikâyeleri algılayarak bakış açısı kazandıkları, sıradanlığın dışına çıkabilen hayal dünyası geniş ve sosyal/ideolojik normlarla yüzleşen eleştirel bakış açısı kazandıkları bulundu. Çalışmanın sonucunda bulguların öğretmenlerin seçimlerine ve sorularına destek olacağına yer verilmiştir.

Huiyu (2018), Anaokulunda masal kullanmanın eğitim stratejilerine üzerine etkisi adlı akademik çalışmasında, halk masallarının çocukların gelişimini teşvik etmede önemli bir eğitimidir. Çocukların sağlıklı gelişimi, âhlaki eğitimi, çocukların dilini geliştirmeleri, yaratıcılıklarını ve estetik yeteneklerini geliştirmek için masallar önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte, yabancı kültürlerin istilası, günümüzde çocukların derin bir geleneksel halk masallarını anlamakta zorlanmalarına ve giderek geleneksel halk masallarına daha az önem verilmektedir. Bu nedenle, halk masallarını uygulamak için belirli stratejileri incelemek büyük önem taşımaktadır.

Fleer ve Hammer (2013), Yaratıcı durumlarda duygular: duygu düzenlemeyi destekleyen masallar adlı çalışmalarında masallar, okul öncesi öğretmenleri tarafından kültürel uygulamayı desteklemek için kullanılır. Masallar, çocukların duygu düzenlemesine ve geliştirmelerine yardımcı olur. Masalların anlatılması, yeniden anlatılması ve canlandırılması sırasında biliş ön planda tutularak psikolojik işleyiş arasında dinamik bir etkileşim sağlar konularına yer vermişlerdir. Çalışmanın sonucunda öneri olarak; masallar, erken çocukluk programlarında değerli bir yere sahiptir çünkü çocukların duygularını tanımlarını sağlar. Grup çalışmalarında çocukların duygu düzenlemelerini destekliyor. Bu yüzden erken çocukluk programlarında yer almalıdır.

Juan (2006), Okul öncesi dönem çocuklarının zihinlerindeki en iyi arkadaş modelini incelemek için öykü tamamlama testi adlı akademik çalışmasını 5 yaş grubundan 72 çocuk ile gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, temel toplumsal becerileri içeren öyküleri dinleyen çocukların uyum sağlamada uzlaşmacı, toplumsal gerginlik içeren öyküleri dinleyen çocukların bencil ve gergin oldukları, geleneksel öyküleri dinleyen çocukların da öyküdeki koşullara uyum sağlayabilen davranışlar gösterdikleri saptanmıştır.

El'koninova (2001), Masal semantiği: okul öncesi çocuklarının oyunu adlı akademik çalışmasında Kültürel geçişin, tarihsel gelişimi bilerek ve özümseyerek olduğunu ve kültürel zihinsel gelişimin kültürel araçlar ile olduğu teorisinden yola çıkılmış. Bu makaledeki temel amaç, örnek olarak masalları kullanarak bu süreci anlatmak ve cevaplamak için masalın nesnel semantiğinin nasıl bir öznelik kazandırdığı araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda masal anlatma çocuk için korkutucu bir hal aldığına, çocuğun hikaye içeriğine katılmayı bıraktığını ve empati duygusunun azaldığı bulunmuştur.

3.YÖNTEM

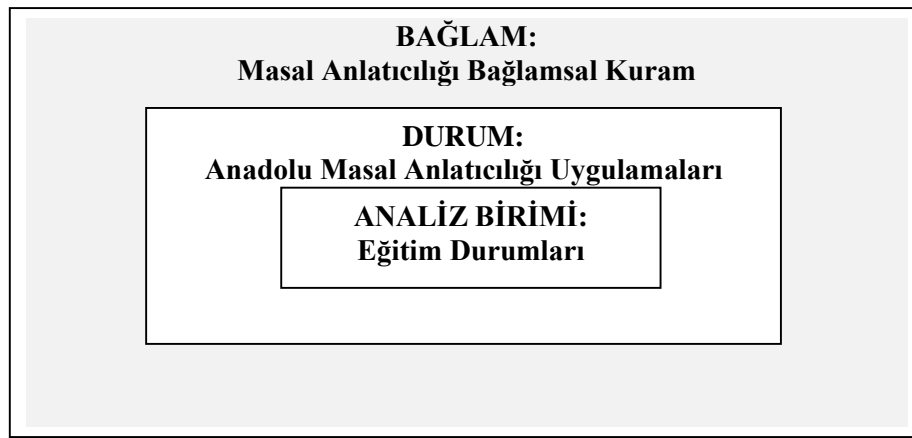
Bu bölümde; araştırmanın deseni, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine ve araştırmacının rolüne alanyazın desteği ile açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Deseni

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre, masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına nasıl yansıtıldığını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı insanların deneyimlerini nasıl yorumladıkları, dünyalarını nasıl kurguladıkları ve deneyimlerine hangi anlamları yükledikleri üzerine odaklanan üç temel esasa göre şekillenmektedir (Merriam, 1998). Bununla birlikte araştırmada durum çalışması nitel araştırma yöntemi olarak belirlenmiştir. Durum çalışması, özel bir olayın, durumun kendi koşulları içerisinde incelenmesidir (Sönmez ve Alacapınar, 2018, s.104). Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre, durum çalışmalarında en uygun araştırma sorusu nasıl ve neden sorularıdır. Gerçek yaşamın, güncel bağlam ya da ortamın içindeki belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymak durum çalışmalarının bir amacıdır. Yin'e (2017) göre, durum çalışmalarının tasarımında birinci adım durumu tanımlamak, ikinci adım ise durum çalışması desenlerinden birini seçmek üçüncü adım kuramdan yararlanmaktır.

Bu bağlamda Anadolu masal anlatıcılığı uygulamaları araştırmada çalışılacak durum olarak belirlenmiştir. Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumları açısından incelenmesinden dolayı, eğitim programının bir ögesi olan eğitim durumu bir başka ifade ile öğretme-öğrenme süreci ise bu araştırmanın tek analiz birimini oluşturmuştur. Nitel durum çalışmasının en belirgin özelliği bir durum hakkında derinlemesine bütüncül bir şekilde ve ilgili durumun etkileri üzerine odaklanarak araştırılır. (Yıldırım ve Şimşek,2018, s.73). Araştırmada, *Anadolu masal anlatıcılığı uygulamaları* bütüncül olarak ele alınmış bir durum ve *eğitim durumları* da tek bir analiz birimi olarak belirlenmiştir. Böylece araştırmaya en uygun durum çalışması deseninin de bütüncül tek durum deseni olduğu düşünülmüştür. Araştırmanın deseni olan bütüncül tek durum deseni Şekil 3.1'de görselleştirilmiştir.

Ayrıca araştırmada, bağlamsal kuram çerçevesinde masal anlatıcılığı incelenmeye çalışılmıştır. Okul öncesi öğrencilerinin özellikleri ve okul öncesi eğitim programının, masal seçimine ve uygulamalarına etkisi bağlamında araştırma gerçekleştirilmiştir. Şafak'ın (2019) da vurguladığı gibi “Masal icrasında anlatının bağlamını oluşturan anlatıcı, dinleyici, icra mekânı ve zamanı bir bütün oluşturmaktadır” (s.75). Dinleyici ile anlatan kişi arasında, anlatıcı ile masal anlatılan mekân ve zaman arasında, dinleyici ve anlatılan masal arasında birbirini tamamlayan bir bağ vardır. Bu bağ masalı incelerken, anlamlandırırken ve çözümlerken göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Kılıç, 2019, s.30).

Şekil 3.1. Bütüncül tek durum deseni

3.2. Çalışma Grubu

Amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile bu araştırmanın çalışma grubu belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemede, araştırmada yer alan probleme taraf olacak bireylerin çeşitliliğini sağlamak yoluyla daha zengin veri elde edebilmek amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.119). Bu bağlamda araştırmanın veri kaynağını oluşturan Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış ve Denizli ili merkez ve ilçelerinde görevli okul öncesi öğretmenleri, görev yaptıkları okul türüne (bağımsız anaokulu ve ilköğretime bağlı anasınıfı), meslekteki kıdemlerine (10 yıla kadar, 10 yıl ile 20 yıl arası, 20 yıl ve üzeri), ve Anadolu masal anlatıcılığını uygulama sürelerine göre çeşitlilik sağlayacak biçimde seçilmiştir. Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinden katılımda gönüllülük gösteren 20 öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin özellikleri Tablo 3.1. görüşme yapılan öğretmenlerin özellikleri tablosunda sunulmuştur.

Tablo. 3.1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Özellikleri

Çalışma Grubu Kişisel Veri		Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Okul Türü	Bağımsız Anaokulu	14	70
	İlköğretime bağlı anasınıfı	5	25
	Köy okulu	1	5
Kıdem Yılı	10 yıla kadar	4	20
	10 yıl ile 20 yıl arası	14	70
	20 yıl ve üzeri	2	10
Anadolu masal anlatıcılığı uygulama yılları	1 yıl	2	10
	2 yıl	12	60
	3 yıl	5	25
	4 yıl	1	5

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına yansımalarını belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacı soru sırasında, görüşme yapılan kişinin cevaplarına göre konuların sırasında, ihtiyaca göre ilişkili hatırlatıcılarda değişiklik yapabilmeyi sağlayarak daha ayrıntılı veri toplamaya imkân tanır (Çinkır ve Demirkasımoğlu, 2015). Görüşme formunu geliştirme aşamaları, genel ve özel amaçlı sorularına karar vermek. Görüşme sorularını tasarlamak, soruları sıralamak ve süreçte ihtiyaçlarını belirlemek. Giriş ve kapanışları hazırlamak. Görüşme kayıtları için hazırlık yapmak ve görüşme formu için pilot test uygulamaktır (Anderson, 1990, akt. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018, s.166).

Yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu hazırlanmadan önce alan yazın taraması yapılmıştır. Masal anlatıcılığı ve okul öncesi eğitim programının eğitim durumları ögesi ile ilgili alanyazın taraması yapılarak görüşme formunda yer alabilecek sorular listesi oluşturulmuştur. Taslak olarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun araştırmanın amacına uygunluğu, anlaşılır olması ve uygulanabilirliği açılarından değerlendirmek üzere okul öncesi öğretmenliği alanında çalışan iki doktor öğretim üyesi ve bir program geliştirme ve öğretim alanında çalışan öğretim üyesi olmak üzere üç

uzmandan görüş alınmıştır. Alınan uzman görüşlerine göre taslak form yeniden düzenlenmiş ve taslak görüşme formu soruları kullanılarak Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış iki öğretmenle görüşme gerçekleştirilerek görüşme formu denenmiştir. Geribildirimler doğrultusunda düzeltmeler yapıldıktan sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna son şekli verilmiştir. (Bkz. Ek.1). Yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formunda, araştırmanın amacına uygun veri toplamayı sağlayacağı düşünülen sekiz soruya ve sonda sorulara yer verilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanması için Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yazılı olarak izin alınmıştır. Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilen gönüllü okul öncesi öğretmenlerine ulaşılarak görüşme yeri ve zamanı belirlenmiştir.

Yaklaşık olarak 30-40 dakika süren görüşmeler, görüşülen kişinin izni alınarak ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin her biri için kod isimle word dosyaları oluşturularak ses kayıtları word dosyası üzerinde yazıya dökülerek arşivlenmiştir. Böylece gelecek zamanlarda yeni araştırmalarda kullanılmak üzere araştırmanın ham verilerinin depolanması tamamlanarak dış güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan nitel verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Veri setinde, görüşme yapılan 20 öğretmene, bilimsel etik ilkeler dikkate alınarak 1'den 20'ye kadar Ö1, Ö2, Ö3, ...Ö18, Ö19, Ö20 biçiminde kod isimler verilmiştir. Veri analizi, toplanan verilerin anlam kazandırılarak dış dünyaya aktarım sürecidir (Merriam, 2018, s.167). İçerik analizi, belirli kurallara göre yapılan kodlamalarla bir metnin içinde yer alan sözcüklerin daha küçük içerik kategorileri belirlenerek sistematik bir biçimde özetlendiği tekniktir (Büyüköztürk ve diğ. 2018, s.259). Verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlamada, araştırmacı verileri okuyarak araştırmanın amacı çerçevesinde önemli olan boyutları belirleyerek kod üretir ya da doğrudan verilerden yola çıkarak kod oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.246).

Araştırmacı öncelikle ham verileri birkaç defa bütün olarak okumuştur. Verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapılmış daha sonra ise bu kodlardan temalara ulaşmak yoluyla tümevarımca bir analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Görüşme veri seti üzerinde hem araştırmacı ve hem de Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış, okul öncesi öğretmeni olarak görev yapan ve yüksek lisansını yaparken nitel araştırma yöntemlerinden yararlanmış alanında uzman bir kişi tarafından ayrı ayrı kodlama yapılmıştır. Kodlamalar karşılaştırılmış ve kodlamalar arasındaki tutarlık oranı hesaplanmıştır Böylece iç güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır. Kodlamalar arasındaki tutarlılık; Uyuşum Yüzdesi = $\frac{\text{Uyuşum Miktarı} \times 100}{\text{Uyuşmazlık Miktarı} + \text{Uyuşum Miktarı}}$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Tavşancıl ve Aslan 2001). İki kodlamacı arasındaki uyum yüzdesi %83 bulunmuştur (Uyuşum yüzdesi = $\frac{46 \times 100}{9+46}$).

Araştırmanın konusu hakkında bilgiye sahip ve nitel araştırma konusunda deneyimi olan kişilerden yapılan araştırmayı incelemelerini istemek araştırmaya inandırıcılık konusunda destek sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.279). Bu amaçla, Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış, okul öncesi öğretmeni olarak görev yapan ve yüksek lisans yapmış nitel araştırma deneyimi olan bir öğretmen tarafından da araştırma bulguları incelenmiş ve araştırmacıya dönüt vermiştir. Araştırmanın amacına uygun kodlar ve temalar belirlenmiştir. Kodların uygun temalar altında yer alması için kod-tema ilişkisi ve temalar arasındaki ilişkiler “içsel homojenlik” ve “dışsal heterojenlik” ölçütleri açısından sürekli gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Böylece bir tema altında yer alan veriler anlamlı bir biçimde bir araya getirilerek “içsel benzeşiklik / homojenlik ” ve belirlenen bir temanın diğer temalardan ayrılan özellikleri dikkate alınarak da “dışsal ayrışıklık / heterojenlik” sağlanmış böylece iç geçerlilik artırılmaya çalışılmıştır. Yapılan bu işlemler doğrultusunda veri analizi tamamlanmıştır ve araştırmanın bulgularına ulaşılmıştır

3.6. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, sorunların belirlenmesi ve çözüm yollarının ortaya konabilmesi için doğru yerde ve zamanda, doğru yöntemleri kullanarak araştırma yapan kişidir (Özdamar, 2017, s.3). Nitel araştırmacı, alanda zaman geçiren, araştırma kapsamındaki kişilerle doğrudan iletişim kuran ve gerektiğinde bu kişilerin deneyimlerini tecrübe eden, alanda kazandığı bakış açısını ve deneyimleri, toplanan verilerin analizinde değerlendiren kişidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.44).

Araştırmacı, devlete bağlı çeşitli kurumlarda 17 yıldır okul öncesi öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Yüksek lisans eğitimini eğitim programları ve öğretimi alanında yapmasının mesleki anlamda yeni bakış açıları kazandırdığını ve kendisini geliştirmesinde çok büyük yarar sağladığını düşünmektedir. Yüksek lisans eğitimi alırken aynı zamanda okul öncesi öğretmeni olarak çalışmaya devam etmektedir. Araştırmacı, okul öncesi öğretmeni olması nedeniyle akademik alan bilgisinin ve mesleki bilgisinin güçlü olması nedeniyle kendini daha iyi ifade ettiğine inandığı okul öncesi eğitimi ile eğitim programları ve öğretimi alanlarını bir arada birleştirebileceği bir araştırma yapmaya karar vermiştir. Bu sırada okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masal anlatıcılığı hizmet içi eğitimlerine katılmaları ve aldıkları bu eğitimin uygulamalarına sınıflarında etkinliklerinde yer vermesi araştırmacıda merak uyandırmıştır. Bu sebeple araştırmacı genel olarak alanyazın taraması yaparak konuyla ilgili bilgi toplamıştır. Araştırmacı, konu ile ilgili alanyazın taraması yaptığı sırada yapılan çalışmaların sınırlı olması konuyla ilgili daha çok araştırma yapma isteği uyandırmıştır.. Araştırmacı, konuyu daha iyi içselleştirebilmek ve ileriki zamanlarda yapılabilecek görüşmeleri daha iyi anlayabilmek için Anadolu masal anlatıcılığı hizmet içi eğitimine kendisi de katılmıştır. Araştırmacının 17 yıllık okul öncesi öğretmenliği tecrübesi ve Anadolu masal anlatıcılığı hizmet içi eğitimine katılmış olması araştırma yaparken avantaj sağlamıştır. Araştırmacı, Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış çeşitli branşlardan öğretmenlerin yer aldığı sosyal ağlarda yer alan gruplara üye olarak ve yüz yüze düzenlenen toplantılara katılarak görüşme yapabileceği okul öncesi öğretmenlerine ulaşmaya çalışmıştır. Araştırmacının alanda yer alması ve Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış olması görüşme yapılacak maksimum çeşitlilikte olan öğretmenlere ulaşmada avantaj oluşturmuştur.

4.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formuna göre elde edilen verilerin analiz sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Bulgular sunulurken, öncelikle her bir tema altında yer alan ve kod – tema ilişkisini gösteren bir tablo sunularak okuyucunun bütünü görmesi sağlanmıştır. Yorumlamada içerik analizi sonucunda elde edilen temalar ve alt temalar alanyazınla desteklenmeye çalışılmış ve okul öncesi öğretmenlerin görüşme kaydından yapılan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

4.1. Tema Masalın Planlanması

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenleri ile yapılan görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda, *masalın planlaması* teması altında *masal seçme, fiziki ortam hazırlığı, araç gereç hazırlığı ve masalla birlikte bütünleştirilmiş etkinlikler* biçiminde dört alt temaya ulaşılmıştır. Görüşme kayıtlarından yapılan alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin masalı planlarken öncelikle masal seçtikleri ve masal seçimi yaparken okul öncesi dönem çocuklarının yaş seviyesini ve okul öncesi eğitim programının kazanımlarını, kavramlarını, içeriğini, konuları, belirli gün ve haftaları göz önünde bulundurdıkları belirlenmiştir. Masal seçimine uygun olarak fiziki ortam hazırlığı yaparak sınıf düzeni oluşturdukları ve masalla birlikte kullanacakları araç gereçleri belirledikleri ve masalla birlikte masala uygun olarak masal anlatmadan önce belirledikleri ve masal anlatmadan önce hazırladıkları araç gereçleri masalın başında, masalın sonunda ve masalı desteklemek amaçlı masal sırasında kullandıkları belirlenmiştir. Okul Öncesi Öğretmenler, masalla birlikte *antika eşyalar, dekor, yaratıcı materyaller, masalın içinde geçen simgeler, kostüm/kıyafet, kitap/set/kartlar, müzik aletleri ve kukla/maske* farklı araç gereçleri masalı desteklemek amaçlı masalı planlarken araç gereç olarak seçtikleri belirlenmiştir. Aynı zamanda okul öncesi öğretmenlerinin, eğitim ortamında masal anlatırken ve masal anlatıcılığı uygulamalarına eğitim durumlarında yer verirken *Türkçe etkinliği, drama etkinliği, görsel sanat etkinliği* ile bütünleştirmeyi göz önünde bulundurdıkları belirlenmiştir. Bu durum, öğretmenlerin, eğitim ortamlarında masal anlatırken ve masal anlatıcılığı uygulamalarına eğitim durumlarında yer verirken masalın planlama aşamasına nasıl yansıdığını ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 4.1. *Masalın Planlanması*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)			
Planlama	Masal Seçme	Kazanım/Kavram /Konu	14	70			
		Belirli gün ve Haftalar					
		Yaş Seviyesi	5	25			
	Fiziki Ortam Hazırlığı	Sınıf Düzeni	6	30			
	Araç Gereç Hazırlığı		Antika Eşyalar	7	35		
			Dekor	13	65		
			Yaratıcı Materyaller	7	35		
			Müzik Aletleri	7	35		
			Masalın içinde geçen simgeler	13	65		
			Kostüm/Kıyafet	5	25		
			Kitap/Set/Kartlar	8	40		
			Kukla/Maske	7	35		
			Masalla Bütünleştirilmiş Etkinlikler		Drama Etkinliği	8	40
					Görsel sanat Etkinliği	10	50
	Türkçe Etkinliği	6			30		

4.1.1. Masal Seçme

Öğretmenler, masal planlarken masal seçmenin önemine yer vermişlerdir. Masal seçimi yaparken *kazanım/kavram/konu/belirli gün ve haftalar* doğrultusunda ve okul öncesi öğrencilerinin *yaş seviyelerine* dikkat ederek Anadolu masallarını seçtikleri ile ilgili cümleler kurmuşlardır. Öğretmenler, okul öncesi eğitim planında yer alan kazanım/kavram/konu/ belirli gün ve haftalar ve öğretmenin sınıf yaş seviyesine göre önceden masal seçerek masalın planlanmasına yer verdiklerini belirtmişlerdir.

4.1.1.1. Kazanım/kavram/konu/belirli gün ve haftalar. Masal planlarken masal seçmenin öneminden sıkça söz etmişlerdir. Masal seçimi yaparken kazanım/kavram/konu/belirli gün ve haftalarla masalın destekleyici olmasının önemine dikkat ettiklerini vurgulamışlardır. Burada çarpıcı olan ise masal seçmeyi nasıl yaptıklarını anlatırken kazanım/kavram/konu/belirli gün ve haftalardan ayrılmaz bir şekilde cümleler kurmuşlardır. Öğretmenlerin, okul öncesi eğitim programında aylık eğitim planları içeriğinde yer alan kazanım ve göstergelere, kavramlara, konulara, belirli gün ve haftalara uygun masalları seçmeye çalışmaları, masal anlatıcılığı uygulamalarının okul öncesi eğitim planı ile bütünleştirme kanıtı olarak görülmektedir.

Aylık planlarda aldığım kazanım göstergeler doğrultusunda günlük eğitim akışın da Anadolu Masallarına yer veriyorum. Seçtiğim kazanıma uygun olarak önce anlatacağım masalı belirliyorum. Örnek vermem gerekirse eğer hayvanları koruma gününde hayvan masallarından birini seçiyorum ve öncesinde o hayvanla ilgili bir şarkı söyleyerek eğitim akışına başlıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.1)

Aylık planlarımda o ay işleyeceğim belirli gün ve haftalara uygun Anadolu Masallarım var ise o masalları plan dosyama ekliyorum. Vermek istediğim kavramları (örneğin, zaman kavramları, zıt kavramlar)kapsayan masalları aylara uygun olarak planlarıma ekleyebiliyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.2)

Şimdi vermek istediğim bir kavram varsa Anadolu masalının vereceği bir kavramsa mesela hayvanları koruma gününde hayvan sevgisiyle ilgili İndi dere masalını anlattım ...o konuyla ilgili Anadolu masalı içeriğini biliyorum okul öncesindeki o materyallerden faydalanıyorum konuyla ilgili kavramlardan ve günün anlam ve önemine uygun vermek istediğim durumla ilgili kavram anlatan masalda olabilir onları buluyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.6)

Hani belirli günlere haftalara uygun olarak seçilen masalla öğretmenler tarafından eş zaman olarak sınıflarında ee kendilerinin o hafta içerisinde anlatılıp fotoğraflayıp ee yani kendi sayfasında yayınlanmasını sağlıyor bu şekilde plana dâhil edilmiş oluyor. Örnekleyecek olursak öğretmenler haftasında orman haftasındaki belirli gün ve haftalardaki bilinen masallar...(Görüşme Kaydı: Ö.13)

Aylık planlarda aldığım kazanım göstergeler ve günlük eğitim akışında ki etkinlerle ilgili bir Anadolu masalı varsa onu kullanıyorum. Örneğin sonbahar mevsimi ile ilgili etkinlik yaparken leylekten bahsettim. Ardından tilki ile leylek masalını anlattım...(Görüşme kaydı: Ö.15)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılarda öğretmenler; eğitim durumlarını planlama aşamasında masal seçtiklerini ve aylık planlarında yer alan kazanım, kavram, konu, belirli gün ve haftaları dikkate alarak uygun masallara yer verdiklerini belirtmektedir. Ö2'nin görüşme kaydında *vermek istediğim kavramları (örneğin, zaman kavramları, zıt kavramlar...)kapsayan masalları aylara uygun olarak planlarıma ekleyebiliyorum* biçimindeki ifadesi de masal seçimini yaparken dikkate aldığı örnek bir durumu yansıtmaktadır. Bu bağlamda görüşme yapılan öğretmenlerin eğitim durumlarını planlarken, planlarında yer alan kazanım, kavram, konu, belirli gün ve haftaları destekleyici masallardan yararlandıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

4.1.1.2. Yaş seviyesi. Öğretmenler planlama aşamasında masal seçimi yaparken masalı anlatacakları grubun *yaş seviyesine* dikkat ettiklerinden söz etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri; 3 yaş, 4 yaş ve 5 yaş seviyelerine uygun masalları seçmenin gerekliliğini belirtmişlerdir. Yaş seviyelerine göre masalın iskeletini bozmadan masalı sadeleştirme yoluna gittiklerinden bahsetmişlerdir.

Anadolu masalları ile okul öncesi öğrencilerimize kazandırmamız gereken pek çok kazanım ve göstergemizi onların yaş seviyelerine uygun masallarımızı seçip işleyerek kazandırma şansı elde ediyoruz .(Görüşme Kaydı: Ö.2)

...birazda hani o şeyleri masal olduğundan soyut kavramlarda olduğu için bizim yaş grubu özellikle anlamlandıramadıkları için o zaman biraz basite indiriyoruz ama...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

...bilinen masallar olduğunda onlara uygun masallar seçilip çocuklara çağlara uygun olarak yaşlara uygun olarak her okul öncesi ilkokul ortaokul ve lise kademelerinde farklı şekillerde masallarla destekleniyor.(Görüşme Kaydı: Ö.13)

Anadolu masal anlatıcılığıyla ilgileniyorum burada en önemli şeyin ee masal seçimi olduğunu düşünüyorum.özellikle masalların içeriğine baktığımızda ama şöyle yapıyorum 3 yaş 4 yaş 5 yaş olarak uygun masalları iskeletini bozmadan bize aktarılan o kadim bilgiyi bozmadan ana yapısını bozmadan çocukların seviyesine göre işliyorum ...Önemli olan çocukların yaş düzeyine göre masal seçimi... (Görüşme Kaydı: Ö.14)

... ana tema olarak kullanıyoruz şekil olarak da kullanıyoruz çünkü masalda ee bir giriş bir sonuç oluyor şekil itibariyle biz zaten bütün eğitim ortamlarında olaylarda hep bunu uyguluyoruz aslında öğrencilerimizin küçük yaş grubunda olması olayı ee bu şekilde çok fazla eğitim durumlarımıza yansıtıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.17)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde Öğretmenler, Anadolu masallarını seçerken ve anlatırken çocukların yaş seviyelerine dikkat ettiklerini ve Anadolu masallarının gerçek iskeletini bozmadan masalı sadeleştirdiklerini; masalın ana temasının bozulmamasına önem verdiklerini söylemektedirler. Belirli yaşlarda belirli zaman dilimleri içinde belirli yaş özellikleri öne çıkar. Belirli özelliklerin öne çıktığı gelişim aşamalarına dönem denir. En bilinen dönem sınıflaması yaşa göre yapılan sınıflamadır (Selçuk, 2005, s.17). Masal anlatırken masalı dinleyen yaşına uygun kelimeler, tanımlar olmalıdır. Çocukların dikkat sürelerinin kısalığı dikkate alınarak basit, yalın, anlaşılır cümleler kurulmalıdır. Çocuğun yaşına uygun net bir anlatım yapılmalıdır (Dede, 2018, s.29). Okul öncesi eğitimde, masal seçerken okul öncesi dönem çocuklarının yaş özellikleri dikkate alınarak seçildiği veya masalın yaş seviyesine uygun olarak sadeleştirilerek anlatıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4.1.2. Fiziksel Ortam Hazırlığı

Öğretmenler planlama aşamasında, seçtikleri masala uygun olarak bir ön hazırlık yaptıklarını ve masal anlatacakları eğitim ortamını fiziksel olarak hazırladıklarını belirtmişlerdir. Masal anlatmadan önce masala uygun fiziksel mekânın hazırlık aşamasından söz etmişlerdir.

4.1.2.1.Sınıf düzeni. Öğretmenler masalı planlama aşamasında fiziksel ortam hazırlığında *sınıf düzenlemesine* yer verdiklerini belirtmişlerdir. Fiziksel ortamı masal anlatmadan önce hazırlamanın önemi ve masal anlatılan fiziki ortamın hazırlığının sınıf düzeni açısından masalla uyumlu olmasının planlama aşamasında hazırlanması gerekliliğinden söz etmişlerdir.

Masal anlatımı öncesinde masala yönelik bir ön hazırlık yapıyorum. Masal mekânını soğuk kış gecelerinde soba başında masal anlatacağım gibi düzenliyorum ve masalla ilgili uyarılar bırakıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.1)

Anadolu Masallarının çocuklar üzerindeki etkisinin daha yoğun olması için anlatılacak mekânı duruma göre hazırlıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.3)

Masal anlatmadan önce bir ortam hazırlıyoruz giriş için ee mesela bir masal halımız oluyor içine otantik ürünler mumlar tohumlar koyuyoruz mesela... (Görüşme Kaydı: Ö.6)

Masalım belliye ee bu bununla ilgili sınıfta çocukların dikkatini çekecek nesnelere olabiliyor atıyorum anlatacağımız masal altın yumurtlayan tavuk; bu altın yumurtlayan tavuk masalını onunla ilgili görseller derleyebiliyoruz mesela bununla ilgili geçici köşeleri hazırlayabiliyoruz ne bileyim sürpriz yumurtalar koyabiliyoruz ya da yumurtanın isimleri konulabilir gibi... (Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde öğretmenler; masal halısı, mum, tohum, masal ile ilgili görseller ve benzeri nesnelere yararlanarak masalın gerektirdiği fiziki ortam hazırlığı açısından sınıf düzenlemelerini yaptıklarını söylemektedir. Bununla birlikte öğretmenler, masala uygun fiziki ortam hazırlığı açısından sınıf düzenlemelerinin masalın etkisini artırmaya çocukların dikkatini çekmeye yönelik olduğunu da belirtmektedir. Bu bağlamda masala uygun fiziki ortam düzenlemelerinin öğrencinin derse ve konuya ilgisini çekmede katkı sağlayabileceği söylenebilir. Ömeroğlu-Turan (2000), “Bir öğretmenin eğitim ortamını düzenleme biçimi, çocukların beklentilerini ve öğretmenin neleri vermeyi amaçladığını göstermelidir.” ifadesi araştırmanın bulgusuna paralel niteliktedir. Öğretmenlerin, masala uygun olarak fiziki ortamı önceden hazırlayarak sınıf düzeni oluşturdukları bulgusuna ulaşılmıştır.

4.1.3. Araç Gereç Hazırlığı

Öğretmenlerin görüşmelerinden elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda masal planlama teması altında *araç-gereç hazırlığı* alt temasına ulaşılmıştır. *Araç gereç* alt teması altında *antika eşyalar, dekor, yaratıcı materyaller, müzik aletleri, masalın içinde geçen simgeler, kostüm/kiyafet, kitap/set/kartlar ve kukla/maske* sekiz koda ulaşılmıştır.

Görüşmelerde öğretmenlerin görüşlerinde elde edilen verilerin doğrultusunda, masalı planlarken *araç gereç hazırlığı* alt teması incelenmiştir. Bu bağlamda masalı planlarken seçilen masala uygun araç gereç hazırlamanın önemli olduğunu belirtmişlerdir. Materyal kullanımı masalı soyut olmaktan çıkarıp somutlaştırması açısından da katkı sağladığını belirtmişlerdir.

4.1.3.1. Antika eşyalar. Görüşmelerde öğretmenler, masalı planlarken araç gereç hazırlığında *antika eşyaları* araç gereç olarak belirlediklerinden söz etmişlerdir.

Aslında çocukların eskiden kullanılan malzemelere karşı çok ilgili olduklarını ve yaşam şekillerini merak ettiklerini fark ettim. Masala özgü bulabildiğim eski nostalji ürünleri sınıfıma getirerek masal öncesi ve sonrası gizemli etkinlikler fırsatı sunuyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.3)

...eski bir masalsa otantik eşyalar da olabilir bu araç gereçlerden faydalanabiliyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.6)

...masal denince öncelikle geçmiş aklımıza geliyor dolayısıyla geçmişte kullanılan araç ve gereçleri benim merakım arttı dolayısıyla masalarda kullanabileceğim. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

...masala daha önceden çalıştıysak, değişik materyallerden yararlanıyorsak mesela sandık, eski anahtarlar, masal halısı vs. gibi... (Görüşme Kaydı: Ö.10)

Anadolu masallarını anlatırken kendi kültürümüze özgü materyalleri kullanıyoruz. Öğrenciler bunları görüyorlar ve tanıyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

...eski antika eşyalar koyabiliyorum (Görüşme Kaydı Ö.19).

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin masalı planlarken araç gereç hazırlığı aşamasında antika eşyaları araç gereç olarak belirledikleri anlaşılmıştır. Antika eşyaları, öğretmenlerin eğitim ortamına getirerek masal anlatırken masalı destekleyici araç gereç olarak kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.3 görüşme kaydında *aslında çocukların eskiden kullanılan malzemelere karşı çok ilgili olduklarını ve yaşam şekillerini merak ettiklerini fark ettim* örnek ifadesinden de anlaşıldığı gibi antika eşyaların sınıfa getirilmesi öğrencilerin eski malzemelere olan meraklarını destekleyici bir özelliği olduğu anlaşılmıştır.

4.1.3.2.Dekor. Öğretmenler, masalı planlarken masala uygun olarak eğitim ortamında dekor oluşturduklarını belirtmişlerdir.

Okulumuzda bir masal anlatım köşesi oluşturdum. Eski zamanlarda kullanılan duvar halıları, sandıklar, eliş ürünlerini öğrencilerime tanıttım.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

...masalımıza uygun hazırlanacak dekora kadar her şeyi planlayarak ciddi bir ön hazırlık yapması gerekiyor öğretmenim(Görüşme Kaydı: Ö.2)

...rutini hemen aklına getiriyor hemen yerini alıyor masal halısının üstünde toplanıp masal dinlemeye hazır oluyor açıkçası bazen çocuklar daldığı zaman bunu da kullanmak güzel oluyor.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Eski zamanlarımızda ki gibi bir ortam oluşturmak, geçmişimizle bağ kurmamız açısından çocuklarımızın da bunu hissetmesini sağladı. (Görüşme Kaydı: Ö.8)

...bir masal halımız ya da masal perdemiz olmalı. Mum ya da gaz lambası olabilir masal başlamadan önce yakılıp bitince söndürmek için...(Görüşme Kaydı: Ö.10)

...masalda bir masal ortamı oluşturmak güzel oluyor masal ortamı halı diyorlar işte ortaya serip işte...(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...küçük çocuklarsa masalın başlayacağını göstermek adına... ya da masal halısı ortaya açılarak çocukların... (Görüşme Kaydı: Ö.13)

...otantik şekilde düzenlemek gerekebiliyor yani şimdi konsept dediğimiz olay Anadolu masal konsepti mutlaka yapıyor mesela mumlar koyabiliyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.19)

...anlatım yaptığım ortamda düzenlemeler yapıyorum bazı dekorlar kullanıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin masalı planlama aşamasında masal köşesi oluşturarak sınıf içinde masalı destekleyici dekorlar kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmen Ö.2. görüşme kaydında *masalımıza uygun hazırlanacak dekora kadar her şeyi planlayarak ciddi bir ön hazırlık yapması* gerekiyor örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere araç gereç hazırlığı, masalı planlarken masala uygun olarak belirlenmektedir. Ayrıca öğretmen görüşme kayıtları incelendiğinde, eğitim ortamında masal halısı, masal perdesi, sandık, mum, gaz lambası, elişli ürünlerini dekor olarak kullanarak masal köşesi oluşturdukları belirlenmiştir.

4.1.3.3.Yaratıcı materyaller. Masalı planlarken *araç gereç hazırlığı* açısından incelendiğinde *yaratıcı materyallerden* yararlandıklarından söz etmişlerdir.

Öğretmenleri de yaratıcılığa teşvik eden bir çalışma araç gereç hazırlamak. (Görüşme Kaydı: Ö.2)

...bir oyun hamurunu bile çok farklı bir şekilde kullanabiliriz Anadolu masallarında anlatılan masalın durumuna göre hani bir tandır hayal edin bakalım sizin tandırınız nasıl onu hadi yapın bakalım dediğinizde herkesin tandırları kendine has olur hani düşünsenize kaç türlü şekil çıkar...(Görüşme Kaydı: Ö.4)

...masal denince doğal ürünler geliyor benim aklıma böyle doğadan gelen bize sunulan ürünler araçlar ya da materyaller geliyor aklıma evet doğadan topladığımız taşlar sopalar kozalaklar tüyler...Görüşme Kaydı: Ö.7)

...burada bir dağ varmış ben bunu masalımda kullanabilirim somuştürmek için gibi etrafa bakarken...bir araç gereç materyali kullanmıyoruz doğal pek kolay olan ya da çevrede bulabileceğim malzemeleri kullanmaya başladım ...(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...yani doğal materyaller olabilir sınıf içindeki bir şey de olabilir öğretmen kendisi de tasarlayabilir u bu masala göre anlatıcının hayal gücüne göre değişebilir diye...(Görüşme Kaydı: Ö.18)

masalda adı geçen bir hayvanın daha önce dinlediği hikâyeler ile ilişkilendiriyor. Masal ile ilgili bir resim albümü oluşturan öğrenciler de gözlemledim. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde masalı planlarken öğretmenler masalları destekleyici olarak, doğadan topladıkları malzemelerden, yaratıcı materyallerden, geri dönüşüm malzemelerinden ve doğal malzemelerden araç-gereç olarak yararlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.2 görüşme kaydında *öğretmenleri de yaratıcılığa teşvik eden bir çalışma araç gereç hazırlamak* örnek ifadesinde masal anlatırken yaratıcı materyal kullanmalarının öğretmenlerin yaratıcılığını da geliştirdiği çarpıcı bir görüş belirlenmiştir.

4.1.3.4.Müzik aletleri. Öğretmenler, masalı planlarken, *araç gereç hazırlığı* olarak *müzik aletleri* belirlediklerinden söz etmişlerdir.

Örneğin masalda bir kuş civıltısını yaşatabilmek için küçük kuş sesi çıkaran bir düdüğü kullanmak çocukların çok dikkatlerini toplar. Ya da masala girişte tekerleme söylerken bir davul kullanmak...(Görüşme Kaydı: Ö.2)

...müzik aletlerinden de yararlanıyoruz. Ksilofon gibi marakas gibi hani masalın bir yerine geçiş yaparken hafif o müzik aletlerini de kullanabiliyoruz ritim verebiliyoruz.” (Görüşme Kaydı: Ö.6)

Ee ben müzik aletlerinden çok faydalaniyorum mesela köşesinde küçük bir alet varsa onu çalarak masal kapısını açabiliyoruz çocuklarla hani davulumuz yoksa bir müzik aletimiz yoksa eski bir kovayı evden getirdiğinde onu davul olarak kullanabiliyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.9)

müzik aletleri aklıma geldi bir ritim çubuklarıyla falan bir ağaç dalını biz alıp masal sonunda işte ritmi tutmak için kullanmaya başladım. (Görüşme Kaydı: Ö.12)

Anadolu masalları müzikleri var ee onları söylüyoruz öncesinde farkındalık olsun diye zaman zaman çalabiliyoruz bu şekilde...(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...kendimce ufak tefek bir şarkı yazıp ufak bir besteleyip şarkı yapıp ukulele ile masal bitiminde onun sözlerinden oluşan bir şarkı çalabiliyorum u mesela ritim çalışmalarına yer veriyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.19)

...müzik aleti gibi materyaller de geliştirmiştik. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde masal hazırlığı aşamasında müzik aletlerini araç gereç olarak kullandıkları ve müzik aletlerini masala uygun olarak hazırladıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler masal sırasında davul, ksilofon, davul, ukulele, ritim çubukları, marakas vb. gibi müzik aletlerini araç-gereç olarak kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.14 görüşme kaydında *Anadolu masalları müzikleri var ee onları söylüyoruz* örnek ifadesinde Anadolu masallarına ait yapılmış müziklerin olduğu ve masala ait, masala uygun müziğin masalı desteklediği belirlenmiştir.

4.1.3.5.Masalın içinde geçen simgeler. Görüşmelerde öğretmenler, masalı planlarken araç gereç hazırlığında *masalın içinde geçen simgeleri* araç gereç olarak belirlediklerini ve simgeleri masalı anlatmadan önce hazırladıklarını belirtmişlerdir.

...masal öncesinde gösterdiğim bir obje masalımızın simgesi olmaya başladı. Yani masal öncesinde elimde tuttuğum her hangi bir anahtar bazen masal kapısını araladı. Ya da basit bir halı uçan halıya dönüşebildi.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

...bu gelin olduğu zaman mesela kırmızı bir düz şey koyuyorum, damat gelin (masalda)düğün çok var. (Görüşme Kaydı: Ö.5)

...öyle onun üstüne günün yani anlatacağımız masalı simgeleyen öğeler koyuyoruz;...(Görüşme Kaydı: Ö.6)

...bunları sınıfa getirmek masalın konusuna göre masal halısına yerleştirmek sonra masaldan sonra onlarla çalışmalar yapmak gerçekten daha eğlenceli oluyor...’(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Krem kutusu olabilir hayali olarak görünmezlik kremi sürerek masal dünyasına girilebilir. Ayna olabilir sihirli ayna olduğu söylenilerek...masalda geçen olaylara uygun kullanılır.(Görüşme Kaydı: Ö.10)

...keloğlanın kavalı veya konuda geçen bir horoz figürü ortaya konulabilir bu çocuğun hem görsel olarak...bir kedi ya da onu simgeleştiren bir nesne bile o çocuğun...(Görüşme Kaydı: Ö.11)

O gün anlatacağım masalla ilgili bir kahraman olabilir ya da onu simgeleyen bir resim ee koymak güzel oluyor ee az bir etrafa bakarken...(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...masala dair imgelerini güçlendirmek için birkaç eşya kullanabiliyorum ama yine o gün anlatacağım. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

....bazı figürler kullanıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, masalı planlarken masalda yer alan simgelerin belirlendiği ve masalı destekleyici araç gereç olarak öğretmenler tarafından kullanıldıkları belirlenmiştir. Öğretmen Ö.12 görüşme kaydında *Keloğlanın kavalı veya konuda geçen bir horoz figürü ortaya konulabilir*; Öğretmen Ö.6 görüşme kaydında *masalı simgeleyen öğeler koyuyoruz* ve Öğretmen Ö.7 görüşme kaydında *masalın konusuna göre örnek ifadelerinde öğretmenlerin masalın konusuna göre masalın içinde geçen temel bir figürün veya ana bir objenin simgesel olarak belirlendiği bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, tarafından masalı desteklemek amaçlı masalda geçen ana simgenin araç gereç olarak hazırlandığı çarpıcı bir bulgudur.*

4.1.3.6.Kostüm/kıyafet. Görüşmelerde öğretmenler, masalı planlarken masalı destekleyen *kostüm ve kıyafetleri* araç gereç olarak belirlediklerinden söz etmişlerdir.

Masalımızın öncesinde giyeceğimiz kıyafetimizi de hazırlanmamız.(Görüşme Kaydı: Ö.2)

Tabi ki yararlanmaya çalışıyoruz aslında ya her zaman bir dekor değil ama bir kostümle mesela ilgisini çekebiliyorsun bu şeyde...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

...yapmışımdır işte kostüm olur hani kurt kostümü kedi olur o olur bu olur o tarz kostümler kullanılabilir. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

...dikkatini çekebilmek için değişik kostümler giyiyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.15)

...kostümler olabilir dışarıdan taş kozalak olabilir kendim bir şeyler tasarlayabilirim.(Görüşme Kaydı: Ö.18)

Alıntılar incelendiğinde, masalı planlarken masalı destekleyen kostüm ve kıyafetleri araç-gereç olarak belirledikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen Ö.2. görüşme kaydında *masalımızın öncesinde giyeceğimiz kıyafetimizi de hazırlanmamız* ve öğretmen Ö.15 görüşme kaydında *dikkatini çekebilmek için değişik kostümler giyiyorum* örnek ifadelerinde öğretmenlerin masal anlatırken önceden giyecekleri kıyafetleri önceden hazırladıkları ve masala uygun değişik kostümler giydikleri çarpıcı bir bulgu olarak belirlenmiştir.

4.1.3.7.Kitap/set/kartlar. Öğretmenler, masalı planlarken Anadolu masallarının kitap setinden ve kitap setinde yer alan kartlarından masalı destekleyici araç gereç olarak hazırladıkları ve kullandıklarından söz etmişlerdir.

...derlenen masallardan setler oluşturularak okullara bakanlığımız tarafından ücretsiz olarak setler dağıtıldı.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

...kartlar hani şimdi Anadolu masalları kitapları da çıkmış onlarda çok güzel hani o kartlar ...'' (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Bir de Anadolu masalının kartları var mesela o kartları genel anlamda her alanda kullanabiliyoruz her alanda. (Görüşme Kaydı: Ö.6)

Anadolu masallarını...set halinde onu inceleme fırsatım olmuştu...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

Masal kitaplarımızın kütüphanemizde mutlaka olmasına dikkat etmeye başladık.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

Anadolu masallarının eğitim seti var oyun kartları var kahramanların...hem masalın daha çok içine giriyorlar o oyunları oynuyoruz o kartları kullanıyoruz müziklerini kullanıyorum.'' (Görüşme Kaydı: Ö.14)

Anadolu Masalları setindeki hikaye kartları ile masal oluşturma...(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenler masalı planlarken Anadolu masal kitap seti ve masal kartlarını araç-gereç olarak belirledikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen Ö.14 görüşme kaydında *Anadolu masallarının eğitim seti var oyun kartları var kahramanların...hem masalın daha çok içine giriyorlar o oyunları oynuyoruz o kartları kullanıyoruz müziklerini kullanıyorum* örnek ifadesinde Anadolu masal eğitim seti ve kartlarının öğrencilerin masalın içine daha çok girmesi yönünde olumlu destekleyici bir özelliği olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

4.1.3.8.Kukla/maske. Görüşmelerde öğretmenler, masalı planlarken *kukla* ve *maskeleri* araç gereç olarak hazırladıklarından söz etmişlerdir.

...Çocuklara masaldaki Aslan ve fare maskelerini yapıp kendilerinin de bu maskeleri kullanarak rol alacakları için ilgiyle çalışmalarını tamamladılar. Yaptıkları maskelere göre oldukları hayvanın hem özelliklerini, hem hayvanların karşılaştıkları zorlukları anlamaları...Masal kahramanlarımızın kuklalarına daha fazla önem vermeye başladık.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

Anadolu masalında geçen kahramanların parmak kuklalarını yaparak anlatıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

...mesela maskeler olabilir. çomak kuklalar olabilir yani hani her şey olabilir aslında onlarla zenginleştirebilirim. (Görüşme Kaydı: Ö.18)

...bir vantrolog kuklam var zaman zaman ondan destek alıyorum... zoom üzerinde kullandım geçen sene ee vantrolog kuklam var yine de anlattığım masala göre...(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin Anadolu masal anlatıcılığını eğitim durumlarında kullanırken masalı destekleyen kukla ve maskeleri araç-gereç olarak kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.8 görüşme kaydında *masal kahramanlarımızın kuklalarına daha fazla önem vermeye başladık* ve öğretmen Ö.15 görüşme kaydında *Anadolu masallarında geçen kahramanların parmak kuklalarını yaparak anlatıyorum* örnek ifadelerinde maske ve kuklaların masalda geçen kahramanlara göre hazırlandığı çarpıcı bir bulgu olarak belirlenmiştir.

4.1.4.Masalla Bütünleştirilmiş Etkinlikler

Öğretmenlerin görüşmelerinden elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda *masal planlama* teması altında *masalla bütünleştirilmiş* alt temasına ulaşılmıştır. *Türkçe etkinliği*, *drama etkinliği* ve *görsel sanat etkinliği* üç koda ulaşılmıştır. Masal planlarken drama etkinliği, görsel sanat etkinliği, Türkçe etkinliği adı altında üç etkinlikle bütünleştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu etkinliklerin, masalı desteklediğinden ve masalında etkinlikleri desteklediğinden söz etmişlerdir.

4.1.4.1. Drama etkinliği.

Görüşmelerde masal planlama aşamasında *drama etkinliği* ile masalı bir arada planlayarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Drama, belirli tekniklerle doğaçlamaların kullanıldığı çocukların rol yaptığı oyunun farklı bir biçimidir (Tüfekçioğlu, 2001, s.91). Okul öncesi eğitim programına (2013) göre “çocukların bir grup içerisinde durum ve olayları kendi yaşantılarından yola çıkıp materyaller kullanarak dramatik formlar yoluyla canlandırmalarıdır.”(s.41). Okul öncesi dönemde drama etkinliği, uygulamanın kolaylıkla yapıldığı ve çocuğa birçok yönden gelişmesine imkân tanıyan yaparak ve yaşayarak elde ettikleri bilgileri hayata daha kolay bir şekilde geçirmesini sağlayan bir etkinlik türüdür (Ulutaş, 2011, s.234). Okul öncesi eğitimde drama etkinliği, diğer etkinliklerle bütünleştirilerek de planlanıp uygulanabilmektedir (Köksal-Akyol, 2012, s.107). Drama, temelinde taklit vardır. Drama etkinliklerini öğrenciler, toplumda gördükleri rolleri üstlenerek gerçekleştirir (Akyel ve Çalışkan, 2013, s.162).

Masal anlatımından sonra..., drama, oyun ...destek alıyorum. ...hayali bir drama yapılarak masal konusuyla bütünleştirilip olayı yaşayarak öğrenmelerini sağlıyorum...(Görüşme Kaydı: Ö.3)

Anadolu masalımız var ki Anadolu masalı sonrası drama çalışması görüyoruz bu da sosyal alana katkı sağlıyor.(Görüşme Kaydı: Ö.6)

...ya da masaldan sonra bir drama çalışması yapıyorsak bu da sosyal gelişimi içinde bir destek bir aracı olarak düşünüyorum masalları...ee masaldan sonra onu (masalı) canlandırıyoruz drama çalışmaları yapıyoruz oyunlaştırıyoruz masaldaki karakteri oynayıp yansıtabiliyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

Masaldan sonra drama yaparak...En etkili iletişim yolu olduğu için, masal sonrası drama etkinlikleriyle çeşitlendirdiğimiz için, Sosyal duygusal alana katkı sağlıyor.(Görüşme Kaydı: Ö.10)

Anadolu masal anlatıcılığı ... ee özellikle ben dramayı tercih ediyorum ...oyunda kullanabiliyorum nasıl kullanıyorum masal anlattıktan sonra sonrasında bir drama yapıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...ders çıkarma yolunda ilerliyorum bilgilendiriyorum son olarak da masalın dramatiksel canlandırmasını yaparak bitiriyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.17)

Masal anlatımı sonrasında drama çalışması ile duygularımı ifade etmesi açısından önemli...(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Öğretmenler, masalı planlarken drama etkinliği ile masalı bütünleştirmelerinin çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmelerine ve sosyal duygusal gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamışlardır. Öğretmen Ö.1 görüşme kaydında *hayali bir drama yapılarak masal konusuyla bütünleştirilip olayı yaşayarak öğrenmelerini sağlarım* ifadesinde hayali bir drama etkinliğini masalın içinde geçen konuyla bütünleştirerek öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine destek sağladığı yönünde örnek bir durumu yansıtmaktadır.

Okul öncesi eğitim programına (2013) göre “Okul öncesinde drama etkinliği çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesini amaçlayan, bütün gelişimlerini destekleyen, daha önceden belirlenmiş amaçları olan canlandırmaların olduğu etkinliklerdir” (s.41). Bu bağlamda masalla birlikte bütünleştirilmiş drama etkinliğinin kullanılmasının öğrencilerin, yaparak yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığını belirtmeleri okul öncesi programı ile paralel niteliktedir. Drama etkinliğinin işlenen masal konusunun anlaşılabilirliğini kolaylaştırma ve somutlaştırma açısından da destekleyici olduğu söylenebilir.

4.1.4.2. Görsel sanat etkinliği. Öğretmenler görüşmelerde, masalı planlarken görsel sanat etkinliği ile masalı bütünleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Masal anlatımı sonrası içinde genelde masalı resmetmesini istediğim sanat etkinlikleri ile eğitimi tamamliyorum...(Görüşme Kaydı: Ö.1)

...konu hayvanlar ile ilgiliyse sanat etkinliğinde kağıt artık materyallerle pekiştirme yapıyorum anlatılan daha somut hale gelsin.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

Masalı anlatımının arkasından hani siz burada aklımızda kalan hani kişileri çizin resmedin neresi hoşunuza gitti onu anlatır mısın hani böyle sorularla da çocuklarla hem anladıklarını çizmelerini sağlamış oluyoruz. Resimde de kullanıyorum öylede söyleyeyim. (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Anadolu masalında bir olguyu bir olayı kağıda bir masalı altına yediye bölüp resmetme vardır. (Görüşme Kaydı: Ö.6)

... ee şöyle de diyebilirim bazen masalın sonunda resim çizdiriyoruz o resimde... bu da resim yeteneğine desteklediğini düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

...biz bunu resimlendiriyoruz o hazinenin resmini de koyuyoruz ilişkilendiriyoruz mesela görmelerini de sağlıyoruz akıllarında tutuyorlar. (Görüşme Kaydı: Ö.9)

Sanat etkinliğinde karga yaptırđım...Masal sonrası yapılan resim etkinliğiyle motor gelişimini de destekleyebiliriz. (Görüşme Kaydı: Ö.10)

...çünkü düzenli olarak masal anlatıyorum ve ee şeyi izleyebiliyorum ee masal anlatmaya başlamadan önceki resimleriyle masal anlattıktan sonraki resimlerinin ne kadar farklı olduğunu gözlemleyebiliyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

...çocuklardan...resimlerini yapmalarını isteyebiliyorum hani bugün şu konu hakkında konuşacağız veya bu masalı anlatacağız; hani aklınıza gelen şeyleri çizebilirsiniz diyebiliyorum mesela sonrasında da masal anlatımından sonra da resimlendirmeler yapıyoruz (Görüşme Kaydı: Ö.19)

Görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin, masal ile görsel sanat etkinliğini bütünleştirmelerinin masalın konusunu pekiştirdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Görüşme verilerinin analizi sonucunda, görüşülen öğretmenlerin yarısının görsel sanat etkinliği ile masalı bir arada planladıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durumu, masal anlaticılığının görsel sanat etkinliği ile desteklendiğinin bir göstergesi olarak değerlendirmek mümkündür.

Öğrenciler tarafından masalın görselleştirilmesinin, hem masalın öğrenci üzerindeki etkisini ve masalın ne anlam taşıdığını ortaya çıkarmaya yardımcı olduğu; bununla birlikte masalın anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmeye imkân tanıdığı, hem de öğrencilerin hayal güçlerini harekete geçirmek açısından katkı sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca masallar çocukların resim yeteneklerinin de gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Öğretmen Ö14'ün *masal anlatmaya başlamadan önceki resimleriyle masal anlattıktan sonraki resimlerinin ne kadar farklı olduğunu gözlemleyebiliyorum* biçimindeki örnek ifadesi masalın görsel sanat etkinliği ile bütünleştirmenin önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin masal ile görsel sanat etkinliğini bütünleştirmelerinin, öğrencilerin masalı somutlaştırarak gerektiğinde masalda yer alan olayların sırasını görselleştirerek masalı daha iyi anlamalarını sağladığı bununla birlikte resim çizebilmek için önemli olan hayal gücünü de geliştirdiği söylenebilir. Bu bulguları destekler nitelikte; görsel sanat etkinliği, çocukların dikkat etme süresinin artmasına, karar verme yeteneğinin gelişmesine ve bununla birlikte hedeflere ulaşmasını sağlar. Görsel sanat etkinliği, eski bilgi ile yeni bilgi arasında bağlantı kurma becerisine destek olarak, öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlar (Mayesky 2006, Hanna 2011, Englinton 2003, Fox ve Berry, 2008, akt. Ulutaş ve Demiriz, 2014, s. 170). Tablo 4.1. masalın planlanması tablosu incelendiğinde, görüşmelerde öğretmenlerin % 50 sinin masalı görsel sanat etkinliği ile bütünleştirdiklerini belirtmeleri dikkat çekici bir bulgudur.

4.1.4.3. Türkçe etkinliği. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, masal planlamada *Türkçe etkinliği* ile masalı bütünleştirdiklerini belirtmiştirler.

Seçilen masala uygun olarak bütünleştirilmiş etkinlik planlaması yapıyorum....Türkçe dil etkinlikleri ile masal etkinliğini destekliyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Farklı söz dizinlerinden oluşan cümleler kuruyoruz ve farklı dilbilgisi yapılarını da masallarımıza katarak onlarda farkındalık yaratıyoruz. Masallara girişlerde kullandığımız tekerlemeler ile ses farkındalıklarını pekiştiriyoruz. Yine ikilemeler, atasözleri, deyimler kullanarak çocukların bu noktada da gelişimlerine destek sunmuş oluyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.2)

En çok Türkçe dil etkinliğinde kullanıyorum. Hem çocukların dikkatini çekiyor hem onların dil becerisini aynı zamanda hafızalarının da kuvvetli olup olmadığını kendim şey yapabiliyorum ölçebiliyorum öylede söyleyeyim tekerlemeleri var başlamadan önce ee masala başlamadan önce tekerlemeler var onları çocuklarla beraber söylemek çok hoşlarına gidiyor Türkçe dil etkinliğinde daha çok orda kullanıyorum öyle söyleyeyim. (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Türkçe dil etkinliklerinde genellikle bu konularda masalları tercih ediyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...yine Türkçe etkinliklerinde Türkçeyi doğru ve güzel kullanmasını desteklemek için ee yine tekerlemeleri kullanarak farklı söz ve yapımları anlatımını anlaması için destekliyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö.14).

Eee soyut daha çok bizi anasınıflarında sorun sıkıntı yaşadık soyut kavramları somutlaştırıp algılayabilmelerini sağlıyor bu da hikâyenin Türkçe dil etkinliğinde kazandığımız amaçla kazandırıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin; farklı dilbilgisi yapılarında farkındalık oluşturmada, tekerlemeler ile ses farkındalıklarını pekiştirmede, Türkçeyi doğru ve güzel kullanmalarını desteklemede, soyut kavramları somutlaştırmada ve genel anlamda dil becerilerinin gelişiminde masaldan yararlandıkları anlaşılmaktadır. Aynı zamanda masalla birlikte ikilemeler, atasözleri ve deyimleri kullanarak çocukların dil gelişimine destek oldukları belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim programına (2013) göre, “Türkçe etkinliği, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak, sözcük dağarcığını geliştirmek ve iletişim becerilerini artırmak için planlanan etkinliklerdir” (s.44) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu bağlamda masalın Türkçe etkinliğinde kullanılması okul öncesi programında yer alan Türkçe etkinliği tanımını destekler niteliktedir.

Öğretmen Ö.1. görüşme kaydında *seçilen masala uygun olarak bütünleştirilmiş etkinlik planlaması yapıyorum....Türkçe dil etkinlikleri ile masal etkinliğini destekliyorum* örnek ifadesi masala uygun bütünleştirilmiş etkinlik planlandığını ve Türkçe etkinliğinin masalı destekleyen bir etkinlik olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda Türkçe etkinliğinin masalı desteklediği bulgusuna ulaşılmıştır.

4.2.Tema Masal Kullanmanın Öğrenci Gelişimine Katkısı

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formunda vermiş oldukları yanıtlar sınıflandırılmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda, *masal kullanmanın öğrenci gelişimine katkısı* teması altında *sosyal-duygusal gelişim*, *bilişsel gelişim*, *motor gelişim* ve *dil gelişimi* biçiminde dört alt temaya ulaşılmıştır.

Masal kullanmanın öğrencinin gelişimi açısından *sosyal duygusal* gelişim alanında paylaşma, özgüven, empatik davranışlar sergileme, kendini tanıma, dikkatini verme ve değerleri tanıma; *bilişsel gelişim* alanında problem çözme becerisi, kültürü tanıma, kavram öğrenme, üst düzey düşünme becerileri; *motor gelişim* alanında küçük/büyük kas gelişimine, müzik ritim çalışmalarına; *dil gelişim* alanında sözcük dağarcığı ve dinleme becerisi olarak belirlenmiştir. Bu durum, masal kullanmanın öğrenci gelişimine nasıl yansıdığını ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 4.2. *Masal Kullanmanın Öğrenci Gelişimine Katkısı*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Öğrenci Gelişimine Katkısı	Sosyal-Duygusal Gelişim	Paylaşma	9	45
		Özgüven	6	30
		Empatik Davranışlar Sergileme	6	30
		Kendini Tanıma	8	40
		Dikkatini Verme	10	50
		Değerleri Tanıma	9	45
	Bilişsel Gelişim	Problem Çözme Becerisi	10	50
		Kültürü Tanıma	9	45
		Kavram Öğrenme	5	25
		Üst Düzey Düşünme Becerileri	11	55
		Motor Gelişim	Küçük/Büyük Kas Gelişimi	5
	Müzik/ritim Çalışmaları		8	40
	Dil Gelişimi	Sözcük Dağarcığı	14	70
		Dinleme Becerisi	8	40

4.2.1. Sosyal Duygusal Gelişim

Görüşmelerde, öğretmenler masal kullanmanın öğrencilerin gelişimine *sosyal-duygusal* gelişim alanından *paylaşma, özgüven, empatik davranışlar sergileme, kendini tanıma, dikkatini verme ve değerleri tanıma* yönlerinden katkısı olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi dönem olarak adlandırılan 3-6 yaş gelişimin her alanda hızlı değişimlerin yaşandığı kritik bir dönemdir (Yaşar, 2014). Sosyal çevrenin farkına vardığı, sosyalleşmeye başladığı, duyguların farkına varıp bulunduğu sosyal çevrede yer edinmeye çalıştığı bu dönemde iç içe geçmiş bu gelişim alanına sosyal-duygusal gelişim alanı denir. Okul öncesi eğitiminde paylaşmayı, işbirliğini, sosyalleşmeyi ve beraber çalışmayı öğrendikleri gelişim alanıdır (Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitimi Rehberi [OBADER], 2013). Okul öncesi eğitiminde paylaşmayı, işbirliğini, sosyalleşmeyi öğrendikleri gelişim alanı, sosyal duygusal gelişim alanıdır.

4.2.1.1. Paylaşma. Görüşme verilerinin analizi sonucunda, masal kullanmanın öğrencilerin gelişimine *paylaşma* davranışını sosyal duygusal gelişim alanı bağlamında olumlu yönde desteklediği belirlenmiştir. Özyürük ve Ceylan'a (2014), çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesine ve değerlendirilmesine yönelik olarak okul öncesi öğretmenleri, çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesiyle ilgili olarak "paylaşma" davranışlarının geliştirilmesinde okul öncesi eğitiminin çok etkili olduğunu vurgulamışlardır. Yaşar'a (2000) paylaşma yaşamın vazgeçilmez koşullarındandır. Cömertlik duygusundan kaynaklanır ve isteyerek verebilmeyi sağlayan davranıştır. Çocuklukta, paylaşım, tutum ve davranışları model olarak öğrenilir (s.95).

Tuz Kadar Sevmek' masalı gibi her yiyeceğimizin önemli olduğu masalları öğrencilerimizle paylaşabiliriz. (Görüşme Kaydı: Ö.2)

Örneğin, yardımlaşma paylaşma konusuna uygun bir masalın sonrasında (Görüşme Kaydı: Ö.3)

hem de yardımlaşmanın paylaşmanın önemini çocuklar kendileri yaparak yaşayarak fark etmiş oldular (Görüşme Kaydı: Ö.8)

...hep birlikte olup (paylaşarak) hareket etmenin güzelliği açısından... (Görüşme Kaydı 17)

...paylaşma yardımlaşma iş birliği bu tarz masallarla verebiliyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.18)

...sosyal duygusal alanda da arkadaşlarıyla bir arada paylaşıyor olmak... (Görüşme Kaydı: Ö.19)

... paylaşma, yardımlaşma gibi davranışlar pekişerek... (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin Anadolu masallarını kullanmaları öğrencilerin *sosyal duygusal gelişim* alanlarından *paylaşma* davranışını olumlu destekleyici yönde katkı sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4.2.1.2.Özgüven. Görüşmelerde öğretmenler, masal kullanmanın öğrencilerin gelişimine *sosyal-duygusal* gelişim alanlarından *özgüven* geliştirmelerine katkısı olduğundan söz etmişlerdir. . (Kaya ve Taştan, 2020) özgüven; bireyin kendi gücüne olan güvendir. Birey kendi gücüne ne kadar çok güvenirse yapacağı işlerde o kadar çok başarılı olacaktır. Özgüven, bireyin hem kendisini hem de sosyal çevresini ve diğer bireylerle olan ilişkilerini etkilemektedir. OBADER (2013), çocuğun kendi işini kendi yapması, sorunların üstesinden gelmesi, kendi kararlarını vermesi sosyal duygusal gelişim alanlarından özgüveni geliştirir.

Masal kahramanının zorluklar karşısında gösterdiği mücadele çocuğun sosyal duygusal gelişimini olumlu etkiliyor.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Olumsuz olan duygularını olumlu hale dönüştürebilmeyi sağlar.(özgüven kazandırır).(Görüşme Kaydı: Ö.2.)

...Özgüven gelişimine katkı sunar.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

Böylelikle kendini daha rahat ifade edebiliyor. Özgüvenli davranır.(Görüşme Kaydı: Ö.8.)

...eee bu da çocukların cesaret duygusunu pekiştirdiğini düşünüyorum... Neyle karşılaşırsam karşılaşıyım çözebilirim ve iyi bir sonuç ortaya çıkaracak. Özellikle anasınıfında ee buna daha fazla ee sabır, umut, azim, özgüven işte alın teriyle ilgili para kazanmak alın teriyle bir işin üstesinden gelme duygusunu kazanıyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.12)

Anadolu masalları bir konuda zenginliği ee ya da bireysel gücün (özgüven) farkına varılması...(Görüşme Kaydı: Ö.17)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, öğretmen Ö.1'in görüşme kaydında *masal kahramanının zorluklar karşısında gösterdiği mücadele çocuğun sosyal duygusal gelişimini olumlu etkiliyor* örnek ifadesi ve öğretmen Ö.12'nin görüşme kaydında *bu da çocukların cesaret duygusunu pekiştirdiğini düşünüyorum* biçimindeki ifadesi masal kullanmanın çocukların özgüven geliştirmelerine katkı sağladığını göstermektedir. Bu bağlamda masalın çocuklara, mücadele etme mesajı verdiği, cesaret duygularını pekiştirdiği ve kendini daha rahat ifade etmesini sağlayarak çocuklarda özgüveni geliştirmeye yönelik katkılarının olduğu söylenebilir

4.2.1.3. Empatik davranışlar sergileme. Görüşmelerde, masal kullanmanın öğrencilerin gelişimlerine sosyal duygusal gelişim alanlarından *empatik davranışlar sergileme* geliştirmesine katkısı olduğundan söz etmişlerdir. Özbek (2004), bir kişinin diğer bir kişinin duygusunu anlayarak iletişimde derinlik kurma boyutuna empati becerisi denir. Toplumsal boyutta empati kurabilmek iletişimin kalitesini artırır(s.2).

Masallar bir çocuğun kendi duygu, düşüncelerini ve başkalarının duygularını anlayabilmelerini (empati kurma)sağlar.(Görüşme Kaydı: Ö.2.)

...masalda çocuğun kendisini bir kurdun yerine koyması ya da bir serçenin yerine koyması yani onun empati yeteneğini görebiliyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

...olumlu ya da olumsuz duyguların yaşattığı için empati kazandırıyor kendisine ya da çevresine karşısındakinin anlama açısından empati derecesi kazandırmasını ee gerçekleştirdiğini düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.17)

...o masal kahramanlarının yerine kendini koyup onların duygularını yaşamak onların hissettiklerini hissetmek açısından sosyal duygusal alanda da katkı sağlayacağını düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, masal kullanmanın öğrencilerin sosyal duygusal gelişim alanlarından empatik davranışlar sergileme yönünde katkı sağladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin, masal kahramanlarının yerine kendilerini koymaları duyguları daha iyi anlamalarını sağladığı ve empati kurma yeteneklerini geliştirdikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda çocuklarda empatik davranışlar geliştirmede masalardan yararlanılabileceği bulgusuna ulaşılmıştır.

4.2.1.4.Kendini tanıma. Öğretmenlerin görüşmelerde, masal kullanmanın öğrencilerin sosyal-duygusal gelişimlerinden *kendini tanıma* yönlerinden gelişmelerine katkısı olduğundan söz etmişlerdir.

... duygu bazında kendini ifade etme bazında duygularını ifade etmede ben neyim ne yapabilirim neler hayal edebilirim neyi affedebilirim neyi severim hani nelerden hoşlanırım...(Görüşme Kaydı: Ö.4)

... kendini tanıyarak daha rahat ifade etmelerini sağladı.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

...diyeyim kendini tanıma mesela şu anda biliyorsunuz çocukların kendini ifade becerilerinin kullandığı kelimeler...' (Görüşme Kaydı: Ö.5)

...bir de duygularını ifade etme konusunda duygusal yönden katkı sağladığın... Masallardaki karakterler aracılığıyla kendi duygularını tanıma ifade edebiliyorlar.(Görüşme Kaydı:7)

...bu sosyal duygusal alanda gelişmesini sağlıyor psikolojik alanda masallar yol gösterici oluyor duygularını endişelerini mutlu anlarını ya da üzüntüsünü ifade etmeyi öğreniyor ya da daha da geliştiriyor.(Görüşme Kaydı: Ö.11)

Çocukların kendi duygularını anlamak denetimlerini çocukların masalda ki deneyimlerini kendilerini ifade etmelerini sağlamak bakımından...(Görüşme Kaydı: Ö.13)

...kendini tanıyarak aynı zamanda kendini ifade etme becerisini geliştirmede çok kullanıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

Kendi duygularını tanıyarak; Kendini ifade etme becerisi, iletişim yeteneklerinin gelişimini olumlu yönde etki ediyor.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

Veriler incelendiğinde, öğretmen Ö.13'ün görüşme kaydında *çocukların kendi duygularını anlamak denetimlerini çocukların masaldaki deneyimlerini kendilerini ifade etmelerini sağlamak bakımından* örnek ifadesi öğretmenlerin masal aracılığı ile masalda geçen kahramanların duygularını anlamının dışında çocuğun kendi duygularının da fark

etmelerine fırsat verdikleri böylece kendini ifade etme becerisini de geliştirdikleri anlaşılmaktadır. Masal kullanmanın sosyal-duygusal gelişim alanlarından kendini tanıma ve kendini tanıyarak kendini daha iyi ifade edebilme yeteneklerinin geliştiği belirlenmiştir.

4.2.1.5. Dikkatini verme. Masal kullanmanın öğrencilerin sosyal duygusal gelişim alanlarından *dikkatini verme* doğrultusunda olumlu yönde katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Senemoğlu (2001), öğrenmenin olabilmesi dikkat etme ile başlar. Çevremizde çok uyarıcı olmasına rağmen sadece dikkat edilen önem verilen bilgi öğrenilir ve sadece dikkatimizi çeken uyarıcıları işlemeye başlarız. Selçuk (2005), dikkat, bilincin belli bir noktada toplanması hali olarak tanımlanmaktadır (s.127). Gözalan ve Koçak (2014), dikkat, günlük yaşantımızda ve eğitimin en önemli alanlarından biri ve uyarıcının farkında olmak halidir. Ergin ve Birol (2000) dikkat çekerken bilinenle bilinmeyen, basitle karmaşık, belirginlik ile belirsizlik arasında denge olmalıdır (s.74). Bir dersin ilk basamağı, öğrencilerin derse dikkatini vermesini sağlamaktır (Sönmez, 2005, s.164).

...çocukların dikkatini toparlayabilme masalı...Anadolu masal anlatıcılığı onun eğitimini aldığım için ee bir kere çocukların dikkat yeteneğini geliştiriyor öyle söyleyeyim.(Görüşme Kaydı: Ö.4)

Etrafında toplayıp çocukları o zaman dikkatleri çok güzel çekiyor gerçekten...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

Yani bu matematik çalışmalarına da giriyor dikkat algı çalışmasına da giriyor yani her alanı destekleyen bir...(Görüşme Kaydı: Ö.6)

..... öğrencinin öğrenmesi gereken konuyu dikkatini daha kolay toplamasına, tekerlemeli sözlerle kelime dağarcığı gelişir. Ufkunun genişlemesine yardımcı olur.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

...çocukların dikkat ve hafıza becerilerini desteklediğini düşünüyorum ve hani akılda tutma hatırlama gibi becerilerini desteklediğini biliyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

Dikkat problemi olan çocuklar masallarla, daha iyi bir dinleyici olabilirler.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

Masal anlatıcılığı ile ilgimin olması bu tekerlemeleri ve bazen kısa masalları sınıfın dikkatini çekmek için kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.16)

Aslında şöyle bir nesneye dikkatini verebilme yoğunlaşabilme yani anlatılan şeye çocuk dikkatini vermesi gerekiyor iyi bir dinleyici olabilmeli...(Görüşme Kaydı: Ö.18)

Öğretmen Ö15'in görüşme kaydında *dikkat problemi olan çocuklar masallarla, daha iyi bir dinleyici olabilirler* biçimindeki örnek ifadesi masalın dikkat problemi olan çocuklara dinleme alışkanlığı kazandırmada katkı sağladığı oldukça önemli bir bulgudur. Öğretmen Ö16'ın görüşme kaydında *bazen kısa masalları sınıfın dikkatini çekmek için kullanıyorum* örnek ifadesi dikkat çekmede masaldan yararlandığını göstermektedir. Masal kullanmanın öğrencilerin sosyal duygusal gelişim alanlarından dikkat çekme, dikkat süresini ve dikkat yeteneğini geliştirme konusunda katkısı olduğu belirlenmiştir.

4.2.1.6.Değerleri tanıma. Görüşmelerde, öğretmenler eğitim ortamlarında masalı kullanmanın öğrencilerin sosyal duygusal gelişimine çocukların *değerleri tanıma* doğrultusunda olumlu yönde katkısı olduğunu belirtmişlerdir.

Anadolu masalları ile çocuklarımıza değerlerimizi aktarıyoruz. Masallarımız... İyiye ve doğruya çocukları teşvik etmektedir. Onları doğru davranışa yönlendirmektedir. (Görüşme Kaydı: Ö.1)

Anadolu masalları ile çocukların ailelerinden gelen değerleri de açığa çıkarıp uygulama fırsatları bulduğum bir etkinlik saati oldu.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

...doğru söyleme yani bu değerler eğitiminde bile hani doğrulukta bile mesela bu altın balta masalında doğru şartlayıp doğru karakteri ortaya koymada da çok güzel bir masal ve bu masallarla çocuğa vermek istediğimiz şahsiyet geliştiriyor diye düşünüyorum açıkçası yani her alanda çocuğu kuvvetlendiriyor.(Görüşme Kaydı: Ö.4.)

Genelde hocam ...değerler eğitiminde kullanıyoruz ee Denizli'nin projesi değerler eğitimindeki o kavramları verirken...(Görüşme Kaydı: Ö.5).

Anadolu masallarından en çok değerler eğitimi kapsamında yararlanıyorum. Değerler eğitiminde okul öncesinde sevgi saygı yardımlaşma gibi değerleri verirken Anadolu masallarının çok güzel bir köprü olduğunu düşünüyorum özellikle okul öncesinde kullanılan hayvan masalları içeriğinde bu değerler eğitiminin kurallarına uygun olması benim eğitim durumlarında bu çalışmamda yer vermeme neden oluyor; örneğin bir gözü kınalı serçeyi...(Görüşme Kaydı: Ö.7.)

...sosyal duygusal alan olarak da çocuklara değerleri veriyoruz... çalışkanlık değerler oluyor bunlarla ilgili masallar anlatıyoruz mesela horoz ile kral masalı bunu anlatıyoruz her konuda masallarımız oluyor bunlarla pekiştirmeye çalışıyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.9)

...ee daha çok masalı bu değerler eğitiminde ee kullanmayı seviyorum mesela ne bileyim dürüstlük ee işte arkadaşlık yardımseverlik gibi konularda masallardan yararlanmayı tercih ediyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.12)

...aşlında masallar bizi ideal insana götürmeyi planlıyor yani oradaki sembol diliyle yani biz ne kadar kelimelerle ifade etmeye çalışsakta oradaki kullanılan semboller ee dinleyen çocukları ideal insan olma yolunda ee taşları daha doğru yerleştiriyor. (Görüşme Kaydı:13)

... bu çocukların huy eğitimine katkı sağlamaktadır..... iyiler masalda her zaman kazanır ee yani masallarda çok güzel işlenir bunları önemsiyorum doğruluk dürüstlük cesaret yani geçmişten gelen o tecrübe bilgi birikimi masallarda çocuklara aktarılıyor (Görüşme Kaydı: Ö.14)

Öğretmenlerin masalı kullanmalarının; öğrencilerin değerleri tanıma bağlamında, yönünde katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Masalın değerleri tanımada destekleyici bir katkısı olduğu belirlenmiştir. Aral ve Kadan (2018) , çocuklar, değerleri erken yaşlardan itibaren tanınması için eğitimin içinde yer almalıdır. Çocuk yaşlarda kazandırılan değerler, toplumsal kuralların kazandırılmasına zemin oluşturacaktır. Öğretmenlerin değerleri masal aracılığıyla destekledikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin, iyi, doğru, sevgi, saygı, yardımlaşma, paylaşma, çalışkanlık gibi değerleri masal seçerken dikkate aldıkları anlaşılmaktadır. Örneğin öğretmen Ö9 *çalışkanlık değerlerhoroz ile kral masalı* ile ilişkilendirmesi de dikkat çekici bir bulgudur. Bu bağlamda, öğretmenlerin Anadolu masal anlatıcılığını, kendi kültürümüzü ve değerlerimizi çocuklara kazandırma aracı olarak kullandıkları söylenebilir.

4.2.2.Bilişsel Gelişim

Eğitim ortamında masalı kullanmanın öğrencilerin *bilişsel gelişim* alanına *problem çözme becerisi, kültürü tanıma, kavram öğrenme* ve *üst düzey düşünme becerileri* yönlerinden katkısı olduğunu bildirmişlerdir. Senemoğlu (2001), bilişsel gelişim kapsamını bireyin çevresinde yer alan dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan zihinsel faaliyetler olarak tanımlamaktadır. Çocukluktan yetişkinliğe kadar olan dünyaya anlama sürecinin daha aktif hale gelmesidir. Bayhan ve Artan (2012), bilişsel gelişim sürecini zihinde yer alan dikkat etme, algılama, bellek hafıza, akıl yürütebilme, problem çözme gibi içsel zihinsel terimler kapsamında bütünleşmesi olarak tanımlamıştır.

4.2.2.1. Problem çözme becerisi. Görüşmelerde, öğretmenler Anadolu masalının eğitim durumlarında yer verilmesinin öğrencilerin bilişsel gelişim alanlarından *problem çözme becerisine* katkısı olduğundan söz etmişlerdir. Senemoğlu (1994), problem çözme becerisi, araştırmacı ve meraklı olmayı gerektirir. Öğretmenler, gereken eğitim ortamlarını düzenleyerek merak duygusunu zenginleştirmelidirler.

...bir probleme farklı bakış açısıyla bakmayı ve çözüm yolları üretebilmeyi... (Görüşme Kaydı: Ö.2.)

Bu kahramanlar hayali olabilir ama senin bir de diyorsun ki sen onun yerinde olsaydın ne şekilde davranırdın hani mesela pes eder miydin ya da ne yapardın affeder miydin ee paylaşır mıydın...çocuğun içsel olarak düşüncesini de ortaya koymaya çalışıyoruz (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Sen olsan nasıl bir çözüm getirirdin sorusuyla onların farklı yorumlarını alabiliyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

... olay ya da durumu yönetme becerisi...masallar zıtlıklarla kendini gösterir oradaki olayları kendi algıladığı bakış açısından sorunlarla karşılaştırarak ifade etmesini sağlıyor.(Görüşme Kaydı: Ö.13)

Aynı zamanda işte çocukların sorun çözmedeki becerilerini geliştirmekte de masalları kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...Neden sonuç ilişkisi kurarak problem çözme,...(Görüşme Kaydı: 20).

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, örneğin, öğretmen Ö.7 görüşme kaydında *sen olsan nasıl bir çözüm getirirdin sorusuyla onların farklı yorumlarını alabiliyorum* örnek ifadesinde çocukların masallar aracılığı ile bilişsel gelişim alanlarından problem durumlarına farklı çözüm yolları üretmelerine katkı sağladığı söylenebilir. Öğretmenlerin, eğitim ortamlarında masalı kullanmaları ve masala eğitim durumlarında yer vermesinin öğrencilerin bilişsel gelişim alanlarından problem çözme becerilerine olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir.

Öğrenciler, masalda geçen kahramanların yerine kendilerini koyarak veya masalda geçen problemi günlük yaşantıları ile birleştirerek çeşitli problem çözme bakış açıları geliştirmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir. Masalların içinde yer alan kahramanlar, olaylar, sorunlar öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirici yönde katkı sağladığı söylenebilir. Problem çözme becerisi, bireyin yaşadığı çevreye uyum sağlamasına yardımcı olur. Tüm insanlar, yaşadıkları dünyaya uyum sağlamak için problem çözme becerisini kazanmak durumundadır (Senemoğlu, 2001, s.538). Örnek ifadesi masal anlatımının problem çözme becerilerine katkısını destekler niteliktedir.

4.2.2.2. Kültürü tanıma. Görüşmelerde öğretmenler, Anadolu masal anlatıcılığının, eğitim durumlarında kullanılmasının, öğrencilere *bilişsel gelişim* alanlarından ‘*kültür tanıma*’ becerisine katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Günümüzün kültürü, geçmiş yaşantıların tecrübelerine göre zenginleşir. Kültür, öğrenilen tavırlar bütünü olup, toplumun ortak yaşam tarzıdır. (Eroğlu,1998, s.104). Kültür, insan yaşamını çevreleyip düşünce ve davranış biçimlerine doğrudan etki etmektedir (Özbek 2004, s.3). Bireylerin, kişiliklerini belirlemede toplumun yaşam tarzı olarak kültür bilinir. Eğitim ve kültür ise dinamik olarak birbirini şekillendirir (Varış, 1998, s.118).

Anadolu masalı projesinde çocuklarımıza eski dönemlerde anneannelerimizin anlattığı gibi sade abartıdan uzak anlatım yapmak. (Görüşme Kaydı: Ö.1)

Kendi kültürümüze ait özelliklerimizi tanımalarını ve haksızlıklarla mücadele edilmesini gösterir. (Görüşme Kaydı: Ö.2)

Manevi değerlerimizi masal yoluyla aktarmama ve çocuklarda ki değişimin evlere de yansımaya yardımcı oldu.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

...kültürel değerlerimiz var hani kültürünü de yaşatmak istiyorsan tabi Dede Korkutlardan gelen sözlü edebiyatımız var yani tarihi mesela tarihleri biz o şekilde aktarmışız yıllarca o şekilde anlatılmış.’(Görüşme Kaydı: Ö.5)

Anadolu masallarının kendisini derlediğinde bizim vermek istediğimiz o değerlerimizi içerisinden çıkan kültürel mirasımızı aktaran... (Görüşme Kaydı: Ö.13)

Masal çok eskiden bize geldiği için bizim kendi kültürümüz özellikle anlatıyorum ...kimliğimizi oluşturmak için... aynı zamanda kendi kültürümüzden gelen ee o kadim bilgileri çocuklara aktarmak için özellikle anlatıyorum çünkü kimliği olmayan bir milletin çok ta dünya çapında yer alacaklarını düşünmüyorum...kimliksiz bir millet hiçbir şekilde ayakta duramaz. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

Masallar aslında geçmişi gününüze bağlıyor bize ışık tutarak günümüzü aydınlatıyor aslında farkında olmadan yaşantımızın içerisinde masalların örneklerini ders aldıklarını biz hep kıssadan hissedir yaşantımıza yansıtıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.17)

...yöresel bazı terimleri de ülkemizde yer alan bölgesel kültürleri tanımalarına da katkı sağlar. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmaları *bilişsel gelişim* alanlarından *kültürü tanıma* becerilerine olumlu yönde katkı sağladığı yönünde öğretmenler görüş bildirmişlerdir. Örneğin öğretmen Ö.5 görüşme kaydında *kültürel değerlerimiz var hani kültürünü de yaşatmak istiyorsan tabi Dede Korkutlardan gelen sözlü edebiyatımız var yani tarihi mesela tarihleri biz o şekilde aktarmışız yıllarca o şekilde anlatılmış* örnek ifadesinde masalın etkisinin kültürel değerlerimizin yaşatılmasının örneklendirmiştir. Öğretmenler, Anadolu masallarının kendi kültürümüz tanıma ve geçmişi anlayarak kültürel değerlerimizi aktarabilme kültürümüzün yaşamasına olumlu yönde desteklediği belirlenmiştir.

4.2.2.3. Kavram öğrenme. Öğretmenler, masal kullanmanın öğrencilere *bilişsel gelişim* alanlarından *kavram öğrenme* becerisine katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Erdem (1996), nesnelerin veya olayların özelliklerini kapsayan ve toplayan genel sözcükler bütünüdür (s.93). Striker (2001), kavramları öğrenmek karmaşık bir iştir. Her boyutuyla farklı örnekleriyle ele alınmalıdır (s.177). Senemoğlu (2001), kavram öğrenme bilişsel gelişiminin temelidir. Problem çözebilmek, düşünme yeteneğini geliştirebilmek ve dünyayı tanıyabilmek için kavramları anlamak gerekir (s.513).

...zaman ile ilgili kavramları anlamlarına uygun... (Görüşme Kaydı: Ö.2)

...Yaratıcılıklarını geliştirerek tüm kazanım ve kavramların davranış olarak sergilenmesini sağlar. (Görüşme Kaydı: Ö.3)

...ıı zor kavradıkları bir kavram varsa masalın içinde onu vermeye çalışıyorum. Uzun-kısa büyük-küçük olabilir, zaman kavramı mesela. Ulaştırmakta zorlandığım kavramları vermeye çalışıyorum uygun masallarla.' (Görüşme Kaydı: Ö.6)

...masal boyu değil de başlangıcı onun çevresinde yapacağın çalışmalar örneğin mesela ben masalın içinde diyeceğim ki yuvarlak daire istiyorum mesela yuvarlak bir masa bir kere yuvarlağın altını çizebilirim sonuçta masalı işliyorum zenginleştiriyorum... sonradan yapacağım etkinliklerle birleştirebilirim; bütünleştirebilirim bu alanda da sayılar şekiller artık ne olursa gelişime katkı sağlayabilir. (Görüşme Kaydı: Ö.18)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, örneğin öğretmen Ö.6'nın görüşme kaydında *zor kavradıkları bir kavram varsa masalın içinde onu vermeye çalışıyorum. Uzun-kısa büyük-küçük olabilir; zaman kavramı mesela. Ulaştırmada zorlandığım kavramları vermeye çalışıyorum uygun masallarla* örnek ifadesi öğretmenler zaman kavramını, uzun-kısa, büyük-küçük gibi kavramları masallarla birlikte verdiklerini ve kavram öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirttikleri anlaşılmaktadır.

İşnaş (2011), çocuktaki soyut kavram gelişimini destekleyen masallar, gerçek hayatta yaşanması imkânsız olaylar ve ilginç semboller, öğeler ile çocuğun ilgisini çekerek

soyut kavram gelişimi destekliyor. Bu bağlamda masalların çocukların kavram öğrenmelerinde desteklediği yönünde öğretmen görüşlerini destekler niteliktedir. Öğretmenlerin, masala eğitim ortamlarında yer vermeleri bilişsel gelişim alanlarından kavram öğrenme becerilerine olumlu yönde katkı sağladığı yönünde öğretmenler görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi eğitimde yer alan kavramları masaldan yola çıkarak pekiştirmesinde ve kavramları öğrenmede olumlu yönde katkısı olduğu belirtilmiştir.

4.2.2.4. Üst düzey düşünme becerilerini geliştirme. Görüşmelerde, öğretmenler masalın, eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin *bilişsel gelişim* alanlarından *üst düzey düşünme becerileri* gelişimine katkısı olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Güneş (2012), bireyin kendi düşünme süreçlerini fark etmesi, izlemesi, düşünme süreçlerini iyileştirmesini içeren düşünme türü, üst düzey düşünme becerileridir.

Masal anlattıktan sonra ...hangi kahramanlar vardı hani çocukların algılayıp algılamadıklarını da bilişsel olarak çok güzel ortaya koyan bir çalışma diyebilirim. (Görüşme Kaydı: Ö.4)

...mesela o masalı devam ettirme şeyimiz var bizim ben bir cümle söylüyorum...başka bir cümle söylüyor ya bir iş birliğini geliştirebiliyoruz böyle ya aslında birlikte bir eser çıkarabiliyoruz masal çıkarabiliyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.5)

Masalı bazen ben yarıda bırakıyorum ee çocuğun tamamlamasını isteyebiliyorum...hem de arkadaşlarının önünde bir olgu paylaşabiliyor sosyal alanda da rahat hareket etmesini sağlıyor. (Görüşme Kaydı: Ö.6)

...çocukların hayalindeki masalları onlardan dinlemek onların anlatımıyla tekrar betimlemek gerçekten çok farklı oluyor hepsinin hayali öğrenebiliyorum yaratıcılıklarının sınırlarını öğrenebiliyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

...siz olsanız orda nasıl bir köprü inşa ederdiniz hani burada bir noktada Stem eğitimine yönlendiriyoruz onlara yapabilecekleri köprüleri inşa etmelerini istiyoruz bu şekilde bütün alanlarda faydası oluyor” (Görüşme Kaydı: Ö.9)

Masalın sonunda sorduğumuz sorularla yaptığımız çalışmalarla problemler çözme tahmin becerilerini geliştirmeyi destekliyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

Öğrenciler ifade edemedikleri soyut duygularını somutlaştırarak bir masal ya da hikaye haline getirerek karşı tarafa sunuyorlar... Çocuklara sebep sonuç ilişkisini öğreterek bu konuda pratik yapma imkanı sunuyor.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

Akran yoluyla öğrenmeyi sağlıyor. Zaman zaman masal kahramanıyla arkadaşlarının davranışlarını özdeşleştirerek çıkarımlarda bulunabiliyorlar.(Görüşme Kaydı 16)

Masalın sonunda sohbet ederken “ya böyle olmasaydı ne yapardık?gibi sorularla farklı açılardan bakabilme ve yorum yaparak düşüncelerini ifade etme becerisi de gelişmektedir.(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin masalı kullanmaları bilişsel gelişim alanlarından üst düzey düşünme becerilerini geliştirme becerilerine olumlu katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenler, Anadolu masallarının içerisinde yer alan olağanüstü olayların öğrencilerin

hayallerini zenginleştirdiği ve geliştirdiğinden söz etmişlerdir. Özellikle Anadolu masallarında yer alan olaylarla birlikte öğrenciler, masalla bütünleşmekte, masalın içine girmekte ve olayların nasıl ve neden böyle sonuçlandığını analiz etmeleri, yorumlamaları, daha farklı nasıl olabileceğine ilişkin fikir üretmeleri veya tahminde bulunmaları sağlanmaktadır. Bu durum, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlayacağı biçiminde yorumlanabilir.

4.2.3. Motor Gelişim

Görüşmelerde, öğretmenler Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin *motor gelişimine* etkisini *küçük/büyük kas gelişimine* ve *müzik/ritim çalışmalarına* yönünde olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Yavuzer (1998), hareketle ilgili gelişim olarak tanımlamıştır. Senemoğlu (2001), motor becerilerin istenilen nitelikte ve sürede olabilmesi için kazandırılmak istenen becerinin sık aralıklarla tekrar edilmesi gereklidir.

4.2.3.1.Küçük/büyük kas gelişimi. Görüşmelerde, öğretmenler Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin *motor gelişimine* etkisini *küçük/büyük kas gelişimi* yönünde olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Bebeklikten yetişkinlik dönemine kadar geliştirilmesi gereken küçük kas ve büyük hareketlerinin desteklenmesi gerekir ve okul öncesi programında yer alır (İnan, 2001, s.247).

...küçük kas-büyük kas gelişimlerimizi,yer veririz. (Görüşme Kaydı: Ö.2)

...hadi yapalım çizelim edelim hani evet koordine küçük kasları geliştiriyor. (Görüşme Kaydı: Ö.4).

...bu dolaylı yoldan küçük kas becerisine destek olduğunu düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

Masal sonrası yapılan resim etkinliğiyle motor gelişimini de destekleyebiliriz. (Görüşme Kaydı: Ö.10).

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmaları öğrencilerin masal öncesinde ve masal sonrasında yaptıkları bütünleştirilmiş etkinliklerle dolaylı yoldan motor gelişim alanlarından küçük/büyük kas gelişimine olumlu yönde katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

4.2.3.2.Müzik/ritim çalışmaları. Görüşmelerde, öğretmenler Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin *motor gelişim* alanlarından *müzik/ritim çalışmalarına* katkısı olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Okul Öncesi eğitim programına (2013) göre, müzik/ritim çalışmaları, çocuğun motor gelişimine katkı sağlar. Çocuğun müzikle bedensel hareketlerini birleştirmesi hareket etme becerilerini geliştirir.

..ritim duygularımızı destekleyen, etkinliklere yer veriyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.2).

... ona olan şeyleri istekleri de var tekerlemeleri aynı zamanda müzikleri ritim bile yapılabiliyor masallar ritim bile yapılabiliyor.(Görüşme Kaydı: Ö.4)

Anadolu masalı müzikleri var müziklerle beraber hem dil gelişimi hem de hareketli becerileri masal sonrası tekrar yapıyoruz bedensel gelişmeye de katkısı var...hem de o müziklerle dans ediyoruz bu anlamda da destekleyici...(Görüşme kaydı: Ö.6)

En son şarkımızla hareket edip şarkı söylemek keyifli vakit geçirerek etkinliği tamamlamış olduk... konumuzun pekiştirilmesi adına...müzik...gibi etkinlikleri de istekle katılmalarını sağlamış oluyor. (Görüşme Kaydı: Ö.8)

Müzik etkinliğini çok fazla veriyorum ben masal anlatımında işte şarkı söyleyerek giriş yapıyoruz ya da masalın içinde masala uygun olarak şarkılar söylüyoruz bu şekilde çocuklarında hoşlarına gidiyor ve akıllarında o masallarla ilgili şeyler kalıyor ee en çok kullandığım teknik müzik oluyor etkinliğini çok kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.9)

Eğitim durumlarını planlarken bazen bütünleştirilmiş etkinlik...Örneğin; Hayvanları koruma haftasında Karga ile tilki masalını anlattım. Sanat etkinliğinde karga yaptırдыm. Müzik etkinliğinde karga şarkısına yer verdim. (Görüşme Kaydı: Ö.10)

...bazen masalların içinde müzik kullanıyorum aa orada da çocukların müzik aletleri hakkında ritmik zekasını desteklemek adına ritim duygularını desteklemek için özellikle masalın içine müzik yerleştiriyorum dikkatlerini çekebilmek için...(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...masalla ilgili etkinliklerimizi planlayabiliyoruz tavukla ilgili ya da yumurtayla ilgili bir şarkı olabilir arkasından ee yani bütünleştirilmiş etkinliklerle destekleyebiliyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Masalı kullanmaları öğrencilerin motor gelişim alanlarından müzik-ritim çalışmalarına olumlu yönde katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmen Ö.19 görüşme kaydında masalla ilgili etkinliklerimizi planlayabiliyoruz tavukla ilgili ya da yumurtayla ilgili bir şarkı olabilir arkasından ee yani bütünleştirilmiş etkinliklerle destekleyebiliyoruz örnek ifadesinden anlaşıldığı üzere müzik ritim çalışmalarını anlattıkları masalla bütünleştirecek şekilde yer verdikleri belirlenmiştir.

4.2.4.Dil Gelişimi

Görüşmelerde öğretmenler, Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin dil gelişimine ve dinleme becerisine katkısı olduğundan söz etmişlerdir. Gözalan ve Koçak (2014), dil gelişiminde okul öncesi çağları kritik dönemdir. Özellikle dil gelişimi çocuğun öğrenmesinde önemli bir etkidir. Bu nedenle dil gelişimini destekleyici öğrenme-öğretme ortamlarının hazırlanması önemlidir.

4.2.4.1. Sözcük dağarcığı. Masalı kullanmanın öğrencilerin dil gelişimi alanlarından sözcük dağarcığı yönünde katkısı olduğu ile ilgili görüş bildirmişlerdir.

Masalarda öğrencilerimize farklı sözcükler kullanarak onların kelime haznelerini zenginleştiriyoruz.... Masalları anlatırken yine sesimizin şiddetini-tonunu-hızını ve nefesimizi farklı şekillerde kullanarak bunu gözlemlmelerine fırsatlar sağlıyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.2)

Aynı zamanda çocuğun dil becerisini de geliştiriyor çünkü farklı kelimeler tandır bir tandır neydi hani onun içinde geçen kelimeleri çocuğun hafızasını da kuvvetlendirdiğini düşünüyorum cümle kurma yeteneğini de geliştiriyor ve kelimeyi nerde kullanacağı ne şekilde kullanacağını bazen espri dahi yapıyorlar...(Görüşme Kaydı: Ö.4)

...çokta fazla kelime öğreniyorlar mesela horoz ve kral masalında atıyorum hazine kelimesini öğreniyorlar... mesele didik didik etme kılı kırk yarma Atasözü deyimleri geçiyor bu deyimlerin anlamlarını araştırıyoruz bu deyimlerin anlamlarını da öğreniyorlar dil alanında bu şekilde çok faydası oluyor tekerlemelerle giriş yapılıyor mesela masalların çoğunlukla tekerlemeleri de öğreniyorlar dil gelişimlerine çok katkı oluyor.(Görüşme Kaydı: Ö.9)

...dili çok destekleyeceğini düşünüyorum çünkü yeni kelimeler öğrenecek yeni Atasözleri yeni deyimler hani Anadolu masalları bu tekerlemeleri deyimlere Atasözlerine çok yer verildiği için u dil gelişimini destekleyeceğini daha farklı kelimeler duyup kelime haznesini daha çok geliştireceğini düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: 19)

...özellikle dil alanında da katkı sağladığını düşünüyorum.... Masalın başında söylenen tekerlemeler hem eğlenceli hem de tekrar edildiği için dilini akıcı kullanması açısından faydalı. Öğrencilerin kelime dağarcığına yeni sözcükler eklendiğini...(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin masalı kullanmalarının öğrencilerin dil gelişimine katkı sağladığı yönünde görüşler bildirmişlerdir. Masalda geçen farklı kelimeler, öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmesine katkı sağlamaktadır. Değişik ve günümüzde çok fazla kullanılmayan kelimeler masalarda geçmektedir. Ve bu durum çocukların dikkatini çekmekte ve yeni kelimeler öğrenip, öğrencilerin dil gelişimini olumlu yönde tetikleyici olmaktadır şeklinde öğretmenler görüşlerini bildirmişlerdir. Masal girişlerinde kullanılan masal kapısı şeklinde olan farklı tekerlemeler öğrencilerin dikkatini çekmekte ve tekerlemede geçen kelimeleri sözcük dağarcıklarını geliştirdiğinden söz etmişlerdir. Ayrıca Öğretmen Ö.4 görüşme kaydı *aynı zamanda çocuğun dil becerisini de geliştiriyor çünkü farklı kelimeler tandır bir tandır...cümle kurma yeteneğini de geliştiriyor ve kelimeyi nerde kullanacağı ne şekilde kullanacağını bazen espri dahi yapıyorlar* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere cümle kurma becerine ve kelimeleri nerde nasıl kullanacakları konusunda masalın destekleyici özelliğinden söz edilebilir. Tablo 4.2. incelendiğinde dil gelişimi alanında % 70 oranında sözcük dağarcığını geliştirdiği yönünde öğretmenlerin görüş bildirmesi çarpıcı bir bulgudur.

4.2.4.2.Dinleme Becerisi. Masalı kullanmanın dil gelişimine öğrencilerin dinleme becerisini desteklediklerinden söz etmişlerdir. Dinleme becerisi olan kişi, konuşmacının iletmek istediği mesajı kulakları ve gözleriyle alır. Dinleme becerisi, görsel ve işitsel mesajlara verilen tepki olarak tanımlanabilir (Ergin ve Birol, 2000, s.113).

...masalın başından sonuna kadar...dinleme becerileri gelişiyor. Tabi çocukların dinleme becerisi kazanması.... (Görüşme Kaydı: Ö.1)

...orada yüreğine beynine işleyen bir şey o yüzden çocuklar dinlemeyi seviyorlar anlatmayı da seviyorlar...(Görüşme Kaydı: Ö.7)

ilgilerini çekebilecek düzeyde giriş yaparak dinlemelerini sağlamaya çalışıyorum.... Öncelikle dinleme becerilerinin gelişmesi için çok etkili oluyor.(Görüşme Kaydı: Ö.8).

...bu süreçte çocuklarda dinleme becerisinin çok az olduğunu gözlemliyorum ve onu desteklemek için o tarzda(masal) kullanıyorum ve inanılmaz katkısını görüyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

...aracı dil becerisi dil etkinliği dinleme becerisi geliştirme olduğu için..(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...Masal anlatarak öğrencilerin iyi bir dinleyici olmasını sağlayabiliriz. (Görüşme Kaydı: Ö.15)

...çocukları bir araya getirmek ve onları daha birbirlerini daha dikkatli dinleme konusunda teşvik ettiğine inanıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde Anadolu masal anlatıcılığının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin davranışlarını düzenlemede dinleme becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.14 görüşme kaydında *bu süreçte çocuklarda dinleme becerisinin çok az olduğunu gözlemliyorum ve onu desteklemek için o tarzda kullanıyorum ve inanılmaz katkısını görüyorum* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere çocukların az olan dinleme becerisini masalların desteği ile arttığı belirlenmiştir. Sözel mesaj-dinleme süreci aynı zamanda iletişimin öğrenme sürecidir. Verilmek istenen mesaj alıcının dinleme becerisinden etkilenir. Alıcı, tüm dikkatini ve ilgisini mesaj üzerinde yoğunlaştırmalıdır. Alıcının düşüncesi, mesajın önüne geçmemesi dinleme becerisi ile olgunlaşır (Ergin ve Birol, 2000, s.115). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere öğrencilere dinleme becerisinin kazandırılması öğrenme sürecine de katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda masal anlatıcılığının öğrencilerin dinleme becerilerine katkı sağlamasının aynı zamanda öğrenme öğretme sürecine katkı sağladığı olarak belirlenir. Bunun yanında çocukların, günlük hayatlarında birbirlerini dinlemelerine ve iletişim becerini geliştirmelerine masalların katkı sağladığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4.3.Tema Masalla Birlikte Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formunda vermiş oldukları yanıtlar sınıflandırılmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda, *masalla birlikte kullanılan yöntem ve teknikler* teması altında *düz anlatım, soru- cevap, canlandırma /dramatizasyon, beyin fırtınası, örnek olay sıralaması ve problem çözme* yöntem teknikler altı alt temaya ulaşılmıştır.

Tablo 4.3. *Masalla Birlikte Kullanılan Yöntem ve Teknikler*

Tema	Kod	Frekans (f)	Yüzdellik (%)
Yöntem ve Teknikler	Düz Anlatım	9	45
	Soru Cevap	15	75
	Canlandırma/Dramatizasyon	10	50
	Beyin Fırtınası	9	45
	Örnek Olay Sıralaması	8	40
	Problem Çözme	8	40

4.3.1. Yöntem ve Teknikler

Görüşmelerde öğretmenler, masal anlatırken masalla birlikte kullandıkları yöntem ve tekniklerden söz etmişlerdir. Bu yöntem ve teknikleri masalla birlikte nasıl kullandıklarına dair örnekler vererek açıklamışlardır.

Görüşmelerde öğretmenler, masal anlatırken masalla bütünleşerek kullandıkları yöntem ve teknikleri belirtmişlerdir. Bu yöntem ve teknikleri masalla birlikte nasıl kullandıklarından örnekler vererek söz etmişlerdir. Yılmaz ve Sünbül (2004), öğrencilerin düzeyi, dersin hedefi ve konusu dikkate alınarak uygun yöntem-teknikler belirlenmelidir. Aynı derste birden fazla yöntem ve teknik kullanılabilir. Yöntem ve teknik belirlemede sınıf mevcudu, sınıfın fiziksel yapısı ve dersin materyalleri gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır (s.102). Öğretmen, yöntem ve tekniğini belirlerken etkileneceği alanları ve uygulanabilirliğine dikkat ederek değişik yöntem ve teknikler kullanmaya özen göstermelidir (Küçükahmet, 2005, s.53). Öğretmen yöntem seçimi yaparken öğrenciye kazandırılmak istenen davranış, grubun büyüklüğü, eğitim ortamı, zaman yönetimi, araç-gereç durumu ve yeterliliklerini dikkate alır (Yalın, 2000, s.64).

4.3.1.1. Düz anlatım. Öğretmenler, yöntem ve tekniklerden *düz anlatım* yönteminden yararlandıklarından söz etmişlerdir. Genel olarak verdikleri cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir. Demirel'e (2017a) göre Düz anlatım yöntemi, öğretmenin bilgiyi aktardığı, sözlü anlatımın ağırlıklı olduğu bir yöntem olarak tanımlanmıştır. Yılmaz ve Sünbül (2004) düz anlatım yöntemi, tüm tekniklerin kullanılması sırasında, derse dikkat çekmede, öğrencileri güdülemede, konular arasında geçiş yaparken, konunun önemli noktalarını belirtirken ve özet etkinliklerde bu yöntem kullanılmaktadır (s.195).

Anadolu masalını anlattığım sırada düz anlatım yöntemini kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Okul öncesinde en çok kullandığım yöntem ve teknikler (düz)anlatım, soru-cevap, oyun, beyin fırtınası, problem çözme, müzik, gösterip yaptırma ve tartışmadır. Bu yöntem ve tekniklerden hangisi ya da hangileri masalıma uygunsa o yöntemi-tekniki tercih ediyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.2)

Anlatım(düz) sırasında ise tekrarlanan söz gruplarında ya da konuşma metinlerine çocukları da dahil ederek masalı dinlerken...(Görüşme Kaydı: Ö.3)

Ee şimdi bir masal evet masal anlatıcılığı düz anlatım var sunuşu yorumu var tabi ki ama biz buna neler katıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Aynı şekilde çok fazla yöntem ve tekniğinde aynı anda kullanmamızı sağlıyor. Anlatım tekniği ile masalımızı anlatıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.10)

Eee genelde düz bir anlatım oluyor mesela...(Görüşme Kaydı: Ö.12)

Doğrudan anlatım tekniği kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.16)

...anlama dinleme var çünkü anlatıyorsun öğrencinin dinlemesini sağlıyorsun ya da tam tersi sen dinliyorsun karşı taraf anlatıyor.(Görüşme Kaydı: Ö.17)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin masalı anlatırken düz anlatım yönteminden yararlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.1. görüşme kaydında *Anadolu masalını anlattığım sırada düz anlatım yöntemini kullanıyorum* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere özellikle masalı anlatım sırasında düz anlatım yöntemi kullandıkları belirlenmiştir. Binbaşıoğlu (1983), anlatma yöntemi, en çok çocuklarda masal biçiminde kullanıldığı zaman etkili olabilmektedir (s.107). Öğretmenlerin görüşme kayıtlarında düz anlatım yöntemini masalda kullandıklarını belirtmelerini destekler niteliktedir.

4.3.1.2. Soru cevap. Görüşmelerde, öğretmenler masalda en çok *soru cevap* yönteminden yararlandıklarından söz etmişlerdir. Soru cevap, öğretmenin soruları formüle ederek öğrencilerinin cevaplamalarına dayanan bir yöntemidir. Bu yöntemde öğretmen neyi ne zaman soracağını belirlemeli ve öğrencilerini iyi tanımalı ve öğrencilerinin yaratıcılığı geliştirerek düşünmelerini sağlamalıdır. (Küçükahmet, 2005, s.57).

Öğrenmeye büyük katkısı olan soru-cevap yönteminde soruya değer vererek öğrenciyi düşünmeye sevk eder ve öğrencinin yeni bilgileri keşfetmesine olanak tanır (Binbaşıoğlu, 1983, s.109).

... deminde belirttim zaten soru cevap şeklinde oluyor onların anlatımı şeklinde oluyor. (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Bu zor mutlaka ee hazır bulmuşken bakıyoruz soru sorma tekniğini mesela çok kullanıyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.5)

... soru cevap tekniğini katıyoruz çocuklara...masala sokmaya çalışıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Masalda durup sorular sorarak soru cevap tekniğini...(Görüşme Kaydı: Ö.10)

...açık uçlu sorular sorduğumuzda çocuk daha fazla bir şeyler soruyor ve daha da kalıcı oluyor. (Görüşme Kaydı: Ö.11)

... ama bunu desteklemek için soru cevap yöntemine... (Görüşme Kaydı: Ö.12)

...yine masalın sonrasında soru cevap yöntemini kullanıyorum... iletişim becerilerini destekliyor. (Görüşme Kaydı: Ö.14)

Soru cevap yöntemini kullanıyorum, bazen masalı bir yerde kesip sizce şimdi ne olacak diye soruyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.15)

...soru cevap var anlattıklarımızla ilgili sorular soruyoruz cevaplar verilmesini bekliyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.17)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, masal anlatırken en çok soru cevap yönteminden yararlandıklarından söz etmişlerdir. Tablo 4.3 masalla birlikte kullanılan yöntem ve teknikler tablosu incelendiğinde % 75 görüşme yapılan öğretmen masal anlatırken soru-cevap tekniğinden yararlandığı belirlenmiştir. Öğretmenler, masal anlatırken soru-cevap yönteminden yararlanarak öğrencilerin masala dâhil olmalarını ve masal kahramanlarını, masalda geçen olayları daha iyi anlamalarını sağladıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin soru cevap yönteminden hem masalı anlatırken hem de masal sonunda yararlandıkları belirlenmiştir.

4.3.1.3. Canlandırma/ dramatizasyon. Görüşmelerde öğretmenler, masalı planlarken, *canlandırma/dramatizasyon* tekniğinden yararlandıklarını belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim programına (2013) göre “çocukların bir grup içerisinde durum ve olayları kendi yaşantılarından yola çıkıp materyaller kullanarak dramatik formlar yoluyla canlandırmalarıdır”(s.41).

...drama yöntemi kullanıyoruz masalı dramatize ediyoruz.’’ (Görüşme Kaydı: Ö.6)

ee masaldan sonra onu (masalı) canlandırıyoruz drama çalışmaları yapıyoruz oyunlaştırıyoruz masaldaki karakteri oynayıp yansıtabiliyoruz. Okul öncesi denince akla gelen ilk oyun oluyor masalı da biz direk oyuna bağlayabiliyoruz.’’ (Görüşme Kaydı: Ö.7)

...rol yapma, drama, gibi birçok yöntemi kullanıyorum. Örneğin altın balta masalında biz öğretmenler olarak masalı canlandırarak. Sonra çocukların düşüncelerini alıp sorularla kimin doğruyu kimin yanlış yaptığını bulmaları ve sonucunda ne olduğunu konuşmuştuk.’’ (Görüşme Kaydı: Ö.8)

Masaldan sonra drama yaparak..(canlandırma) (Görüşme Kaydı: Ö.10)

...bir rolü kendisi hani masalın içindeki bir hangi kişi olmak ister ya da hangi karakter olmak ister gibi kişiselleştirerek sarmanlı planlamayla daha etkili olduğunu düşünüyorum ve öyle veriyorum.’’ (Görüşme Kaydı: Ö.13)

...son olarak da drama kullanıyoruz; canlandırma yapıyoruz masalların sonunda... (Görüşme Kaydı: Ö.17)

...sınıf içinde özellikle Drama tekniğini masalın bitiminde kullanıyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, öğrencilerin, masalda geçen olayları canlandırmaları ile drama tekniğinden yararlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.17 görüşme kaydında *son olarak da drama kullanıyoruz; canlandırma yapıyoruz masalların sonunda* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere öğretmenlerin öğrencileri ile birlikte masalın sonunda drama tekniğinden yararlandıkları canlandırma yaptıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin masal anlatımından sonra masalın konusunu dikkate alınarak canlandırma ve dramatisasyon çalışmalarına yer verdikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

4.3.1.4. Beyin fırtınası. Masal kullanırken *beyin fırtınası* tekniğinden destek aldıklarından söz etmişlerdir. Demirel (2017a), bir grubun sorun çözerken mümkün olduğu kadar çok fikir üretmesidir. Her çözüm, diğer grup üyeleri tarafından daha yeni ve iyi çözümleri bulmayı tetikler (s.105). Beyin fırtınası, bir probleme çözüm getirmek için spontan olarak bir öğrencinin fikrinin diğer öğrencide başka fikirler çağrıştırdığı çok sayıda farklı fikirlerin üretilmesidir (Yılmaz ve Sünbül, 2004, s.269).

...farklı fikirler istediğimizde beyin fırtınası yapıyoruz ... çocukların farklı fikirlerine özgürce söylemesine olanak sağlıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Beyin fırtınasını çok kullanıyorum. Masalların içinde çocukların kendi düşüncesini söyleyeceği anlatımlar çok oluyor çünkü...(Görüşme Kaydı: Ö.8)

...mesela bilişsel alanda düşünmeye sevk ediyor akıl yürütmeye mesela beyin fırtınası yaptırıyoruz mesela masallar genelde çelişki durumu mesela diyoruz sen bu durumda olsan ne yapardın bunun yaptığı doğrumu diye bu şekilde çocuklara soru cevap u yönlendiriyoruz beyin fırtınası yaptırıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.9)

...hem de düşündürücü sorularla beyin fırtınası tekniğini kullanıyorsun.(Görüşme Kaydı: Ö.10)

...işte masalda yer alan bir problemi yarıda bırakıp işte siz olsanız nasıl çözerdiniz nasıl çözebiliriz diye beyin fırtınası tekniğini kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.12)

...beyin fırtınası sen onun yerinde olsaydın ne yapardın...(Görüşme Kaydı: Ö.14)

Ayrıca masalın bazen sonunu değiştirerek bir son buluyoruz, bazen de adını. Bu zamanlarda beyin fırtınası yapıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.16)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin beyin fırtınası tekniğinden yararlandıkları belirlenmiştir. Öğretmen Ö.8. görüşme kaydında *masalların içinde çocukların kendi düşüncesini söyleyeceği anlatımlar çok oluyor* örnek ifadesinde, öğrencilerin masal anlatımları hakkındaki kendi fikirlerinden yola çıkarak farklı fikirler, farklı bakış açıları kazandıran beyin fırtınası tekniğinden yararlandıkları belirlenmiştir.

4.3.1.5. Örnek olay sıralaması. Görüşmelerde öğretmenler, Anadolu masal anlatıcılığı kartlarından yararlanarak olay sıralaması yaptıkları ve örnek olay sıralamasından yaralandıklarından söz etmişlerdir. Genel olarak verdikleri cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir. Örnek olay sıralamasında öğrencilerin, bir gerçek ya da hayali olaya katılmalarını gerektirir. Öğrenciler, olayı öğrenir, verileri analiz eder, sorunu değerlendirirler. Tartışarak olayı ayrıntılı bir şekilde çözümleyip, olaya ilişkin öneriler geliştirirler (Küçükahmet, 2005, s.71).

Büyük grup çalışması kullanabiliyoruz küçük grup çalışması yapabiliyoruz ee biraz önce dediğim gibi (kartlarla) olay sıralaması yaptırabiliyoruz yani bu tarzda daha fazla bir şey mi..(Görüşme Kaydı:Ö.6)

Sonra örnek olay yöntemiyle Tutum ve farkındalık oluşturma, Çok yönlü bakış açısı geliştirmelerine katkı sağlanmaya çalışılmıştır.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

Ee çok fazla örnek olay kullanıyorum.. (Görüşme Kaydı: Ö.9)

...mesela tekerlemeleri bilmeceleri manileri ve de olay sıralamalarını birbirlerinin içerisinde sarmalayarak verdiğimizden...(Görüşme Kaydı: Ö.13)

...yine örnek olayı kullanabiliyoruz bir olay üzerinden çocukların bunu 5 yaş üzerinde kullanabiliyoruz ama daha çok özellikle o birazda masalın seviyesine de bağlı ağırlığına da bağlı...(Görüşme Kaydı: Ö.14)

Örüntü çalışmalarında, sıralama çalışmalarında Anadolu masalını anlatıp onlardan sıralamalarını istiyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.15)

...örnek olay var aslında çünkü çıkarımda bulunuyoruz ee masallardan...(Görüşme Kaydı: Ö.17)

(masal kartları ile) masal oluşturma ve olay örgüsü kurulması ile...'' (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, öğretmenlerin anlattıkları masalda geçen olaylar ile ilgili öğrencilerin çözümleme yapmaları sağlanarak örnek olay sıralaması yaptığı belirlenmiştir. Örneğin öğretmen Ö.6. görüşme kaydında *büyük grup çalışması kullanabiliyoruz küçük grup çalışması yapabiliyoruz ee biraz önce dediğim gibi kartlarla olay sıralaması yaptırabiliyoruz yani bu tarzda daha fazla bir şey mi* örnek ifadesinde anlaşılacağı üzere Anadolu masal anlatıcılığı kartlarından yararlanarak öğrencilerin masalda geçen olayları sıraladığı belirlenmiştir. ,

Bağcı-Ayrancı ve Aytaş'a (2017) Okul öncesi dönem çocukları ne yapacaklarını kendilerine söylenmesinden hoşlanmamasına rağmen masallarda geçen karakter ve olayları değerlendiren bir yapıya sahip olması hedef kitleye kazanım sağlaması bakımından son derece önemlidir (4226). Masallarda geçen örnek olayların hedef kazanımlara ulaşmada yöntem olarak kullanıldığını destekler bir tanımdır.

4.3.1.6. Problem çözme. Görüşmelerde öğretmenler, masalın sonunda problem çözme yönteminden destek aldıklarından söz etmişlerdir. Genel olarak öğretmenlerin verdikleri cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir. Problem çözme yöntemi, çocuğun benzer birkaç problemle karşılaşarak doğru çözüme gitmesine sevk eder. Problemin önemi gösterilerek olgunluk ve beceri düzeyine göre problemi tanımlayarak yaratıcı düşünmesini sağlar (Küçükahmet, 2005, s.62). Herhangi bir konuda düşünmek problem çözmeye yönelik bir çabadır. Karar vermek ise problem çözme yönteminin son evresidir (Binbaşıoğlu, 1983, s.117). Bu yöntem, öğrencilerin çok açık bir çözümü olmayan bir problemi çözmelerini gerektirir (Saban, 2004, s.208).

...ee masaldaki soruna göre problem çözme yöntemini de kullanıyoruz...(Görüşme Kaydı: Ö.7)

...masaldaki probleme dair düşündürülerek problem çözme tekniğini devreye sokuyorsun. (Görüşme Kaydı: Ö.10)

Son cevap olarak problemi çözme yöntem tekniği diyelim. (Görüşme Kaydı: Ö.12)

...problem çözme kullanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...her hangi bir durum ya da problem karşısında problem çözmeye gidiyoruz böyle bir yöntemi de kullanıyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.17)

...problem çözme yöntemi belki masalın içindeki şeyleri değiştirip problemi çözmeleri istenebilir. (Görüşme Kaydı: Ö.18)

...masal anlatımı sonrasında örneklerle problem durumunu tanımlayıp bu duruma çözümler üretmelerine de fırsat vererek problem çözme tekniği kullanıyorum(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde masal anlatıcılığı yapan öğretmenlerin problem çözme yönteminden destek aldıkları belirlenmiştir. masalda geçen problem durumunu belirlemek, problemin anlaşılmasını sağlamak ve masalda geçen problemi öğrencilerle birlikte çözebilmek için problem çözme yönteminden yararlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca Öğretmen Ö.10 görüşme kaydında *masaldaki probleme dair* ve Öğretmen Ö.17 görüşme kaydında *masalın içindeki şeyleri değiştirip problemi çözmeleri istenebilir* örnek ifadelerinde problem çözme yöntemi kullanırken masalın içeriğinde geçen sorunlardan yararlandıkları belirlenmiştir.

4.4.Tema Masal Kullanmanın Sınıf Yönetimine Katkısı

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formunda vermiş oldukları yanıtlar sınıflandırılmıştır. Görüşme verilerinin içerik analizi sonucunda, öğretmenlerin masalı kullanmasının *sınıf yönetimine* katkısı teması altında *sınıf ortamı* ve *ilişkilerin düzenlenmesi* biçiminde iki alt temaya ulaşılmıştır.

Tablo 4.4. Masal Kullanmanın Sınıf Yönetimine Katkısı

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (f)	Yüzdelerik (%)
Sınıf Yönetimine Katkısı	Sınıf ortamı	Sınıf İklimi	8	40
		Zaman Yönetimi	6	30
	İlişkilerin Düzenlenmesi	Merak	14	70
		Göz teması kurma	7	35

4.4.1.Sınıf Ortamı

Görüşmelerde öğretmenler, masal kullanmanın sınıf ortamına *sınıf iklimi* ve *zaman yönetimi* açısından olumlu katkısı olduğundan söz etmişlerdir. Okul öncesi eğitiminde sınıf yönetimi çocuğun temel gereksinimleri dikkate alınarak düzenlenmelidir Çocuğa göre düzenlenecek sınıf ortamında çocuğu çok yönlü geliştiren, davranış ve çeşitli beceriler kazandıran çocuğu merkez alan bir sınıf düzeni olmalıdır (Uyanık-Balat ve Bilgin, 2011, s.4).

4.4.1.1.Sınıf iklimi. Görüşmelerde öğretmenler, eğitim ortamında masal kullanmanın sınıf ortamının *sınıf iklimi* olumlu olmasına katkı sağladığından söz etmişlerdir. Genel olarak verilen cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir. Bacanlı (2004), sınıf ortamı diğer ortamlara benzemeyen özelliklere sahiptir. Sınıfın özel nitelikleri sosyal davranış ortamlarını oluşturur (234). Olumlu sınıf iklimi; öğretmen ve öğrenciler arasında duygular, tutumlar, değerler ve ilişkiler ile öğrenmeyi etkileyen atmosfer olarak tanımlanmaktadır (Varış, 1998, 169).

Masalı seven çocuklar masal öncesinde kendi istekleriyle masal alanını hazırlamaya katkıda bulunuyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.2)

Masal anlatılacak ortama oturduğumuz zaman çocuklar masalın havasına daha çabuk giriyor. (Görüşme Kaydı: Ö.3)

...çocuklar sınıf da değil yada orda değilken sınıfı düzenlemek masal halısını hazırlamak üzerine masala dair bir şeyler yerleştirmek bir sürpriz hazırlamak diye düşünelim bunu hazırlamak çok etkili oluyor çocuk sınıfa girdiğinde farklı bir atmosfere girmiş gibi oluyor ve hemen benim bir yerde olma hemen bir olayın içinde olma...(Görüşme Kaydı: Ö.7)

...masal alanı oluşturduğumuz zaman mesela o yuvarlağın etrafında toplandığımız zaman zaten çocuklar ...(Görüşme Kaydı: Ö.9)

Tabi öncelikle konuya uygun çember oluşturuyorum çemberde o konuda geçen nesnelere ya da masalda geçen...(Görüşme Kaydı: Ö.11)

...ı masaldan edindiğimiz o kıssadan hisselerle ya da örneklendirmeler u daha iyi bir ortam kurabilmemize yardımcı oluyor diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Ö.17)

...yani bir topluluk olma gerekiyor orda bir çemberin etrafında toplanmak gerekiyor ee o nedenle de herkesin bir arada toplanıp...(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Anadolu Masalları günü diye adlandırdığımız günler planlıyoruz ve önceden planlanmış, yapılandırılmış bir ortamda daha sakin ve huzurlu bir şekilde masal dinliyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.20).

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının sınıf ortamına olumlu sosyal bir ortam kazandırdığı belirlenmiştir. Örneğin öğretmen Ö.7 görüşme kaydında *farklı bir atmosfere girmiş gibi oluyor ve hemen benim bir yerde olma hemen bir olayın içinde olma* ifadesinden de anlaşıldığı üzere masalın sınıf atmosferini değiştirdiği yönünde katkı sağladığı belirlenmiştir. Öğretmen Ö.11 görüşme kaydında *çember oluşturuyorum* ve öğretmen Ö.19 görüşme kaydında *çemberin etrafında toplanıyoruz* örnek ifadelerinden masal anlatırken öğrencilerin çember şeklinde oturarak bir arada toplanıldığı bir ortam olduğu dikkat çekici bir bulgudur.

4.4.1.2.Zaman yönetimi. Görüşmelerde öğretmenler, masal kullanmanın sınıf yönetimine, sınıf ortamı açısından *zaman yönetimi* olarak katkısı olduğundan söz etmişlerdir. Başar (2004), sınıfta yapılan etkinliklerin tümünün süreçlerinin iyi planlanması ve zamana bağlanması gereklidir (s.81). Eğitim ortamında sınıf yönetimi becerileri oldukça önemlidir. Eğitim sürecinde hedeflere ulaşabilmek için öğretmenlerin zaman yönetimi becerisine sahip olması sınıf yönetiminde önemli bir kolaylık sağlamaktadır (Uyanık-Balat ve Bilgin, 2011, s.173).

...öğretmenim bugün hangi masalı anlatacaksınız? Ya da ne zaman masal anlatacaksınız diye sorular soruyorlar. (Görüşme Kaydı: Ö.1)

...çoğu zaman aynı birlikte zaman paylaşıyorsun...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

...yorulduğu zaman evet bir masalla dinlenmek orda bir hayat bulmak onlara iyi geliyor diye düşünüyorum evet masala bir giriş tekerlememiz var ben onu söylediğimde çocuklar hemen masal saati olduğunu biliyor.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

...mesela haydi masal anlatıyoruz masal saati geldi dediğimiz zaman hoşuna gidiyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.9)

...tekerlemeye başladığımda çocuklar onun etrafında oturup masal saatinin başladığını ve heyecanlarını gözlerinden hissedebiliyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.13)

...çünkü masalında belli bir süresi var ee masal bittikten sonra...masal saati olduğunu karakterize etmek adına yani o masal saatini vurgulamak adına mesela üç tane elma koyuyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde masal kullanmanın sınıf ortamı açısından zaman yönetimine katkı sağladığı belirlenmiştir. Örneğin öğretmen Ö.19 görüşme kaydında *çünkü masalında belli bir süresi var ee masal bittikten sonra masal saati olduğunu karakterize etmek adına yani o masal saatini vurgulamak adına mesela üç tane elma koyuyorum* örnek ifadesinde öğrencilerin *masal saati* olduğu ve masal saati düzenine uygun hareket sergiledikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda sınıf ortamında öğretmenlerin zaman yönetimini olumlu yönde desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.13 görüşme kaydında *tekerlemeye başladığımda* ve öğretmen Ö.19 *üç elma koyuyorum* örnek ifadelerinde öğretmenin masal başlama zamanını tekerleme ile masal bitiş zamanını üç elma ile belirleyerek zaman yönetimi sağladıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

4.4.2. İlişkilerin Düzenlenmesi

Görüşmelerde öğretmenler, Anadolu masal anlatıcılığının eğitim durumlarında kullanılmasının sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine katkı sağladığından söz etmişlerdir. İlişkilerin düzenlenmesi teması *merak* ve *göz teması kurma* kodları ile incelenmiştir.

4.4.2.1. Merak. Görüşmelerde öğretmenler, eğitim ortamında masal kullanmanın sınıf yönetimi açısından sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesinde masalların öğrencilerin meraklarını çeken ve ilgilerini toplamalarını sağlayan özellikleri olduğunu belirtmişlerdir. Bilişsel yapılanmanın en önemli amaçlarından biri olarak öğrencinin derse ilgi duyarak katılımını sağlamaktır. İlgi ve derse katılım merak uyandırmak yoluyla daha çabuk sağlanabilir (Altıntaş, 2000, s.76). Çocuklar, kendi çevrelerine doğal olarak meraklıdır. Çocukta olan merak zamanla ilgiyle devam etmektedir (Saban, 2004, s.97).

Çocukları masalın dünyasına davet ettiğimizde masalların dünyası zaten çocuklar için yeterince ilgi çekici...(Görüşme Kaydı: Ö.1)

İlgi çekici olması sınıf kontrolünün çabuk sağlanmasına katkı sağlıyor...masalın üzerine işlenecek konunun daha kolay kavranmasına katkı sağlıyor. Çocukların merak duygularını arttırarak daha istekli öğrenme ortamı oluşturduğunu düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

...ee işte merak duygusu geliştiriyor. (Görüşme Kaydı: Ö.12)

Çocuğun ilgisi merakı masal bitene kadar çok yerinde oluyor ve en sonunda da o sonucu yakalamak için sabırsızlıkla bekliyorlar. (Görüşme Kaydı: Ö.13)

Masallar tüm öğrencilerin ilgisini çektiği için derse aktif olarak katılıyorlar.(Görüşme Kaydı: Ö.15)

Masalın ilgisini çeken bölümüne yoğunlaşıyor ve o bölümle ilgili etkinlikler tercih ediyor. (Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde Anadolu masal anlatıcılığının eğitim durumlarında kullanılmasının ilişkilerin düzenlenmesi açısından masalların öğrencilerin ilgilerini çeken ve merak duygularını uyandıran özellikleri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen Ö.13 görüşme kaydında *çocuğun ilgisi merakı masal bitene kadar çok yerinde oluyor ve en sonunda da o sonucu yakalamak için sabırsızlıkla bekliyorlar* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere masal dinleyen çocuğun ilgi ve merakı masalın sonuna kadar devam etmekte olduğu anlaşılmaktadır.

4.4.2.2.Göz teması kurma. Görüşmelerde öğretmenler, eğitim ortamında masal kullanmanın sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesi yönüyle öğrencilerle göz teması kurmada kolaylaştırdığından söz etmişlerdir. Göz teması, hem verici hem de alıcı olma özelliğine sahiptir. Bu nedenle sınıf yönetiminde iletişimin en önemli parçasıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak göz teması ile her öğrenci ile ayrı ayrı iletişim kurulabilir (Özbent, 2007, s.8).

Gözlerim kitabın sayfasında olduğu için çocuklarla göz teması kuramıyorum onların ne hissettiğini anlamakta zorlanıyordum. Artık özellikle sınıf içinde ki Türkçe dil çalışmalarım daha renkli ve eğlenceli geçiyor. En başta çocuklarımla göz göze olabildiğim için ben mutlu oluyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

...çocuklarla göz teması kurduğumuz için hani hatta bazen diyorum ki haydi çocuklar hani masalı açayım mı?... hikayede çocuklarla göz teması kuramıyorduk ama masalda çocuklarla göz teması daha rahat... (Görüşme Kaydı: Ö.4)

Tamam şöyle masal öyle güzel bir şey ki öğretmenin gözünden çocuğun gözüne geçtiğini düşünüyorum yani o anda masal anlatırken çocukla evet karşında bir köprü...(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Özellikle göz temasını hiç bozmadığımız için ritmi yakalamak daha kolay oluyor. Sınıf yönetimi kontrolümüz altında oluyor .(Görüşme Kaydı: Ö.10)

...yok karşımızda çocuklar gözlerinin içine bakıyoruz yani o göz iletişimini kurduğumuz sürece çocuğun kendisinin de o olayın içerisinde olduğunu hissediyor.(Görüşme Kaydı: Ö.13)

...masal anlatılırdı bir araya gelinirdi göz teması kurulurdu şimdi bunu masallarla yapmaya çalışıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

...öğretmenin gözünün içine bakması lazım ee masal anlatıcılığın direk sınıf yönetimine daha da geliştirdi.(Görüşme Kaydı: Ö.19).

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde öğretmenlerin masala eğitim durumlarında yer vermesinin sınıf içi ilişkilerinin düzenlenmesinde olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir. Masal anlatırken masalı öğretmenlerin bir kitaptan yararlanmadan anlatmaları öğrencileri ile masalı anlatırken daha çok göz teması kurabilmelerine ve göz teması kurmanın sınıf içi iletişimin düzenlenmesine destekleyici katkı sağladığı belirlenmiştir.

Ayrıca öğretmen Ö.1. görüşme kaydında *gözlerim kitabın sayfasında olduğu için çocuklarla göz teması kuramıyor onların ne hissettiğini anlamakta zorlanıyordum. Artık özellikle sınıf içinde ki Türkçe dil çalışmalarım daha renkli ve eğlenceli geçiyor. En başta çocuklarımla göz göze olabildiğim için ben mutlu oluyorum* örnek ifadesinde öğretmenlerin hikâye kitabı okurken öğretmen ve öğrenci arasında kitap olduğunu, masal anlatırken ise kitap olmadan anlatmanın öğrenciler ile göz teması kurmayı kolaylaştırdığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda hikâye ve masal arasında göz teması yönünden farklılık olması çarpıcı bir bulgudur.

4.5.Tema Masal Kullanmanın Sınırlılıkları

Öğretmenlerin, Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının, eğitim durumlarında yer verilmesi ve masalın eğitim ortamlarında kullanılmasının bulgularda açıklanan katkıları olmakla birlikte sınırlılıklarının olduğu da belirlenmiştir. Anadolu masalının eğitim durumları açısından sınırlılıkları teması altında *masal açısından* ve *öğrenci açısından* sınırlılık olmak üzere iki alt temaya ulaşılmıştır.

Tablo 4.5. *Masal Kullanmanın Sınırlılıkları*

Tema	Alt Tema	Kod	Frekans (f)	Yüzdeler (%)
Sınırlılık	Masal Açısından	Derlenen Masal Sayısı	6	30
		Masal İçeriği	13	65
	Öğrenci Açısından	Kazanım	5	25
		Yaş Grubu	11	55

4.5.1.Masal Açısından

Görüşmelerde öğretmenler, eğitim ortamlarında masal kullanmanın özellikle okul öncesi eğitimde *derlenen masal sayısı* ve *masal içeriği* olarak sınırlılıkları olduğundan söz etmişlerdir.

4.5.1.1. Derlenen masal sayısı. Masal açısından derlenen masalların azlığını ve masal bulamamak sınırlılık olarak belirtmişlerdir. Genel olarak verilen cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir.

...derlenen masal sayısı azlığı biz öğretmenleri sınırlıyor. Sürekli aynı masalları tekrar tekrar anlatmak durumunda kalıyoruz.(Görüşme Kaydı: Ö.1.)

...derlenmesi gereken daha çok masal olabilir ben bu masal derleyenlerin sayısının artması gerekir ilgilenenler olabilir bununla ilgili bir proje olabilir belki ee öğretmenler küçükken birinden dinledikleri masalları derleyebilir. (Görüşme Kaydı: Ö.7)

...sınırlılıkları oluyor o konuyla ilgili masal bulamayınca anlatamıyoruz. (Görüşme Kaydı: Ö.11)

Öğretmenlerin en büyük sıkıntısı masal bulamama yani masal anlatıcısı neyi anlatacağız? Hangi masalı anlatacağız? (Görüşme Kaydı: Ö.13)

Anadolu masalları da çeşitlendirilebilir bir projeye dönüştürülür beş gün bunun üzerinde çalışılabilir.(Görüşme Kaydı: Ö.18)

...masal bulma açısından sınırlılıklar derleme masal açısından sınırlılıklar var anlatabileceğimiz masal sayısı az... (Görüşme Kaydı: Ö.19)

Yukarıdaki görüşme verilerinden yapılan alıntılar incelendiğinde, masalı kullanırken masal açısından sınırlılıkları olduğu belirlenmiştir. Bu sınırlılıklar derlenen masal sayısının azlığı, masal bulmada zorlanma şeklinde özetlenebilir. Ayrıca öğretmen Ö.7 görüşme kaydında *derlenmesi gereken daha çok masal olabilir ben bu masal derleyenlerin sayısının artması gerekir ilgilenenler olabilir bununla ilgili bir proje olabilir belki ee öğretmenler küçükken birinden dinledikleri masalları derleyebilir* örnek ifadesinde masal derleyenlerin sayısının çok az olduğundan ve masal derleyenlerinin sayısının artırılması gerektiğinden ve öğretmenlerin masal derlenmesine katkı sağlayabileceği çarpıcı bir bulgudur.

4.5.1.2.Masal içeriği. Görüşmelerde öğretmenler masal kullanırken *masalın içerik* bakımından sınırlılıklarından söz etmişlerdir.

Anadolu masallarımızda da üvey anne ya da ölüm gibi temalar var. O nedenle hangi yaş grubuna hangi masalın anlatılabileceği ile ilgili çok dikkatli olunmalı. Öncesinde mutlaka bu konuda göz önünde bulundurularak masalla ilgili hazırlık yapılmalı.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Aynı karakterlerin hep iyi bir misyon üstlenmeleri ya da tam tersi hep kötü bir misyon üstlenmeleri. Örneğin üvey anne kelimesi geçiyorsa bir masalda o anne mutlaka bir kötülük yapıyordur gibi...(Görüşme Kaydı: Ö.2)

Mesela tarafların sevdalanması ya da ölüm kavramları çocukların seviyelerini biraz aştığını düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

...hani çocuklar geçmişe dayalı hani padişahları çok bilmiyorlar ya da bazen ürkütücü cadı kavramı ya da işte birden farklı bir şeyin ortaya çıkışı hani devler...(Görüşme Kaydı: Ö.4)

...tabii ki yaşlara göre konumlara göre değişir mesela tamam eğitici mesela şey var bu Avrupa'dan masalarda da vardır bu mesela kötü ruhlar falan hani mesela...(Görüşme Kaydı: Ö.5)

...mesela padişah Keloğlan tarzı hadi yine Keloğlan yine çizgi filmde biraz bildikleri oluyor padişah şehzade çocuk bunu kavrayamıyor hani okul öncesi alanında evet konu anlamında sınırlılıklar olduğunu düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.6)

...okul öncesi öğretmeni olunca bazı masalları evet uyarlamak biraz zor olabiliyor özellikle böyle ilk altın yumurtlayan tavuğu anlatırken oradaki karakter evet olayı nasıl anlatabilirim bunu nasıl uyarlayabilirim orda zorlandığımı düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Ayrıca olağan üstü olaylar fazla olunca çocukların normal hayatta da bunlara inanmasına neden olabiliyor.(Görüşme Kaydı: Ö.8)

Anadolu masallarında çok korkuyla ilgili masallar olabiliyor çocuklar bundan etkilenebiliyor hani ben bu noktada açıkçası zorlanıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.9)

...o çocuğa anlatamamak bence sınırlılığı o mesela yok kuzunun karnını kesmiş yok karnından çıkarmış gibi buralar da beni rahatsız ediyor. (Görüşme Kaydı: Ö.12)

Ödül olarak padişahın kızını alma ve evlenme, sevilme, zengin olma, öz babasına hayat dersi verme vb. konuların öğrencilerin anlamakta zorlanacağını düşünüyorum(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde masal kullanırken masalda geçen olayları okul öncesi öğrencilerine aktarırken zorlandıkları belirlenmiştir. Öğretmen Ö.8. görüşme kaydında *olağanüstü olaylar fazla olunca çocukların normal hayatta da bunlara inanmasına neden olabiliyor* Anadolu masalının içeriğinde yer alan olağanüstü olayların yer alması öğrencilerin gerçek hayatta bağdaştırması öğretmenlerin masalı öğrencilerine aktarırken zorlandıkları bir engel olarak belirlenmiştir. Ayrıca masal içeriğinde ölüm, evlenme, üvey anne, ürkütücü cadı, kötü ruhlar vb. temaların olması masalı okul öncesi öğrencilerine aktarırken zorlandıkları sınırlılık olarak belirlenmiştir.

4.5.2. Öğrenci Açısından

Masal kullanırken öğrenci açısından *kazanım* ve *yaş grubu* olarak sınırlılıkları olduğundan söz etmişlerdir.

4.5.2.1.Kazanım. Görüşmelerde öğretmenler, masal kullanmanın öğrenci açısından öğrencilere kazandırılmak istenen kazanım ve göstergeleri destekleyici masalları bulamamalarını sınırlılık olarak belirtmişlerdir.

Çocuğa kazandırmak istediğimiz kazanıma uygun masal bulmak zor(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Anadolu Masallarını seçerken bazen (kazanım olarak) zorlanıyorum ya da anlatırken anlaşılması zor kavramlarla karşılaşıyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.3)

Ben okul öncesi öğretmeni olarak her amacı ve kazanımı masallar ile verme şansım yok; verebileceğim belirli değerler belli konular var onda kullanabiliyorum bir de bu var.(Görüşme Kaydı: Ö.12)

Bazen de anlamını bilmedikleri kelime, kavramla karşılaşabiliyoruz. Bu noktada öğretmenin uyarlamalar(kazanım olarak) yapması gerekebiliyor. (Görüşme Kaydı: Ö.16)

...kazanım olarak öğrenciye katkısı var mı? diye bu hususları da sınırlılık olarak düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.20)

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde, masal kullanırken öğretmenler planlarında yer alan öğrencilerine kazandırmak istedikleri kazanım-göstergeleri destekleyici masalları bulmada ve masallara ulaşmada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen Ö.12 görüşme kaydında *ben okul öncesi öğretmeni olarak her amacı ve kazanımı masallar ile verme şansım yok* örnek ifadesinden de anlaşıldığı üzere öğrencilere kazandırılması hedeflenen tüm kazanım göstergelere uygun masalın bulunmadığı sınırlılık olarak belirlenmiştir.

4.5.2.2.Yaş grubu. Masalı kullanırken okul öncesi öğrencilerinin yaş seviyelerine uygun masallara ulaşmanın sınırlılıklarından söz etmişlerdir.

Özellikle de 3 yaş grubu ile çalıştığım dönemde çocukların seviyelerine uygun anlatabileceğim masal bulmakta zorlanıyordum.(Görüşme Kaydı: Ö.1)

Biraz daha okulöncesi seviyesi düşünülerek üretilmesi gereken masallar (Görüşme Kaydı: Ö.3)

...okul öncesinde olduğunu düşünüyorum hani dedim ya biraz önce mesela bir limon kız masalını bizimkilere anlatsak ee karışık gelebiliyor. (Görüşme Kaydı: Ö.6)

...küçük yaşa bazen anlatabilmek zor olabiliyor hele bu sene 3 yaş grubuyla çalıştığım için biraz daha zor oluyor çünkü masallar...her yaşa uygun masalların daha kapsamlı derlenmesi olabilir diye...ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.7)

Bizim masalı kurgularken çocuğun yaşı gelişim özelliklerine dikkat etmemiz gerekiyor ha oradaki sözü nasıl vermeliyiz nasıl vurgulamalıyız hani ne kadar kurgu yapmalıyız ne kadar öne çıkmalıyız...çok eskiden gelen masallar olduğu için çocukların yaş seviyesine göre düzenlemede sıkıntı yaşayabiliriz.(Görüşme Kaydı: Ö.13)

Anadolu masalı bulduğunda çocuğun seviyesine göre içeriğini bozmadan nasıl işleyeceğini bilmesi gerektiğini düşünüyorum.(Görüşme Kaydı: Ö.14)

Öğrenme öğretme sürecinde zaman zaman çocukların yaşlarına uygun olmayan olaylar masallarda yer alabiliyor. (Görüşme Kaydı: Ö.16)

...hani anlatmak gerektiği için onu çünkü her masalı her yaş grubuna anlatamayabiliyoruz çünkü masalın özünü de bozmamak gerekiyor.(Görüşme Kaydı: Ö.19)

Bazı masalarda da yaş grubu dikkate alınarak... katkısı var mı bakılmalı. (Görüşme Kaydı: Ö.20).

Yukarıdaki görüşme verilerinden alıntılar incelendiğinde Anadolu masal anlatıcılığını eğitim durumlarında kullanırken okul öncesi öğrencilerinin yaş seviyelerine uygun masalların azlığı sınırlılık olarak belirlenmiştir. Ayrıca görüşme kaydında öğretmen Ö.13 *hani ne kadar kurgu yapmalı... çok eskiden gelen masallar olduğu için çocukların yaş seviyesine göre düzenlemede sıkıntı yaşayabiliriz* örnek ifadesi masalı yaş seviyesine göre bozmadan düzenlemede zorlanmaları sınırlılık olarak belirlenmiştir.

5.TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda ulaşılan bulguların sonuçları incelenmiştir. Daha önce yapılmış olan çalışmalarla bu araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik ve farklılıkları üzerinde durulmuştur. Aynı zamanda araştırmanın konusu ile ilgili yapılabilecek yeni araştırmalara ve öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur.

5.1.Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın genel amacı Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin masal anlatıcılığı uygulamalarının, eğitim durumlarına yansımaları öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masallarını eğitim ortamlarında kullanmasının ve Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarına eğitim durumlarında yer vermesinin eğitim durumlarına yansımalarının nasıl olduğunu belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda yapılan görüşmeler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sonucunda bulgular, beş ana tema başlığı altında sunulmuştur.

Tablo 5.1. *Araştırma Sonucu Ortaya Çıkan Ana Temalar*

Araştırma Sonucu Ana Temalar
Masalın Planlanması
Masal Kullanmanın Öğrenci Gelişimine Katkısı
Masalla Birlikte Kullanılan Yöntem ve Teknikler
Masal Kullanmanın Sınıf Yönetimine Katkısı
Masal Kullanmanın Sınırlılıkları

Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenleri, eğitim durumlarını planlama aşamasında; masal anlatacakları ortamı fiziksel olarak hazırladıkları, masal seçimi yaparken masalın, kazanım, kavram, konu, belirli gün ve haftaları destekleyici olmasına ve masalı anlatacakları grubun yaş seviyesine dikkat ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin, masal ile drama etkinliği, görsel sanat etkinliği ve Türkçe etkinliği ile bütünleştirdikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin, eğitim durumlarını planlarken masalardan etkin bir biçimde yararlandıkları söylenebilir. Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış öğretmenlerin, Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarını okul öncesi eğitim programı ile bütünleştirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Masal anlatıcılığı eğitimi almış öğretmenler tarafından Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının; okul öncesi eğitim programının kazanımlarını, kavramlarını, konularını ve belirli gün ve haftalarını destekleyecek biçimde planlandığı bununla birlikte drama etkinliği, görsel sanat etkinliği ve Türkçe etkinliği ile bütünleştirilerek masal anlatıcılığı uygulamalarına eğitim durumlarında yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular masal anlatıcılığı eğitiminin okul öncesi öğretmenlerine, masal ile bütünleştirilmiş bir eğitim programı uygulamasına imkân verdiğini de göstermektedir. Çullu (2019), okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitime yönelik görüşleri araştırma sonucunda okul öncesi eğitim programının en iyi yönlerinden birinin yaratıcılığı destekleyerek bütünleştirilmiş etkinliklere fırsat vermesi olarak yer vermiştir. Yapılan araştırma ve diğer araştırmada okul öncesi eğitim programına bütünleştirilmiş etkinlikler yönünden imkân verdiği yönündedir. Bununla birlikte yapılan bu araştırmada ise okul öncesi eğitimi içinde yer alan Türkçe etkinliği, drama etkinliği ve görsel sanat etkinliği ile masalın bütünleştirilerek eğitim durumlarında kullanılabildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin masalı planlarken; antika eşyalar, dekor, yaratıcı materyaller, müzik aletleri, masalın içinde geçen simgeler, kostüm kıyafet, kitap/set/kartlar, kukla maske seçilen masala uygun olarak hazırladıkları ve kullandıkları belirlenmiştir. Masal anlatıcılığı ile birlikte eğitim durumlarında öğrenci ilgisini çekebilecek nitelikte farklı araç-gereçlerin kullanılması, somut işlemler döneminde olan okul öncesi öğrencilerinin somutlaştırarak öğrenmelerine önemli katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Özkan (2016), sınıf içi eğitimi tekdüzelikten kurtarmak için; hikâye etkinliklerinde farklı sunumlar yapmak ve teknikler denemek, sınıfta artık malzemelere yer vermek gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anadolu masal anlatıcılığının uygulamalarının eğitim durumlarında kullanılması; paylaşma, özgüven, empatik davranış sergileme, kendini tanıma, dikkat etmeyi ve değerleri tanımayı sağlayarak öğrencilerin sosyal duygusal yönden gelişimlerini destekleyecek biçimde katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2011), masallar çocukların gelişimleri üzerinde çok etkilidir. Masallar, çocukların sosyal beceri kazanmalarında ve sosyalleşme sürecinde kendi ve diğeri arasında sağlıklı etkileşimde bulunmalarına önemli katkılar sağlarlar. Ayrıca masallar toplumun kültürel değerlerini kuşaktan kuşağa aktaran sözlü halk edebiyatı eserleridir. Bu önemli etkilerinden dolayı çocukların gelişim sürecinde masallara yer verilmelidir. Bu araştırma, masalların sosyal becerilerini desteklediği yönünde sonucu ile yapılan araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Masal kullanmanın öğrencilerin gelişimine sosyal duygusal gelişim alanında değerleri tanıma yönünde destekleyici bir şekilde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Önder ve Kanak (2017), öğretmenlerin, çocuklara değer vermesi gerektiğini ve bu değerleri verirken samimi olarak örnek olması gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuklara değerleri öğretmek istiyorsak önce çocukların nasıl öğrendiğini bilmek gerektiğini ve yetişkinlere de değerleri nasıl aktaracağını öğretilmesi gerektiğini çalışma sonuçlarında belirtmişlerdir. Koç ve Rahmand (2017), masalarda çocuklara örnek olabilecek, olumlu davranış kazandıracak, psikolojik ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayacak birçok olumlu mesaj vardır. Masalarda arkadaşlığın, zor durumda kalanlara yardım etmenin, paylaşmanın, çalışkanlığın, işbirliği ve adaletli olmanın önemi anlatılır ve rol modeller oluşturulur. Bu araştırma yapılan araştırmayı destekler niteliktedir.

Anadolu masal anlatıcılığının; problem çözme, kavram öğrenme, kültürü tanımlarına fırsat verdiği ayrıca analiz yapma ve sentezleme gibi üst düzey düşünme becerilerinin gelişimine katkıda bulunarak öğrencilerin bilişsel yönden de gelişimlerini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Koç ve Rahmand (2017), masalarda verilen öğütler doğru yolu göstermeye çalışan karakterlerin, sorunları çözmek için problem çözme yollarını oluşturduğu belirlenmiştir. Kabataş ve Duyan (2021), terapötik araç olarak kullanılabilen masalların, duygularını ifade edebilme becerisini, davranışlarını düzeltmeyi, problem çözme becerilerini geliştirmeyi ve başkalarıyla ilişki kurmayı kolaylaştırdığı belirlenmiştir. Erdal (2020), drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitimi beş yaş grubu çocukların problem çözme becerilerine olumlu katkı sağladığı yönündedir. Bu araştırmalar, masal anlatıcılığının problem çözme becerilerini desteklediği sonucuna paralel niteliktedir. İşnas (2011), masalların anlatılmasından sonra ilk uygulamada belirsiz, kapalı ifadelerle anlatılan kavramların, son testte daha anlaşılır ve net bir şekilde ifade edildiğidir. Bu araştırma, masalların kavram öğrenmeleri kolaylaştırdığı sonucuyla paralel niteliktedir. Öğrencilerin kavramların anlam çerçevesini daha rahat oluşturdu söyleyebiliriz. Lüle-Mert (2012), çocuklar daha bebekken dili öğrenmeye başlarlar. Dil öğrenirken aynı zamanda kültür öğrenilir. Daha bebekken, çocukken dinlenen ninniler, masallar bizim kültürel değerlerimizdir. Masal bebeklikten başlayarak hem dil öğrenmeyi hem kültürü öğrenmeyi destekler. Yücel (2015), masal sadece bir eğlenme vasıtası değildir; milli kültürün renkleri ile evrensel değerleri aktaran anlatım biçimleri olarak değerlendirilmelidir. Bu tanımdan da anlaşıldığı üzere masal, çocukların kültürü tanımları için önemli bir fırsat aracıdır.

Öğrencilerin masalı canlandırırken küçük/büyük kas hareketleri yaptıkları ve müzik/ritim çalışmalarına yer verildiği böylece motor gelişimine katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dramatizasyon, bir durumu gerçekte olduğundan farklı heyecanlı göstermek olarak tanımlanmasına rağmen günümüzde daha çok yazılı bir metne dayalı olarak bir konunun, öykünün, masalın ya da bir durumun canlandırılması anlamına gelmektedir (Adıgüzel, 2006, s.21). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere masal, canlandırma etkinliklerinde kullanılmaktadır. Eğitim amaçlı yapılan drama çalışmalarında ilgiyi çekebilmek için masal, öykü ve efsanelerin yer aldığı çeşitli kaynaklardan faydalanılır. (Ölmez,2016, s.72). Bu bağlamda drama, canlandırma ve masalı birbirini destekleyen etkinlikler olarak değerlendirebiliriz.

Öğretmen görüşlerine göre, Anadolu masalının eğitim durumlarında kullanılmasının öğrencilerin, sözcük dağarcığını ve etkili dinleme becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Lüle-Mert (2012), masallar çocuğun kelime dağarcığını geliştirir ve Türkçe cümle dizinlerini kavramasını sağlar. Türkçe dil bilgisi kurallarını masallar aracılığıyla daha kolay öğrenir. İletişim becerilerini geliştirerek mesajını daha kolay iletmesini sağlayacaktır. Masallar, çocuğa iyi bir dinleyici olma özelliğini, dinlediğini anlama becerisini kazandırır. Bilgiç-Yıldız ve Savaş (2019), Ezop masallarının çocukların dinleme anlama becerilerinin geliştirilmesinde olumlu destekleyici katkılar sağladığı ve dinlemenin öğrenme yollarından biri olduğuna yer verilmiştir. Gazioğlu (2021), çoklu duyuşal öğrenme yöntemi kullanılarak masal anlatımı yoluyla dinleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik araştırmasının sonucunda, masal anlatımının öğrencilerde dinleme becerilerinin gelişmesine olumlu etki meydana getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Geleneksel hikâye kitabı okumanın çocukların iletişimi başlatma becerilerine katkısı vardır. Sosyal iletişim becerilerini geliştirmede çocuk edebiyatı ürünlerinden faydalanmak gerekir (Moody, 2007 akt. Ilıcak ve Bal, 2019, s.521). Bu araştırmalar ve benzer araştırmaların sonuçları incelendiğinde masalın dinleme becerilerini geliştirdiği yönünde paralel sonuçlar elde edilmiştir.

Öğretmenler, masalı kullanırken öğrenciyi aktif hale getiren düz anlatım, soru cevap, canlandırma/dramatizasyon beyin fırtınası, örnek olay sıralaması ve problem çözme yöntem tekniklerini masalla birlikte kullandıkları düşünme becerilerinin gelişimine ve yaparak yaşayarak kalıcı öğrenmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir eğitim yöntemi olan -mış gibi yapma olarak ifade edilen dramanın amacı, çocukta var olan yaratıcılığı yaşantı yoluyla ortaya çıkarmak ve geliştirmektir. (Köksal-Akyol, 2012, s.106).

Tanrikulu ve Yoğurtçu (2018), masalları drama etmenin öğrencilerin rol yapma, konuşma becerisi, ifade gücü, üretkenlik işbirlikçilik gibi sosyal becerilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ayhan ve Arslan (2014), masallar, drama vasıtasıyla yaparak yaşayarak öğrenme bağlamında öğrencilerin dili daha iyi kullanmalarını sağlamaktadır. Bu araştırmalar, yapılan araştırma ile paralellik göstermektedir. Akto ve Akto (2017), değerler eğitimi ile kullandıkları eğitici oyunlar, sunum ile anlatım, hikâye, soru-cevap, drama, tartışma yöntem ve teknikleri rastgele, gelişi güzel seçtikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada ise masal anlatıcılığı uygulamalarında kullandıkları yöntem-teknikler belirlenmiştir. Kullanılan yöntem teknikler benzerlik göstermekle birlikte bu araştırmanın sonucunda öğretmenlerin nasıl seçtikleri sonucuna ulaşılmamıştır.

Masal anlatma sırasında sınıf ortamı açısından öğrenciler arasında olumlu bir sosyal ortamın oluştuğu, öğrencilerin çember şeklinde oturarak bir arada toplandığı bir ortam olduğu dikkat çekici bir bulgudur. Ayrıca zaman yönetimi açısından da katkı sağladığı bu durumun öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi gerçekleştirmesine imkân sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Masal anlatma sırasında öğrencilerin merakının arttığı ve öğretmen ile öğrenci arasında göz temasının kurulabildiği bunun sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesine katkı sağladığı belirlenmiştir. Oruç ve Çağır (2020) masal anlatımda kullanılan ortamın anlatımı etkilediğini yönündedir. Dinleyiciler rahat oturma düzenine ve sessiz bir ortamda olmalıdır. Masal anlatım ortamı anlatıcı ile dinleyici arasında iletişim kurabileceği nitelikte olmalıdır. Bu araştırmanın sonucu incelendiği yapılan araştırmanın sınıf ortamı ve çember oturma düzeni sonucunu destekler niteliktedir. Sınıfta zamanın tümü eğitsel amaca yönelik olarak kullanılması gerekmektedir. Bunu sağlamanın en önemli yolu sınıf süreçlerinin planlanırken dikkatli bir şekilde zamana bağlanmasıdır (Başar, 2004, s.81). Sınıf yönetiminde zaman yönetiminin önemli bir yeri olması ve bu bağlamda masalın zaman yönetimi açısından katkı sağladığı sonucu sınıf yönetimi için önemli bir sonuçtur.

Derlenen masal sayısının az olmasının ve masalların içeriğinin kapsamının sınırlı olmasının, bununla birlikte eğitim programının kazanımlarına ve öğrenci yaş seviyesine uygun masalları bulma güçlüğüne, masal anlatıcılığı uygulamalarını sınırlandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi dönem çocuğunun yaşına ve gelişimine uygun masal bulmada zorlanan öğretmenler masalı sadeleştirmeye çalışmaktadır. Yalçın ve Aytas (2014), birçok masal hızla büyüyen Anadolu'da yok olmadan önce derlenmeyi beklemektedir. Bu durum araştırmacılara büyük bir görevdir. Buna göre derlenen masal sayısının çoğaltılması gerekliliği araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlara göre okul öncesi programına ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Masal anlatıcılığı uygulamaları ile bütünleştirilmiş okul öncesi programlarının geliştirilmesi önerilebilir. Okul öncesi eğitim programlarına daha fazla masal etkinlikleri dâhil edilebilir.
- Okul öncesi eğitimde Anadolu masal anlatıcılığının yaygınlaşması için öğretmenlere Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi hizmet içi eğitim faaliyeti olarak verilebilir ve tüm öğretmenlerin katılması teşvik edilebilir.
- Okul öncesi eğitim programlarının kazanımlarına ve içeriğine uygun daha fazla Anadolu masalının derlenmesi için çalışmalar yapılabilir. Okul öncesi dönemi oldukça hassas ve incelik isteyen bir gelişim dönemidir. Masalların yaş grubuna uygun olması bir o kadar önemlidir. Okul öncesi eğitim dönemi için masallar derlenirken çocuk psikolojisi ve okul öncesi dönemi hassasiyetle ele alınması gereken bir konudur. Bu konuda daha çok araştırma yapılmalıdır. Masal çeşitliliği ve türleri arttırılmalıdır.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Eğitim-öğretim alanında masal anlatıcılığını inceleyen nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırmaları yapılabilir. Aynı zamanda bu araştırmada covid-19 pandemi süreci içinde yapılması nedeniyle nitel araştırma yönteminde yer verilemeyen gözlem yöntemine, eğitim-öğretim alanında masal anlatıcılığı inceleyen başka araştırmalarda yer verilebilir.
- Masal anlatıcılığı eğitimi almış diğer branş öğretmenlerinin uygulamaları incelenerek, farklı boyutlara olan etkisi araştırılabilir. Bu da masal ve masal anlatıcılığının eğitim alanına etkisini daha farklı boyutlarda ortaya çıkaracaktır.
- Öğretmenlerin birçok yöntem ve teknikle birlikte ayrıca görsel sanat etkinlikleri ve Türkçe dil etkinlikleri masal anlatıcılığı uygulamaları ile bütünleştirdikleri belirlenmiştir. Bu etkinliklerle bütünleştirmenin öğrenci gelişimine katkısını daha ayrıntılı olarak ortaya çıkarmayı amaçlayan araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları, *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 17-30.
- Akarşlan, T. (2015). Vladimir Propp'un biçimbilimsel yaklaşımı çerçevesinde "el bilmez alelaceip oyunu masalı" üzerine bir inceleme. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (1), 283-297.
- Akın, E. ve Akın, E. (2021). Öğretmen bakış açısına göre masal ve masal anlatıcılığı, *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 17-28.
- Akto, A. ve Akto. S. (2017). Okul öncesi değerler eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler, *Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1074-1095.
- Akyel, Y. ve Çalışkan, N. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin drama yöntemi yeterliliklerinin değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(3), 161-173.
- Alabay Yolcu, T. (2019). *Hasan Latif Sarıyüce'nin Anadolu Masallarının eğitsel değerler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Alkan Ersoy, Ö ve Bayraktar, V. (2014). Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı kavramı ve çocuk kitaplarının özellikleri. Z.F. Temel ve A. Turla(Ed.) *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 4*. içinde (1.baskı, s.156-186). Ankara: Hedef CS Yayın.
- Altıntaş, E. (Ed.). (2000). *Öğretim becerileri*. (2.baskı) (çev. N. Kaya) İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım. (Orijinal çalışmanın basım tarihi: 1988).
- Anadolu masalları hayata geçiyor projesi (2019). <https://www.meb.gov.tr/anadolu-masallari-projesi-hayata-geciyor/haber/18755/tr> sayfasından erişilmiştir.
- Anadolu masalları ve Dede Korkut hikâyeleri çocuklarımızla buluşuyor (2021). <https://oygm.meb.gov.tr/www/anadolu-masallari-ve-dede-korkut-hikayeleri-cocuklarımızla-bulusuyor/icerik/882> sayfasından erişilmiştir.
- Aral, N. ve Kadan, G. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*. 2(1), 113-131.
- Atalarımızın dilinden öğrencilerimizin paletinden (2019), <https://www.meb.gov.tr/anadolu-masallari-projesi-hayata-geciyor/haber/18755/tr> sayfasından erişilmiştir.
- Ayhan, M.S. ve Arşlan, M. (2014). Edebi metin olarak masalların yabancılara Türkçe öğretiminde dilsel ve kişisel becerilerinin gelişimine etkisi, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,7(2), 543-558.
- Aytaç, T. (2000). Hizmet içi eğitim ve uygulamada karşılaşılan sorunlar, *Millî Eğitim Dergisi*, 147, 66-69.

- Azadovski, M. (2002). *Sibiry'a'dan bir masal anası*. (çev. İ.Başöz). Ankara: Yücel Ofset Basım (orijinal çalışmanın basım tarihi: 1926).
- Bacanlı, H. (2004). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Aytaş, G. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatının eğitimde işlevselliği üzerine görüşleri. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4226-4240. doi:10.14687/jhs.v14i4.5093
- Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bayhan, P.S. ve Artan, İ. (2012). *Çocuk gelişimi ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bilgiç Yıldız, A. ve Savaş, B. (2019). Ezop masallarının dinleme becerisine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi* 3(2), 185-208.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Genel öğretim bilgisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak E. Akgün, Ö.E. Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2018), *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can Gül, Ş. (2009). *Okul öncesi eğitimi öğretmen ve öğretmen adaylarının 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme unsuruna yönelik görüş ve davranışlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Çağdaş, A.(Ed.). (2006). Anne baba eğitimi (2. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çeker, S. (2020). *Günümüzde hikâye-masal anlatıcılığı eğitimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, N. ve Daşcan, Ö. (2014), *Okul öncesi eğitim programı ve öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelik, Y. (2022). *Etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil gelişimine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Edirne.
- Çevirme, H. (2004). Masal ve efsanelerde halk eğitimi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 1-15.
- Çınkır, Ş ve Demirkasımoğlu, N.(Ed) (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri gerçek dünya araştırması*. (çev. Ç. Erdoğan, F. Nayır, G. Arastaman, G.Kurum, K. Demir, Yılmaz,...S. Emil) Ankara: Anı Yayıncılık. (Orijinal çalışmanın basım tarihi: 2011).
- Ciravoğlu, Ö. (1997). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Çocukları Anadolu masalları ile buluşturacak proje (2019). <https://sonsoz.com.tr/cocuklari-anadolu-masallari-ile-bulusturacak-proje> sayfasından erişilmiştir.

- Çullu, F (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitime yönelik görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Enstitüsü, Çanakkale.
- Darıca, N. (2004). *Okul öncesi eğitimcileri için etkinlik dünyası uygulama kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Dede, A. (2018). *Hadi masal anlatalım*. İstanbul: Taze Kitap Yayınevi.
- Demirel, Ö. Seferoğlu, S.S. ve Yağcı, E. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2017a). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2017b). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Devrim. H. (Ed.) (1994). *Thema larousse tematik ansiklopedisi (5. Cilt)*, İstanbul: Milliyet Basım Yayın A.Ş.
- Duman, A. (2000). *Yetişkinler eğitimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- El' Koninova, L.I. (2001). Fairytale semantic in the play of preschoolers, *Journal of Russian and East European Psychology*, (Translated from Unpublished Russian manuscript). 39 (4), 66_87. doi: 10.2753/RPO1061-0405390466
- Elçin, Ş. (1986), *Halk edebiyatına giriş*, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Erdal, Z. (2020). *Drama temelli masal anlatıcılığı yöntemi ile verilen problem çözme eğitiminin beş yaş çocuklarının problem çözme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erdem, S. (1996). *Ders geçme ve kredi sistemine göre liseler için psikoloji ders kitabı 1-2*, İstanbul: Fil Yayınevi Basım.
- Ergin, A. ve Birol, C. (2000). *Eğitimde iletişim*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergun, P. (2014). Türk masal anlatıcısının kimliği, *Millî Folklor Dergisi*, 26/104, 33-45.
- Eroğlu, F. (1998). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Fleer M. & Hammer M. (2013). Emotions in imaginative situations: The valued place of fairytales for supporting emotion regulation. *Mind, Culture and Activity*, 20(3), 240-259 <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10749039.2013.781652> sayfasından erişilmiştir.
- Gazioğlu, M. (2021). *Çoklu duyuşal öğrenme modeline göre masal anlatıcılığının dinleme becerisinin geliştirilmesine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Goetz, P.W. Kağıtçıbaşı, Ç. Mango, A. Tekeli, Y. Yalman, N. (Ed.) (1994) *Ana Britannica* (22. cilt), İstanbul: Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.

- Gögebakan, Ş. (2011). *Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen (6 yaş) annelerin okul öncesi eğitimine ilişkin görüşlerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi (Malatya il örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Gözalan E. ve Koçak N. (2014), Oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocukların kelime bilgi düzeylerine etkisinin incelenmesi. [özel sayı:11], *KMÜ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 115-121.
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gültekin, M. (2000). Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan programlar. Ş. Yaşar (Ed.), *Okul Öncesi eğitim İlke ve Yöntemleri* içinde (1.baskı, s.71-86). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gültekin, M. (2003). Okul öncesi eğitimde kullanılan öğrenme yaklaşımları. M. Sağlam(Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleri* içinde (1.baskı, s.49-74). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Güneş, F. (2012). Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirme. *TÜBAR-XXXII*. 127-146.
- Gürkan, T. (2000). Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı ve önemi. Ş. Yaşar (Ed.) *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* içinde (1.baskı, s.1-10). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gürkan, T. (2003). Okul öncesi eğitimde planlama ve uygulama. M. Sağlam (Ed.) *Özel Öğretim Yöntemleri* içinde (1.baskı, s. 101-128). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Hacker, J. H.(Ed.) (1993). *Grolier international Americana ansiklopedisi* (9. cilt), İstanbul: Medya Holding Baskı.
- Huiyu, G. (2018). A study on the educational strategy of using folktales in kindergarden. advances in social science. *Education and Humanities Research*, vol.264. <https://download.atlantis-press.com/article/25906295.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Ilıcak, N.G. ve Bal, F. (2019). Masal terapisinin anaokulu öğrencilerinin sosyal iletişim becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, ISSN:2148-9963, 6(3), 517-533.
- İnan, M. (2001). Çocukta hareket gelişiminin alanları ve aşamaları. U. Tüfekçioğlu (Ed.), *Çocukta Hareket, Oyun Gelişimi ve Öğretimi* içinde (1. baskı, s.245-258). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- İşnas, S. (2011). *Masal türünün çocuktaki kavram gelişimine etkisi üzerine bir araştırma (Cahit Zarifoğlu örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

- Juan, S.R. R.(2006). Studying preschool friendship quality: A story competition task to examine young children's mental models of a specific best friendship. Unpublished doctorate thesis, University of Wisconsin, Madison, America. <https://www.proquest.com/openview/a51b075d08c1de47ed1a245a450892fb/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> sayfasından erişilmiştir.
- Kabataş, B.ve Duyan, V. (2021).Doğrudan hizmet uygulamalarında hikâye ve masallar. *Sosyal Çalışma Dergisi*. 5(2), 146-170.
- Kaptan, Ş.T. (1988). *Denizli'nin halk kültürü ürünleri*, Denizli: Yenigün Ofset Baskıcılık.
- Kaya, N. ve Taştan, N.(2020). Özgüven üzerine bir derleme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)*. 10(2),297-312. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/56190/728746> sayfasından erişilmiştir.
- Kavcar, C. (1994). *Edebiyat ve eğitim*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kıbrıs, İ. (2002). *Yeni yüzyıl için uygulamalı çocuk edebiyatı*, Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.
- Kılıç, U. (Ed.). (2019). *Anadolu masalları*, (e-kitap) [PDF dosyası] MEB. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü, Ankara.
- Kirişçigil Doğan (2012). *Okul öncesi dönemde masal öğretiminde insancıl (hümanist) teknolojik (e-kitap) yöntemlerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Koç, H. (2021). *Okul öncesi eğitim programındaki belirli gün ve haftalar çizelgesinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Koç, Z ve Rahmand, S. (2017). Masal kitaplarının 5-6 yaş grubu okul öncesi eğitim çocuklarının gelişimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri. *ABMYO Dergisi*, 45, 165-181.
- Koyuncuoğlu, B. (2022). Okul öncesi eğitim kurumlarında etkili liderlik ve örgüt ikliminin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Köksal Akyol, A. (2012). Okul öncesi eğitimde drama ve öğretmenin rolü. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi* 201, 105-116.
- Kuzu, S. (2021), *Çağdaş masal örneği olarak Cahit Zarifoğlu'nun anlatıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Küçükahmet, L. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Atlas Yayın Dağıtım.
- Lüle Mert, E.(2012). Anadili eğitimi - öğretimi sürecinde çocuk yazını ürünlerinden yararlanma ve masal türüne yönelik bazı belirlemeler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 1-12.

- Masal anlatıcılığı eğitimi ders notu (2022). <https://www.sosyalbilgiler.org/masal-anlaticiligi-egitimi-ders-notu/> sayfasından erişilmiştir.
- Masal anlatıcılığı eğitici eğitimi (2019). <https://istanbul.meb.gov.tr/www/masal-anlaticiligi-egitici-egitimi/icerik/2690> sayfasından erişilmiştir.
- Masal terapisi nedir? (2020). <https://timeakademi.com/blog/masal-terapisi-nedir> sayfasından erişilmiştir.
- Merriam, S.B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education*, Jossey-Bass: San Francisco.
- Merriam, S.B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (çev. ed. S. Turan) Ankara: Nobel Yayınları (Orijinal çalışmanın basım tarihi: 1998).
- Muslugüme, E. (2016). *Dil gelişimini destekleyici ebeveyn eğitim programının sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarının dil gelişimine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Nas, R. (2004). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Bursa: Çınar Matbaacılık.
- ODABER, Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü*, Ankara.
- Oktay, A. (1990). Türkiye’de okul öncesi eğitim. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* 2, 151-160.
- Oktay, A. (2003). Okul öncesi eğitimde temel kavramlar, amaçlar ve eğitim ilkeleri M. Sağlam (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleri* içinde (1.baskı, s.1-18). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi
- Okul Öncesi Eğitim Programı (2002). Mili Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, İstanbul: Ya-pa Yayın.
- Okul Öncesi Eğitim Programı (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Oğuz ve Ölçer Özünler (2019). *Geçmişten günümüze masal anlatıcılığı*. H.Güneş (Ed.) *Halk Masalları* içinde (1.baskı, s.166-189). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/EDB206U/ebook/EDB206U-17V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Oğuzkan, F. (2001). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oruç, Ş. ve Çağır, S. (2020). Masal anlatıcılarına göre masal anlatıcılarında olması gereken özellikler. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 707-723.
- Ölçer Özünler, E. (2011). Yazının izinde masal haritalarını okuma denemesi: masal tarihine yeniden bakmak. *Milli Folklor Dergisi*.23 (91), 60-71.

- Ölmez, D. (2016). *Aile içi etkili iletişimde drama teknikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ömeroğlu Turan, E. (2000). Okul öncesi kurumlarının fiziksel ve eğitsel ortamları. Ş. Yaşar (Ed.), *Okul Öncesi Eğitim İlke ve Yöntemleri* içinde (1. baskı, s.59-70). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Önder M. & Kanak M. (2017). Teaching values with stories and tales in the preschool period”, *Journal of Education and Practice*, 8 (30). [https:// iste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/39287/40395](https://iste.org/Journals/index.php/JEP/article/view/39287/40395) sayfasından erişilmiştir.
- Özbek F. M. (2004). Toplumsal yaşamda empati. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler e-dergisi*. 1, 1-16. <https://arastirmax.com/tr/publication/akademik-bakis/1/toplumsal-yasamda-empati/arid/90730983-8906-4f57-8472-8df2826ce266> sayfasından erişilmiştir.
- Özbent, S. (2007). Sınıfta beden dili, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(2), 259-289.
- Özdamar, K. (2017). *Modern bilimsel araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Özen. Ş. (2008). *Okul öncesi eğitim ve aile: anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri (Kars ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Özer, N. (2004). Zincirleme masallarda yapı ve işlev. *Milli Folklor*, 16(63), 4-112.
- Özkan, H. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ile öğretmenlerin yaratıcılık gelişimine ve okul öncesi eğitim programına yönelik görüşleri ve uygulamaları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erciyes.
- Özyürük A. ve Ceylan Ş. (2014). Okul öncesi çocuklarının sosyal becerilerinin desteklenmesi konusunda öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35, 99-114.
- Perk, D. (2019). Masal uyarılarının Vladimir Propp’un yaklaşımı ile incelenmesi “Pamuk Prenses” masalı örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 36(1), 122-132.
- Rado, Ş. (Ed.). (1982). *Yeni hayat ansiklopedisi* (4. cilt). İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları.
- Saban, A. (2004). *Öğrenme öğretme süreci yeni teori ve yaklaşımlar*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sakaoğlu, S. (2002). *Gümüşhane ve Bayburt masalları*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2010). Türk masal tipleri kataloğu taslağı üzerine. *Milli Folklor Dergisi*. 22 (86), 43-49.
- Sakaoğlu, S. (2014). *Masal araştırmaları 1*, Ankara: Akçağ Basım.

- Saltık, O. (2016). *Derlenmiş masallar ile kurgulanmış masalların çocuğa görelilik*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Saylan, N. (Ed.)(2009) , *Eğitim bilimine giriş* (3.baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Selçuk, Z. (2005). *Gelişim ve öğrenme*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlilikleri kazandırılmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10, 21-30.
- Senemoğlu, N. (2001), *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2005). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V ve Alacapınar, F. G. (2018), *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Striker, S. (2001). *Çocuklarda sanat eğitimi*. (çev. A. Akın). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.(Orijinal çalışmanın basım tarihi: 1978).
- Suveren G. ve Suveren G (Ed.) (1981). *Bateş aile ansiklopedisi* (3. cilt), İstanbul: Hakan Ofset San. Tic. Aş, Baskı.
- Şafak Aydın, D. (2015). *Giresunlu bir masal anası: Arife Şafak'ın masal anlatıcılığı ve masalların bağlamsal çözümlenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şafak, D. (2019). Masal anası Arife Şafak'tan derlenen masalların bağlamsal kurama göre incelenmesi. *Milli Folklor*, 16, 64-75
- Şahin, M. (2011). Masalların çocuk gelişimine etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi". *Milli Folklor Dergisi*, 23 (89), 208-219.
- Şimşek, İ.(Ed.). (2020). Çocuklarla ilgili söylenmiş ünlü sözler. *Çay İlköğretim Eğitim ve Kültür Dergisi(Çaydanlık Dergisi)*,2,1-28.[onlinedergisi]
<https://rize.meb.gov.tr/rista/caydanlik-dergi.asp?d=incele-indir&s=2sayfasından> erişilmiştir.
- Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tanrıkulu, F. ve Yoğurtçu, M. (2018). Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde masalları drama yöntemiyle işlemenin Türkçe dersine etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2572-2590.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Tekin, H. (2000). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.

- Topçam, S. (2019). *Masal anlatıcılığı ve günümüz masal anlatıcılığında hazırlanma süreçleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Tüfekçioğlu, U. (2001). Oyun türleri II. hayali oyunlar U.Tüfekçioğlu (Ed.). *Çocukta Hareket, Oyun Gelişimi ve Öğretimi* içinde (1. baskı, s. 85-106). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(6), 233-242.
- Ulutaş, İ ve Demiriz, S. (2014). Okul öncesinde görsel sanat eğitiminin önemi ve görsel sanat eğitimi programı özellikleri. E. Çelebi Öncü ve İ. Ulutaş (Ed.), *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 2*. içinde (1.baskı, s.170-187). Ankara: Hedef CS Yayın.
- Uyanık Balat, G. ve Bilgin, H (Ed.).(2011). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* (1.basım). Ankara: Eğiten Kitap Norrsken Ltd. Şti.
- Uyanık, Ö. ve Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(2), 118-134.
- Varış,F.(Ed.) (1998). *Eğitim bilimine giriş* (yeni basım). İstanbul: Alkım Yayınları.
- Wee, S.J. Kim, K.J. & Lee, Y. (2019). Cinderella did not Speak up’: Critical Literacy Approach using Folk/Fairy Tales and Their Parodies in an Early Childhood Classroom”. *Early Child Development and Care*, 189 (11), 1874-1888, DOI:10.1080/03004430.2017.1417856
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2005). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Basım Yayın.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2014). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Basım Yayın.
- Yalın, H.İ. (2000). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaşar, M. (2014). Okul öncesi dönemde sosyal duygusal gelişim. F.Turan ve A.İ. Yükselen (Ed.), *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 1* içinde (1.baskı, s.276-287), Ankara: Hedef CS Basın Yayın.
- Yaşar, Ş. (2000). Okul öncesi eğitimde temel alışkanlıklar ve sosyal davranışların kazandırılması. Ş.Yaşar (Ed.), *Okul Öncesi Eğitim İlke ve Yöntemleri* içinde (1.baskı, s. 87-98). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Yavuz Konokman, G. ve Yanpar Yelken, T. (2013). Öğretmen adaylarının öğrenme öğretme süreci alanındaki yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 175-188.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Yeşilyurt, Z. C. (2011). *Çocukları anaokuluna devam eden ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri ve kurumların bu beklentileri karşılama durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları*. (çev. İ. Günbayı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık (Orijinal çalışmanın 3. basım tarihi 2012).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N. (2004). *Anadolu Masallarında şamanizm izleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Yılmaz, A. (2012). Çocuk eğitiminde masalın yeri (binbir gece masalları örneği). *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 299-306.
- Yılmaz, H. ve Sünbül A. M. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*, Konya: Çizgi Kitabevi
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım.
- Yücel, F. (2015). Kültürel yozlaşma bağlamında okul öncesi- ilkökul öğrencilerinin masal ve çizgi filmle ilgili algıları. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 30, 119-135.
- Yüksel, A.Ş. (2011). *Psikoterapötik bir teknik olarak hikaye ile tedavi. Mevlana'nın Mesnevisi tedavisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zembat, R.(Ed.) (2016). *Okul öncesi eğitime giriş* (2.baskı). Ankara: Hedef CS. Basın Yayın.
- Zengin, A.Y. ve Zengin, N. (2007). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. İstanbul: Truva Yayıncılık.

EK 1. Görüşme Formu

Kişisel Bilgi Formu

Ad Soyad:
Cinsiyetiniz:
Okul Türü:
Kıdem Yılı:

GÖRÜŞME FORMU:

Araştırma Sorusu: Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre, Anadolu masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına yansımaları nasıldır?'

Okul Adı:

Tarih ve saat (başlangıç-bitiş):

Görüşmeci:

Merhaba,

Ben Zeynep Uç. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Okul Öncesi öğretmenlerinin Anadolu Masal Anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumları açısından incelenmesi üzerine tez çalışması yapmaktayım.

Okul öncesi öğretmenlerinin, Anadolu Masal anlatıcılığı eğitimi almaları ve sınıflarında uygulamaları eğitim durumunu nasıl etkilemektedir. Dolayısıyla bu çalışmada ortaya çıkan sonuçların okul öncesi eğitimi alanında ileride yapılacak olan çalışmalara ve ülkemizde öğretmen yetiştirme sistemlerinde ve okullarda yapılacak olan çalışmalara ışık tutabileceği düşünülmektedir.

- ✓ Bana görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizlidir. Bu bilgileri araştırmacıların dışında herhangi bir kimsenin görmesi mümkün değildir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimleri kesinlikle rapora yansıtmayacağım.
- ✓ Başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?
- ✓ Görüşmeyi izin veriyorsanız kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- ✓ Bu görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları:

1. Eğitim durumlarını planlarken Anadolu masal anlatıcılığından nasıl yararlanıyorsunuz? Örneklendirir misiniz?
2. Anadolu masal anlatıcılığı eğitiminin sınıf içi çalışmalarında uygulanması sizce öğrencinin hangi yönden gelişmesine katkı sağlıyor? Örneklendirir misiniz?
 - Sosyal-duygusal alanda
 - Psikolojik alanda
 - Bilişsel alanda
3. Anadolu masal anlatıcılığını sınıf içinde hangi yöntem ve tekniklerle birlikte kullanıyorsunuz? Örneklendirir misiniz?
4. Masal anlatıcılığı sınıf yönetimine katkısı nasıldır? Örneklendirir misiniz?
5. Anadolu masal anlatıcılığı, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumlarında kullandıkları araç-gereç ve materyalleri nasıl etkilemektedir? Örneklendirir misiniz?
6. Eğitim durumları açısından Anadolu masal anlatıcılığının sınırlılıkları nelerdir? Örneklendirir misiniz?
7. Masal anlatıcılığı eğitimi almanız sınıf içinde yaptığımız çalışmaları desteklediğini düşünüyor musunuz? Örneklendirir misiniz?
8. Masal anlatıcılığı eğitimi henüz almamış öğretmenlere neler önerirsiniz?